

Upravništvo: Ljubljana, Knapijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Izredni oddelki: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3192 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Račun: pri pošti ček zavodil: Ljub-
ljana št. 11842. Praha čisto
79 190. Wien št. 105 241.

JUTRO

Naročnina: za eno leto 25.— Din
za iznajetstvo 40.— Din

Uredništvo:
Ljubljana: Knapijeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo — Oglasi po
tarifu

DVE LETI DELA ZA PREPOROD JUGOSLAVIJE

Nacionalna, gospodarska, kulturna in politična bilanca šestojanuarskega režima ob njegovi drugi obletnici — Razvese-
ljivi in pomembni uspehi na vseh poljih — Okrepljenje naše mednarodne pozicije

Ljubljana, 5. januarja.

Danes poteka drugo leto režima, ki ga bo zgodovina našega naroda in njegove države beležila morda pod označbo »režim 6. januarja«, ki mu bo pa istočasno morala priznati, da je to bil režim nacionalne obnove. S svojim historičnim manifestom je kralj dne 6. januarja 1929 sistiral dotedanje ustavno stanje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ne da odpravi režim demokracije, temveč da preseka v zadnjem trenutku pot naroda in države v pogubo in da — ker ni šlo drugače — z izločitvijo demokratičnih metod uvede veliko akcijo za ozdravljenje celokupnega našega nacionalnega življenja v znamenju jugoslovenske ideje.

V posebnem historično-političnem pregledu objavljamo, kako je velika akcija vrhovnega voditelja naroda, katero izvršitev je izročil možu svojega zaupanja, predsedniku vlade g. Živkoviću, ki pa ji stalno i sam daje vedno novih pobud in najkrepkejšo podporo, v svojem drugem letu prešla na sistematično pozitivno izvajanje svojega programa. Istočasno ji je uspelo, da v vseh predelih države angažira aktivno sodelovanje naroda. Polagoma in na plodonosen način se uvaja v naše javno življenje zopet element demokratizma in kar je bilo v začetku historičen podvig poedince — kralja, zavedajočega se svoje odgovornosti za bodočnost naše rase, to je danes že dobilo najširši fundament: ogromna večina naroda stoji danes s kraljevo politiko in geslo »kralj in narod!« je dobilo svojo pravo vsebino.

Predsedniku vlade g. Petru Živkoviću in njegovim sodružnikom gre zasluga, da se kraljev načrt izvaja dosledno, energično, a vendar brez ostrih konfliktov in nasprotstev. Režim razorožuje svoje protivnike s pozitivnimi uspehi in jih je po ogromni večini tudi že razorožil, politika g. Živkovića prepričuje tudi one, ki so dvomili v njen uspeh ter hoteli »počakati«, ona se na svoji poti ne

strankarske razmere, temveč da se sedaj ustvarja nova organizacija državne in nacionalne politike. Tako se tudi v tem pogledu smoteno in vztrajno, korak za korakom izvršuje veliki šestojanuarski program in stopa na mesto nekdanjih nesrečnih strankarskih zastrupljenih borb plemenita tekma pri ustvarjanju delu.

Ob zaključku drugega leta januarskega režima smemo reči: Jugoslavija se dviga, njene sile rastejo, jugoslovenski narod s svežim optimizmom gleda v svojo bodočnost. Roko v roki s svojim vrhovnim voditeljem, svojim kraljem samozvestno koraka po poti zdravega razvoja, siguren svojega napredka in s ponosom čuteč, da s svojo notranjo konsolidacijo dragoceno prispeva k obči konsolidaciji in pacifikaciji Evrope.

Narodnopolitična konsolidacija

Drugo leto novega stanja, stvorjenega z manifestom 6. januarja 1929 nam kaže velik napredek v konsolidaciji razmer tako v narodu, kakor v državi in ojačenje položaja in ugleda naše države v inozemstvu.

6. januar je prišel kot posledica strankarske razrvanosti. Prvo leto si je novi režim prizadeval predvsem, da ustavi z izjemnimi merami vsako nadaljnje izpodkopavanje reda v javnem življenju s tem, da je popolnoma ukinil strankarsko življenje in delovanje. V drugem letu njegovega udejstvovanja se kažejo že uspehi teh mer. Iz krila prejšnjih strank se vse bolj in bolj pojavljajo posamezniki in skupine, ki žele sodelovanja z režimom v smislu kraljevega manifesta. Iz bivše nekdanje kompaktne Hrvatske seljaške stranke, ki je stala sprva rezervirano ob strani, so se začele že ob koncu prvega leta javljati skupine seljakov, ki so kot odposlanstva prihajale v Beograd, da se poklonijo kralju in da mu izjavijo svoje zadovoljstvo z novim stanjem. Zlasti pa so začetkom drugega leta začela prihajati taka odposlanstva v velikem številu in v ogromnih masah tako, da je lahko pri-

Nj. Vel. kralj Aleksander, preroditelj in ujedinitelj Jugoslavije

Tudi iz vrst bivše samostojne demokratične stranke je prišlo do zelo pomembnih izjav in manifestacij. Začetek je napravil g. Juiaj Demetrović s svojim vstopom v vlado kot minister trgovine, za njim pa so sledile izjave in manifestacije, skupine bivših slovenskih samostojnih demokratov z g. dr. Albertom Kramerjem na čelu, izjave g. dr. P. Grisogona v Splitu in g. dr. Sv. Popovića v Zemunu ter pristop vse večjega števila raznih osebnosti in skupin, ki so prej pripadale imenovani stranki, k delu v banskih upravi in banskih svetih. To razpoloženje se je pokazalo tudi v pisanju mnogih listov v notranjosti, ki so prej tudi pripadali tej stranki.

V zadnjem času se pojavlja v vseh pokrajinah države čedalje živahniji pokret med intelektualci, ki so bili že prej jugoslovensko usmerjeni in med mladino, ki išče pota in načina, da postane čim koristnejši sodelavec tako v propagiranju in poglobljanju jugoslovenske misli kakor v podpiranju režima pri prizadevanju za konsolidacijo razmer v državi. Tako se je pojavilo nekoliko omladinških časopisov v Beogradu in v drugih mestih, ki so popolnoma prežeti z zdravim nacionalnim mišljem. Pojavilo se je tudi prizadevanje za ustanavljanje klubov v raznih banovinah, v prvi vrsti v dunavski, savski in drinski. Pristopili so k akciji tudi predvojni nacionalisti z izrečno željo, da privedejo vse svoje prejšnje tovariše k aktivnosti za pomoč pri gradnji nove Jugoslavije.

Med muslimani, ki so prej pripadali jugoslovenski muslimanski organizaciji, se je takisto pojavilo veliko gibanje z namenom, da se muslimanski življenjski spravi iz dosedanje pasivnosti. Veliko število uglednih muslimanov in večine bivših narodnih poslancev te organizacije, ki so se udeležili ob prički ministrskega potovanja vladnih konferenc, je za to najboljši dokaz. Odkriti nastop bivšega poslanca Salihja Baljića je nadaljni korak v tem pravcu. Organizacija verske zajednice muslimanov in imenovanje novega reis-ul-uleme ustvarja enotno versko organizacijo za vse muslimane v državi in končno ureditev agrarnega vprašanja, po kateri bodo posamezni lastniki zemlje, med katerimi je veliko število muslimanskih siromakov, dobili več nego 350 milijonov dinarjev in bo s tem gospodarski in verski položaj muslimanov tako okrepljen, da ni nikakega povišja več, da bi se muslimani oddelili politično kot posebna skupina. Vse to bo nedvomno doprineslo k temu, da se bodo naši muslimani aktivneje udeleževali v narodnem pravcu.

V dravski banovini se prične razvijati

normalno. Obe bivši stranki, ki sta tam prevladovali, sodelujeta aktivno z režimom, bodisi po svojih predstavnikih v vladi, bodisi v zakonodajnem svetu ali pa v banovinski upravi in banskem svetu. V vrstah bivše slovenske ljudske stranke se je zadnji čas še okrepila ta delavnost, z imenovanjem dr. Draga Marušića za bana dravske banovine pa so k sodelovanju pristopile tudi sile bivše kmetijske stranke.

Strankarska nestrpnost in razrvanost, ki je vladala na ozemlju bivše kraljevine Srbije, se je v drugem letu novega stanja sko-popolnoma polegla. Z ukinitvijo političnega življenja je ustavljeno nadaljnje širjenje strankarstva, lansko leto pa so padle tudi psihološke pregrade in nezaupanje, ki je vladalo med skupinami in poedinci v posameznih kraljih in mestih, kar se je razločno pokazalo ob prički potovanja in konferenci ministrstev. S tem so izginili tudi poslednji sledovi rezerve in pomanjkanja stikov ter sodelovanja med pristaši strank, posebno radikalne in demokratične, obenem pa so bivši odlični pristaši teh strank odkrito pristopili k delu vlade pri lokalnih in splošno narodnih poslih. To sodelovanje se lepo kaže v banskih svetih.

Na jugu države se pri vseh sklopih opaža veliko olajšanje, ki je nastopilo zato, ker ni več strankarskega pritiska in strankarske boje, ki jo je tamnoštevno ljudstvo tako težko prenašalo. S tem je omogočeno smoteno delo za napredek teh krajev in pravo zaupanje širokih mas ter gospodarskih krogov v današnjo vlado se kaže pri vsaki prički. Vse bolj in bolj, vse lažje in vse hitreje pristopajo te mase in ti krogi k aktivnemu gospodarskemu in nacionalnemu življenju, kar se doslej še nikoli ni opazilo.

Sodelovanje vlade in naroda

Ta temeljita sprememba držanja mas in predstavnikov bivših strank je v vseh krajih naše države prišla do vidnega izraza ob prički potovanja in konferenci ministrstev po državi. Pred temi potovanji je došlo do neklih pomembnih dogodkov.

Predvsem je treba tu omeniti važne razgovore ministrstev, ki so jih imeli lansko leto na Bledu in pri katerih je bilo sklenjeno, da se vlada afirmira tudi politično in da stopi nato v neposreden stik s širokimi masami v cilju ustvarjanja široke jugoslovenske akcije. Sledilo je sporočilo ministrskega sveta, da se smatra vlada za homogeno. To izjavo so, kakor znano, podpisali vsi člani vlade ne glede na svojo prejšnjo strankarsko pripadnost.

Z odlokom Nj. Vel. kralja so bile zamenjane stare s slavo ovenčane srbske polkovne zastave z novimi jugoslovenskimi. Slovesnost, ki se je pri tej prički vršila na Banjici, je pokazala vsemu svetu izredno sposobnost in visoki duh naše vojske, a v vsem narodu je ustvarila še večje in edinstveno razpoloženje, ki se je zlasti manifestiralo ob prički predaje novih zastav v posameznih krajih.

Z imenovanjem banskih svetov, v katere so bili imenovani zastopniki vseh bivših strank in skupin, izbrani po kvaliteti brez vsakih demagoških ozirov, je bilo prijetenjenih k sodelovanju na stotine novih moči, ki so prišle direktno iz naroda z iskreno voljo za stvarno in pošteno delo. Koncem lanskega leta so prišli banski sveti posloovati in takoj se je pokazalo, kako koristna in plodonosna je ta institucija. Pri vseh banovinah so bile razprave v banskih svetih na višini, česar poprej ni bilo nikdar v narodni skupščini.

Po odloku Nj. Vel. kralja so v začetku jeseni g. ministri razdeljeni v posamezne skupine krenili na potovanje po vseh pokrajinah ter so imeli konference s predstavniki naroda. To je bil prvi primer, da se je pri nas uvedla taka metoda dela. Že poprej se je pokazal dober vpliv na vse kraje, ko je predsednik vlade posetil razna mesta in stopil v stik s prebivalstvom, sprejemal ne samo izraze simpatij, marveč tudi prošnje in prižobe ter takoj oskrbel za to, da so se rešile. Doslej večina teh krajev sploh še ni doživela takih obiskov. S potovanjem ministrstev je bil ustvarjen še živahniji stik z narodom. Ker sedaj ni voljenih narodnih predstavnikov, so te konference ministrstev deloma nadomestile v marsikaterem pogledu prejšnji sistem, izboljšale pa ga z novim dejstvom, ki ni nič manj važno: vlada se je obrnila na narod, da direktno od nje in na lico mesta čuje njegove želje in potrebe, namesto da bi preko demagoških in strankarskih predstavnikov sprejemala narodove želje. Na ta način se je začela razvijati izmenjava misli in nov duh je prežl vso našo državo.

Izboljšanje administracije

Nova razdelitev države na devet banovin, ki je bila izvršena z zakonom od 3. okt. 1929, je bila izvedena v drugem letu sedanjega stanja. Nove banovine poslujejo s polno paro in napredek je očividni. Takoj po uvedbi nove upravne razdelitve je bil povečan stik med oblastmi in narodom, a zaupanje naroda do oblasti je naraslo. Enakomerno razdeljena materialna sredstva so omogočila naglo delo v vseh krajih države. Povsod se opaža, da je že v prvem letu v posameznih centrih novih banovin zavladalo novo življenje. To se vidi zlasti v povečani stavbi podjetnosti in živahnijem gospodarskem delovanju. Mnogo je bilo krajev, kjer se celih deset let ni zgradilo skoro ničesar, a v zadnjem letu je zavzela gradbena podjetnost tako brzino, da ti kraji naglo izpreminjajo svoje lice. Polet, ki ga je opaziti na vseh poljih v posameznih banovinah kaže, da stojimo pred nekako eksplozijo novih, poprej toliko let potlačanih sil, ki so samo čakale, da morejo stopiti na plan.

V izboljšanje naše administracije je bil v minulemu letu važen novi zakon o upravnem postopku. Nadaljevalo se je delo na izenačenju zakonodaje in uveljavljanju novih zakonov. Važna je zlasti uvedba sreskih sodišč v Južni Srbiji in Črni gori, kjer jih doslej ni bilo. Prav tako je važno delo za uvedbo katastrof in zemljiških knjig v Srbiji, Južni Srbiji in Črni gori, kjer bodo začeli poslovati že s prihodnjim letom. Končno je treba še omeniti, da je tudi že uradniški zakon v zaključni redakciji. Vsi službeni odnosi uradnikov bodo urejeni po enakih načelih. Kolikor se izve, si vlada prizadeva, da sorazmerno enako določi prejemke višjih in nižjih uradnikov. S končno ureditvijo uradniškega vprašanja bo imela naša uprava vse zakonske podlage za njeno definitivno ureditev.

Gospodarski preporod

Pomirjenje političnih strasti in uvedba normalnega življenja ter ojačanja nacionalne zavesti na vsem ozemlju Jugoslavije, ustvarja predpogoji za ureditev gospodarskih priлік, kar so poprej v veliki meri otežkočale prejšnje politične boje in nedovoljna organizacija države. Trete leto novega režima bo nedvomno izpolnjeno s prizadevanjem za ureditev gospodarskih priлік in povzdgo narodnega blagostanja. To ni lahka naloga in enostaven problem, ker ne gre samo za ukrepe, ki so odvisni

Ministrski predsednik armijski general PETER ŽIVKOVIĆ, prvi sodružnik Nj. Vel. kralja pri delu za obnovo Jugoslavije.

glasi kompromisa, ali stalno dokazuje, da nikdar ne izgublja končnega cilja izpred oči, in vliva tako novega poguma vsem, ki so zaradi bridkih izkušenj v preteklosti postajali že malodušni. Povsod se porajajo ustvarjajoče sile, nova volja do dela prejšnja narod in nova vera v bodočnost, nova samozavest podžiga duhove. Naša obnova je v vidnem in stalno naraščajočem razmahu.

Kot glavni program nastajajočega tretjega leta januarskega režima se pojavlja delo za gospodarski napredek. Veliki začetki so v tem pogledu že storjeni, veliko dela še čaka, dela, ki je tem važnejše, ker svetovna kriza pritiska tudi nas in ker je baš v tem pogledu bilo v prošlosti toliko zamujenega. Gospodarskim in socialnim vprašanjem gre danes prvi prostor povsod in vse sile se morajo napeti, da jih rešimo v pravem jugoslovenskem duhu, v duhu ravnopravnosti in nacionalne solidarnosti.

Vsepomembna je ugotovitev v pregledu drugega leta regeneracijske politike, da so vse pomembnejše bivše stranke ne le po svojih pristaših, temveč tudi po večini svojih nekdanjih voditeljev v pozitivnem sodelovanju z režimom. Kdor je to sodelovanje sprejel, je sprejel tudi njega predpostavko: da ne more biti več povratka v stare

Šlo do rekonstrukcije vlade z vstopom štirih ministrstev, ki so prej pripadali Hrvatski seljaški stranki. Zaradi tega je delo tako zvane hrvatske emigracije v inozemstvu izgubljalo svoj pomen. Ogrumna manifestacija hrvatskih kmetov na veličastni skupščini, ki jo je v Zagrebu sklical bivši podpredsednik HSS Karlo Kovačević, je bila obenem izraz zadovoljstva naroda s kraljevim manifestom 6. januarja in z novim stanjem ter je bil s tem tudi pred vsem svetom potrjen končni prelom z vsako avanturistično politiko ter z rezervo hrvatskih narodnih mas.

Se preje pa je hrvatsko meščanstvo in hrvatsko razumništvo organiziralo velepomembno manifestacijo s prihodom poklonitvenih odposlanstev na pobudo Zagreba. V drugem letu novega stanja so se sliče manifestacije nadaljevale in vse večje število osebnosti iz meščanskih in inteligenčnih krogov se je pridruževalo sodelovanju z vladnim režimom. V samem Zagrebu se je to razpoloženje pokazalo nekolikokrat na izredno veličasten način: to predvsem ob prički posvečenja novih jugoslovenskih polkovnih praporov, ob prički poseta predsednika vlade generala g. Petra Živkovića ter ob sklepu mestnega zastopništva, da preskrbi in uredi poseben dvorec, k bivanju Nj. Vel. kralja in kraljeve očetelj v Zagrebu.

od nas samih, marveč za splošno gospodarsko situacijo na svetu. Gospodarska kriza je huda in vpliva tudi na našo državo. Toda že v lanskem letu je bilo na tem polju mnogo storjenega. Agrarna reforma je več ali manj končana in izvršena je likvidacija agrarnih odnosov v vseh krajih, tako na severu kakor na jugu. Zlasti je treba poudariti, da je rešenih dvoje vprašanj, ki so bila leta in leta na dnevnem redu: Likvidacija odkupnine begujskih zemljišč v Bosni in vprašanje agrara v Dalmaciji. S tem je bila na mah ustvarjena jasna situacija za bivše posestnike, na drugi strani pa omogočena gospodarska eksistenca ogromnemu številu poljedelcev.

Delo agrarne banke, ki je bila ustanovljena koncem prvega leta sedanjega režima, se je v naglem tempu razvilo tako, da so vplačani prvi trije obroki osnovne glavnice. Banka je doslej plasirala že nad 800 milijonov med poljedelce in s tem pripomogla v veliki meri k zblizanju obrestne mere za poljedelce kredite. Razen tega je banka z dajanjem kreditov prvenstveno zadruham napotila naše seljaštvo na združne organizacije. Število seljaških združ se je v zadnjem letu več kot podvojilo.

Na vseh straneh se pojavlja pokret, ki stremi za sanacijo raznih združnih zvez, zlasti hrvatskega združnega saveza v Zagrebu, sarajevskega in splitskega saveza, pri čemer je tudi vlada dala svojo pomoč. S tem se ustvarjajo pogoji za koncentracijo našega združništva; prvi početek je storjen s fuzijo bačko-banatskega saveza zemljoradniških združenj s savezom srbskih zemljoradniških združenj.

Na intervencijo vlade se je pričelo delo za preorijentacijo naše poljedelske produkcije, upoštevajoč pri tem razmere posameznih pokrajin. Intenzivno se nadaljuje delo za izboljšanje in pospeševanje živinoreje, za selekcijo semen in za intenzivno sajenje kvalitativnega tobaka. Rezultati se kažejo že v raznih pokrajinah, četudi je to delo zelo dolgotrajno in naporno.

Ena najpomembnejših akcij v minulem letu je bila borba proti nazadovanju cen poljedelskih proizvodov. Vzrok padanja cen je mednarodna značajna. Mi smo se morali braniti, kakor smo pač mogli in znali. V tem cilju je bil osnovan zavod za pospeševanje zunanje trgovine pri ministrstvu za trgovino in privilegirana izvozna delniška družba, naša država pa je iniciativno sodelovala pri raznih mednarodnih kongresih (Sinaja, Bukarešta, Varšava, Zeneva itd.) na katerih so bili ugotovljeni skupni interesi agrarnih držav in sprejeti sklepi za osiguranje čimboljše prodaje agrarnih proizvodov. Pri organizaciji izvoza so važni tudi sklepi glede graditve silosov.

Četudi lansko leto naš izvoz zaradi mednarodne krize ni bil tako velik, kakor prejšnje leto, vendar to ni vplivalo na stabilnost valute. V teku pa so zaključne priprave za formalno stabilizacijo dinarja. Naš promet je bil v prošlem letu skoraj popolnoma urejen. Četudi je bila izvozna kompanija zelo velika, je bilo vedno na razpolago dovolj vagonov in ni bilo v tem pogledu nikakega zastoja. Ni bilo treba namenjati tujih vagonov, ker se je naš jastni vozni park racionalno izkoriščal. Lansko leto smo dobili veliko število novih lokomotiv in vagonov ter uredili mnogo železniških prog. Kar se tiče pomorskega prometa, je treba zabeležiti velik porast ladijske tonaže, ker so bile nabavljene in stavljene v promet številne nove ladje dolge plovidbe.

Sklepi, ki jih je vlada sprejela na svoji seji dne 11. decembra v svrhu olajšanja davčnih in carinskih bremen in da zadovolji najnujnejše potrebe naroda, so tako dalekosežni in bodo imeli tako velik neposreden vpliv, da so bili povsod, zlasti pa v najsiromašnejših plasteh pozdravljeni z največjim zadovoljstvom ter so mnogo doprinele k olajšanju položaja širokih slojev. Ti sklepi so neposredni rezultat ministrskih potovanj in konferenc, obenem pa najboljši dokaz, da so bile te konference resne in da so imele za cilj neposredne in praktične rezultate, ki so jih tudi obrodile.

Kulturno delo

Kljub vsej gospodarski krizi, ki tare svet, se ta kriza pri nas zaradi različnosti poljedelskih proizvodov in ekspanzivnosti našega poljedelstva, ne čuti tako hudo, kakor drugod. Naša država ne pozna brezposelnosti v onem smislu, gotovo pa ne v onem obsegu, kakor obstaja v drugih državah. Pokrajine, ki so se doslej vedno smatrale za pasivne in ki jim je morala država vedno dajati izredno podporo, danes ne prihajajo več s takim zahtevami, (n. pr. Črna gora, Hercegovina, del Dalmacije itd.), ker so se v teh krajih ustvarili novi viri gospodarske blagostanja (v Hercegovini n. pr. produkcija tobaka), na drugi strani pa dobivajo sedaj življenjske potrebščine, zlasti poljedelske proizvode, mnogo ceneje kakor prej. Znak, da nas gospodarska kriza ne ogroža tako, kakor nekatere druge države, je dejstvo, da niti pod odstotka plačanih davkov ni bilo iztirjanj izvršiteljskim potom in da je celokupna vsota plačanih davkov letos celo višja, kakor pa je bila prejšnja leta.

Z ureditvijo razmer se je olajšalo tudi kulturno delovanje. Povsod se pojavlja želja po napredku in po delu na kulturnem polju, tako pri omladini, kakor pri intelektualcih v raznih pokrajinah naše države. Povsem upravičeno je pričakovanje, da se bodo v bodočem letu na tem polju uveljavile nove moči in nove akcije. Posebno važen dogodek minulega leta je bilo ujediničenje sokolskih organizacij in nova organizacija Sokolstva, ki je že v prvem letu svojega obstoja pokazala ogromen napredk svojega članstva, svojih društev in dvonov. Četudi je bil čas od ustanovitve Sokola kraljevine Jugoslavije pa do vsesokolskega zleta zelo kratek, je bil ta zlet grandiozna manifestacija jugoslovenstva in slovanstva sploh, manifestacija dobre organizacije in velikega navdušenja.

Končno je treba poudariti, da so z novimi zakoni urejene tudi verske priilke v državi in odstranjene mnoge težkoče, ki so

se pojavile zaradi prejšnjega neurejenega položaja posameznih veroizpovedi. V preteklem letu je bil urejen položaj pravoslavne, protestantske, židovske in muslimanske veroizpovedi, v teku pa so priprave za sklenitev konkordata s katoliško cerkvijo. S tem se urejajo tudi odnosi med posameznimi cerkvami in državo, to pa vedno na osnovi avtonomne administracije velikih verskih zajednic, ki dobivajo na razpolago tudi sorazmerno subvencijo od države. Zaključno delo na tem polju bo splošni interkonfesionalni zakon, ki bo stvil definitivno z dnevnega reda takozvano cerkveno vprašanje.

Ojačen položaj v svetu

To in tako urejevanje prilik v naši državi je zapustilo globok vtis tudi pri vseh tujcih, ki so prihajali k nam. Teh pa je bilo v lanskem letu naravnost nenavadno veliko število. Glasovi tiska, v katerem so se javljali ti obiskovalci naše države, so bili brez izjeme ugodni Neugodni glasovi, v kolikor jih je sploh bilo, imajo svoj vzrok v posebnih političnih tendencah dotičnih listov in onih krogov, ki stoje za njimi. Vsi objektivni opazovalci pa so soglasno ugotovili, da se pri nas rapidno urejajo razmere, da ni onih političnih in gospodarskih pretresljajev, ki vznemirjajo skoro vse druge države v naši sosesdi.

Vse to je izboljšalo in ojačalo naš položaj v svetu. Na mednarodnih kongresih se vedno bolj uveljavljajo predstavniki naše države, kar se vidi zlasti v Društvu narodov, kjer je bil naš zunanji minister celo predsednik Sveta, kakor tudi na številnih drugih mednarodnih kongresih, konferencah in sestankih. Vezi do naših prejšnjih prijateljev in naših zaveznikov, ne samo da niso zrahljane, marveč so se še poglobile in ojačale, a nove prijateljske vezi se ustvarjajo. Urejeni so odnosi do naših sosedov, zlasti glede obmejnih sporov in dvolastniških posestev z Bolgarijo. Vez priateljstva in simpatije do Francije, ki so že od nekdaj obstojale, pa so se v zadnjem letu še poglobile in doživele silnato manifestacijo ob priliki nedavne odkritja spomenika hvaljenosti Franciji v Beogradu.

Važnejši dogodki preteklega leta

Obsežno delo vlade v preteklem letu je razvidno iz naslednjih podatkov.

Januar

Dne 1. januarja je bil izdan zakon o državnem sodišču za zaščito države.

Dne 4. januarja je bil izdan zakon o izpremembah in izpolnitvah uredbe o organizaciji in delokrogu narodnega zdravja v Zagrebu. Istega dne je bil izdan tudi zakon o spremembi zakona o porotah.

Dne 5. januarja je bil z Bolgarijo sklenjen sporazum o dvovalstniških posestvih ter izdan zakon o likvidaciji jugoslovenskega Sokola, Hrvatskega Sokola, Orla in Srbskega Sokola.

Dne 12. januarja so v Beograd došli poklonitvene deputacije iz dunavske, drinske in dravske banovine, ki so ob tej priliki manifestirale hvalenost naroda za ukrepe Nj. Vel. kralja ter njegove vlade. Že prej je bila sprejeta 2. januarja od Nj. Vel. kralja poklonitvena deputacija iz Vrbanske banovine.

Istega dne je vlada izdala uredbo o olajšavah v vojski za člane Sokola ter obenem imenovala prvo upravo Sokola kraljevine Jugoslavije. Izdan je bil tudi zakon o pomoči za asanacijo vasi. Svečano je bil izročen prometu novi most pri Zvorniku.

Dne 15. januarja so prišle v Beograd prijatljive deputacije hrvatskih seljakov, ki so spontano manifestirali ljubezen do domovine ter neomajeno vdanost in zvestobo Nj. Vel. kralju.

Dne 20. januarja je bil velik sprejem hrvatskih seljakov v dvoru, kjer so priredili navdušeno manifestacijo za Nj. Vel. kralja in domovino. Istega dne je bil imenovan za ministra za gradbe Filip Trifunović.

Dne 28. januarja je bila izvršena administrativna združitev Beograda in Zemuna.

Februar

1. februarja je vlada izdala zakon o islamski verski zajednici.

4. februarja je vlada izdala uredbo o praznikih, da bi povečala število delavnih dni v uradih.

13. februarja je bil izročen prometu most preko Mure pri Gornji Radgoni.

14. februarja je bil izdan in podpisan novi vojaški kazenski zakon.

17. februarja je bil objavljen statut o poslovanju Sokola kraljevine Jugoslavije.

19. februarja je naša država dosegla sporazum s portorji francoskih posojil in na ta način odpravila z dnevnega reda vprašanje, ki je bilo odprto celo vrsto let in znatno škodovalo našem mednarodnemu ugledu.

21. februarja je bila otvorjena in izročena prometu železniška proga Rogatec—Krapina.

23. februarja je bil izdan zakon o imenih krajev in ulic.

24. februarja se je vršila prva konferenca vseh banov.

27. februarja je bil izdan zakon o izpremembi zakona o Agrarni banki in istega dne je bila tudi izdana koncesija francoski družbi Batignol za zgraditev mosta med Beogradom in Zemunom.

Marec

2. marca je bil izdan zakon o bolnicah. V prvem tromesečju leta 1930. je dinar pokazal največjo stabilnost na mednarodnih trgih. Vlada je po resornem ministru podvela tudi ukrepe za racionalno poljedelstvo ter je izdala naredbo bankam upravitelj, da morajo imeti vsi kmetijski uradniki strokovno izobrazbo.

20. marca je bil izdan zakon o osnovanju bankskih svetov, da bi se ustvarili vsi pogoji za procvit banov.

24. marca je bil podpisan zakon o likvidaciji odkupnine za begujsko zemljo. Prvič po dvanajstih letih je bil izdan realni in vestno izdelan proračun, ki obsega vse državne potrebe.

28. marca je bila v svrhu zboljšanja zunanje trgovine sklenjena arbitražna pogodba s Španjo, razen tega pa je v prvem tromesečju vlada izdala celo vrsto uredb kot dopolnilo in pojasnilo k novim zakonom.

April

2. aprila je bil proglašen zakon o izpremembah in izpolnitvah zakona o državnih trošarinah.

4. aprila je bil proglašen zakon o pobljanju nelojalne konkurence.

5. aprila je bil proglašen zakon o redu jugoslovenske krone.

8. aprila je bila podpisana pogodba o zgraditvi mosta Kralja Aleksandra I. med Beogradom in Zemunom.

12. aprila je bil za novega patriarha izvoljen škopski mitropolit Varnava.

17. aprila je bil proglašen zakon o izrednem kreditu za organizacijo izvoza kmetijskih proizvodov.

24. aprila je bil proglašen zakon o ureditvi jugoslovenske svobodne cone v Solunu.

Maj

4. maja je bila objavljena naredba predsednika vlade, naj se v banovinskih proračunih ne izvršijo vsi izdatki za reprezentanco in zaupne posle za razne podpore, nagrade in honorarje, in da naj se ponovno pregledajo ostali visoki odobreni izdatki, ki ter zmanjšajo na najpotrebnejše vsote, ki bi odgovarjale stvarnim potrebam.

5. maja je bil v Narodni banki osnovan fond Nj. Vel. kralja Aleksandra I. za podporo kmetijstva.

12. maja je bila osnovana privilegirana družba za izvoz kmetijskih proizvodov.

19. maja je bil objavljen ukaz Nj. Vel. kralja o imenovanju dr. N. Drinkovića in dr. O. Franjevića za ministra brez portfelja, dr. Stanka Šibenika za ministra za kmetijstvo in Nikole Preka za ministra za socialno politiko.

20. maja je bil objavljen ukaz Nj. Vel. kralja o imenovanju dr. Ivana Neudorferja in dr. Ivana Šveglja za ministra brez portfelja.

21. maja je bil objavljen zakon o izpremembah in izpolnitvah zakona o neposrednih davkih, zakon o zemljiških knjigah ter objavljen ukaz o razrešenju predsednika beogradske občine M. Savčića ter podpredsednika dr. V. Zadjine, kakor tudi o imenovanju univerzitetnega profesorja M. Nešića za predsednika beogradske občine in predsednika sodišča I. stopnje N. Krstića za podpredsednika beogradske občine.

27. maja je Narodna banka znižala eskomptno mero od 6 na 5,5%, obrestno mero za lombardna posojila pa od 8 na 7%.

30. maja je državna hipotekarna banka znižala obrestno mero za lombardna posojila od 8 na 7%.

Junij

6. junija je bil proglašen zakon o volitvi reis-ul-uleme, članov ulema-medžlisa ter muftijev islamske verske zajednice kraljevine Jugoslavije.

9. junija je bil objavljen ukaz, s katerim je bil na lastno prošnjo upokojen Hadži Mehmed Džemaludi Čaušević ter ukaz o sklicanju kurije muslimanske zajednice za izvolitev reis-ul-uleme.

12. junija je bil objavljen ukaz Nj. Vel. kralja o imenovanju Ibrahima Maglajića za reis-ul-uleme.

Julij

3. julija je bil objavljen zakon o železnica javnega prometa. Predsednik vlade je objavil na podlagi pooblastila § 26 zakona o banki upravi pravilnik o organizaciji in delu banknih svetov. Podpisan in objavljen je bil zakon o predpisovanju in plačevanju doklade na neposredni davek trgovskih, industrijskih in obrtniškizbornic. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o univerzah, s katerim so bili izenačeni predpisi o najvišjih prosvetnih ustanovah. Univerze so ohranile še nadalje svojo avtonomijo.

4. julija je bila na seji ministrskega sveta ugotovljena soglasnost vseh članov vlade s smerjo narodne in državne politike. Državni in narodni program je bil do ločen v novem režimu z dvema zgodovinskima činoma Nj. Vel. kralja in sicer z manifestom od 6. januarja, ki se mora sprejeti v celoti po motivih in v podrobnostih iz z zakonom od 3. oktobra leta 1929. Ugotovljeno je bilo, da je etniški in etični smisel našega nacionalnega razvoja definitivno določen z imenom kraljevine. Administrativna razdelitev kraljevine na banovine je za vedno izključila zgodovinske meje. S tem zakonom je bilo postavljeno absolutno načelo: en narod in eno nacionalno čustvo. Osnovno načelo sedanjega režima izključuje politične stranke, ki se v svojem starem videzu nikdar ne morejo več povrniti.

6. julija je bil svečano otvorjen del transbalkanske proge Pločnik—Kuršumlija.

8. julija je bila izdana naredba o odpiranju in zapiranju trgovin na podlagi pooblastila v členu 47. uredbe.

10. julija je bil izdan zakon o izpremembah in izpolnitvah zakona o narodnih solah, zakon o nostrifikaciji diplom vseh univerz in šol, novi zakon o izvršbi, podpisan je bil uvodni zakon za zakonik o sodnem postopku v civilnih pravnih, nadalje ustava islamske verske zajednice, ki v podrobnostih določa njeno delo v verskem in imovinskem pogledu.

15. julija je bil podpisan zakon o davčnih in taksih olajšavah za toletsko industrijo ter zakon o izpremembah in izpolnitvah zakona o državnem prometnem osebju.

20. julija je minister pravde v sporazumu s finančnim ministrom in ministrom za kmetijstvo podpisal navodila za prvo osnivanje zemljiških knjig na področju apelacijskih sodišč v Beogradu in Skoplju ter velikega sodišča v Podgorici.

Avгust

8. avgusta je predsednik vlade general Živković na svojem potovanju po Primorju govoril v Dubrovniku o pomenu deklaracije vlade od 4. julija 1930, ki je na nedvoumen način izjavila svojo pripravljenost, da v izvajanju postavljenih nalog ne smejo več vrniti Vladi je pokazala glavne smernice dela v političnem, gospodarskem in kulturnem pogledu in po tej deklaraciji mora biti vsakomur jasna potreba, da se zberejo s sodelovanju vsi dobro misleči elementi v državi in da se stari računi izpred 4. julija ne smejo nikomur več očitati. Na Cetinju je predsednik vlade poudaril pravilno pojmovanje verske strpljivosti. Poudarja je, da zahteva novi čas izročitev pozabi vseh zablod in pogreškov iz slabe preteklosti in da je treba sedaj vdano služiti kralju in domovini.

24. avgusta. Povodom desetletnice slovenskega lista »Jutrac« je predsednik vlade podal na Bledu značilno izjavo uredništvu lista. Predsednik vlade je predvsem obžaloval, da se ni mogel prepotovati dravske banovine. Poudaril je čvrsto voljo vlade, da vtraja do konca v svojem konstruktivnem delu ter na podlagi kraljevega manifesta, ki otvarja novo dobo narodnega življenja. Zlastna preteklost se nikdar več ne sme povrniti. Program vlade deklaracije naj združi vse iskrene narodne ljudi, da se s skupnim složnim delom dovede nacionalna ideja do popolne zmage. Predsednik vlade je končno čestital »Jutrac« k desetletnici njegovega uspešnega dela.

September

Dne 5. septembra je bilo objavljeno iz ministrske seje pod predsedstvom generala Petra Živkovića v zvezi s prejšnjimi sklepi, da imajo vsi člani vlade samo en program, določen v manifestu Nj. Vel. kralja od 6. januarja leta 1929. in v sklepih kraljevske vlade od 4. julija 1930. Vsi člani vlade se smatrajo kot člani popolnoma homogenega kabineta. Pravilen razvoj narodnega in državnega življenja izključuje v bodočnosti povratek in vzpostavitev nekdanjih strank. Člani vladi sodelujejo pri uresničenju vsedravnih nalog, ne glede na svojo prejšnjo pripadnost.

6. septembra so bile zamenjane stare s slavo ovencane zastave, ki se čuvajo v toploti zadružni kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja, z novimi simboli naše narodne obrambe. Ob tej priliki je imel Nj. Vel. kralj nagovor na vojsko, v katerem je poudarjal, naj bodo nove zastave odsej sveta znamenja naših polkov in vojaške časti. Rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, ki je bil povod za ta zgodovinski čin, je bil po vsej državi najsvetanejšje praznovanje, zlasti pa v Beogradu, kjer je na Banjici izročil Nj. Vel. kralj deputacijam posameznih polkov nove jugoslovenske zastave, nakar se je vršil veličasten defile vseh vrst orožja naše vojske.

8. septembra so bile velike svečanosti na Oplenju, kjer so prenesli posmrtno ostanke Vožda Karadjordja v zadružno kralja Petra, kjer so shranjene od tedaj tudi stare srbske vojne zastave.

11. septembra. Po velikih svečanostih se je pričela nova vladna akcija, ki je imela predvsem namen, da se člani vlade potom banknih svetnikov seznanijo s potrebami najsiromašnejših narodov. Manifest Nj. Vel. kralja je pozval ves narod k sodelovanju za ustvaritev novega stanja. Prvi neposredni delavci so bili brez dvoma člani vlade. Izvršeno je bilo zgodovinsko delo proglasitve Jugoslavije in razdelitve na devet banovin. Konsolidacija države zahteva pri tem nove naloge in razširjenje akcije vlade. Državne potrebe izključujejo vzpostavitev nekdanjih strank, katerih nekdanji pristaši pa imajo prav tako pozitivno nalogo, da zbiraio in organizirajo vse narodne sile, ki so bile prej vezane in okovane v razne zgodovinske okvire.

11. septembra je bil podpisan zakon o javnih beležnikih.

18. septembra je bila svečano otvorjena nova tobačna tovarna v Nišu.

Molotov o gospodarski in zunanji politiki Rusije

Prihodnje leto označuje kot izredno važno za sovjetsko gospodarstvo Zaposlitev dveh milijonov novih delavcev — Nestalnost mednarodnih odnosov

Moskva, 5. januarja. a. Na tretjem zasedanju centralnega izvršilnega odbora je predsednik sveta ljudskih komisarjev Molotov opozarjal na uspehe preteklih dveh let petletnega načrta, ki pričajo o velikanskem razvoju celokupnega gospodarstva v Rusiji ter se je bavil z nalagami in težavami leta tega načrta, ki bo za razvoj socialističnega sektorja gospodarstva izredno važnost. Opozarjal je na naloge posameznih panog gospodarstva ter označil kot najvažnejšo nalogo v l. 1931. da se pritegneto 2 milijona novih delavcev v gospodarstvo. Svet ljudskih komisarjev pripisuje načrtom gospodarstva v l. 1931 velikansko važnost, kar izhaja že iz dejstva, da je Sovjetska unija stopila v dobo socializma. Za tretje leto določene naloge zahtevajo sanacijo celokupnega aparata. Uspehi socialistične nove jamej vstop Sovjetske unije v dobo, ki je označena s socialističnim pohodom na vsej fronti. Da se zagotovijo nadaljnji uspehi, se mora delovanje sovjetrov temeljito reorganizirati.

O zunanje-političnem položaju je izjavil Molotov, da gradi Sovjetska unija socialistično gleda na postritev razrednega boja in ojačane sovražnosti kapitalističnega sveta ter glede na vedno večjo nestabilnost mednarodnih odnosov. Svetovalna kriza postaja vedno večja ter bo očitno v l. 1931 dosegla svoj višek. Z nekaterimi državami se razvijajo odnošaji Rusije normalno, zlasti trgovinski odnošaji. Med te države spadajo predvsem Nemčija, Turčija, Italija, Anglija, Švedska, Japonska, Perzija in Afganistan. Na koncu je Molotov opozarjal na brezuspešnost dela pripravljane razorožitvene komisije, kar zopet dokazuje vedno večjo nestabilnost kapitalističnih držav, ter je poudarjal, da zahteva izvršitev nalog Sovjetske unije utrditev mira in ojačenje moči Sovjetske unije za zmago socializma, s katero bi se okrepila misel mira v interesu vsega sveta.

Grozna nesreča z granato

Split, 5. jan. n. V Gradistu pri Opuzenu je našel šestletni sinček delavca Ivana Musana ročno granato, ki jo je prinesel domov ter pričel točiti po njej v mnenju, da je navadna svinčena kopa. Granata je eksplodirala in ubila dečka ter mater, ki je sedela poleg njega v kuhinji. V istem času je prišla v hišo sorodnica Ivana Musana, ki jo je videl, kaj se je zgodilo, zadela kap ter je obeležala na mestu mrtva. Nesreča je zbudila mnogo sočustvovanja v vsej okolici. Šest malih otrok je ostalo brez matere.

Smola japonske princeze v Beogradu

Beograd, 5. jan. 8. Japonski princ Takamatsu in princeza Kikuko sta si včeraj ogledala s svojim spremstvom šetališča na Kalemegdanu. Ob tej priliki je princeza izgubila dragoceno ogrlico briljantov, vredno četrtilijona frankov. To se je zgodilo ob 4. popoldne. Kmalu za tem je šel preko Kalemegdana fotografski sotrduinik »Jugoslovenskega Glasnika« Grđjan iz Bjelovara ter našel ogrlico. Izročil jo je šefu policije Ačimoviću, ki jo je nesel osebno princezi Kikuko. Visoka gosta sta bila izredno vesela, da se je dragocen okras tako hitro našel ter sta izročila gospodu Grđjanu v znak hvalenosti dragoceno zlato tabatjero. Nj. Vis. knez Pavle in knežinja Olga sta priridila s'noči na čast visokima japonskima gostoma slovesno večerjo. Danes je japonski knežji par odpotoval s svojim spremstvom v Bukarešto.

Bibli lov v Rusiji

Moskva, 5. januarja o. L. 1930. so lovili v Rusiji 13 milijonov stotov rib, za 40 odstotkov več kakor l. 1929.

18. septembra je bila pritežena razstava Centralnega presbira v Zenevi o razvoju naše države v zadnjih desetih letih.

22. septembra je bil predsednik vlade general Živković navdušeno sprejet v Zagrebu. Ob tej priliki so se v Zagrebu vršile velike manifestacije za Jugoslavijo in Nj. Vel. kralja.

Oktober

8. oktobra so se pričela velika inspekcij-ska potovanja ministrov po državi, ki so posetili najprej Skopje, Mostar, Split, Teto, Ohrid, Bitolj, Pančevo, Vršac, Smederovo, Valjevo, Bijeljino, Tuzlo, Stari Bečej, Novi Sad, Sombor, Subotico, Bihač, Banja Luka in Sarajevo.

19. oktobra je Nj. Vel. kralj prisostvoval otvoritvi rudnika Trebeše pri tej priliki izrekel priznanje delu naših rudarjev.

20. oktobra se je vršila agrarna konferenca v Bukarešti, na kateri se je pripravila skupna akcija agrarnih držav za zboljšanje prodaje kmetijskih proizvodov.

November

2. novembra in v naslednjih dneh so ministri posetili Karlovac, Vukovar, Osijek, Virovitico, Ogulin, Bjeovar, Gospić, Sušak, Celje, Maribor, Jagodino, Kruševac, Kraljevo, Čačak, Užice, Gornji Milanovac, Kragujev.

12. novembra je bila konferenca izvoznih zavodov Bolgarije, Madžarske, Poljske, Rumunije in Jugoslavije v svrhu zboljšanja kmetijskih proizvodov.

21. novembra je predsednik vlade v Kumanovu prisostvoval otvoritvi obrtniškega doma ter je pri tej priliki naglašal zasluge našega obrtništva pri razvoju narodnega gospodarstva.

30. novembra je veliko zborovanje muslimanov v Sarajevu dokazalo vdanost muslimanskih množic kralju in državi.

December

4. decembra je bil imenovan za bana dravske banovine dr. Drago Marušić.

8. decembra se je vršilo na inicijativu Karla Kovačevića v Zagrebu zborovanje 160.000 seljakov iz Hrvatske in drugih krajev, na katerem je bilo obsežno dele nekdanjega vodstva bivše BSS in hrvatskih emigrantov.

11. decembra je bila seja vlade pod predsedstvom Nj. Vel. kralja, na kateri so bili sprejeti skopi na podlagi referatov ministrov, po njihovih inspekcijskih potovanjih, da se znižajo stopnje osnovnega davka na dohodek od zemljišč, zmanjša trošarina na vino in olajša plačevanje dolgih davkov v obrokih na pet let z obrestmi 3% namesto 6%. Sklenjeno je tudi bilo, da se izdajo ukrepi za pospeševanje kmetijstva itd.

Naši kraji in ljudje

„Louie“ – steklarski čarodejec iz Westona – Zagorjan

Kdo Zagorjanec ne pozna Vohinčevega Ludvika? Njegov oče je bil krojač, ki pa kljub svoji pridnosti ni mogel nuditi svojcem več kot kosček kruha. Zato se je Ludvik odločil za Ameriko, kamor so ga vlekli želje in sorodniki. Potem je za njim vse utihnilo. Ko se je pa pred šestimi leti vrnil z dolarji v Zagorje za dva tedna, tedaj je bil praznik za steklarje, v tej stroki se je izučil že tu, se je z njimi vred veselilo celo Zagorje. Obdaril je revne, pogostil svoje bivše tovariše in pomagal domačinom. »Ne mislite, da sem tudi tam tako razsujen, o ne, a doma ne morem drugače, preveč sem srečen, da vas vidim. Ko se bom prihodnje vrnil, bom odločil vse drugače delež za druge svrhe, če bo šlo vse po sreči.« Ko je odhajal zopet nazaj, je stala v več rudniške restavracije procesija ubogih znancev, vsakemu je stisnil za slovo v desnico večji denarni dar. Kaj čudo, če ga vsi tisti nestrpno pričakujejo.

Septembarska številka velike ameriške revije »The West Virginia-Review« prinaša izrpen članek o našem rojaku čarodeju iz Westona. Pisec Jesse Viktor pravi o njem med drugim: »Pred desetimi leti je bil Louie Vohinč brezposlen steklar. Izposodil si je denar za sendvič. — Danes je vodilna glava v krajih Weston in West Virginia. V teh desetih letih je napravil mesto Weston za središče steklarstva za svetlo namizno steklo v Zedinjenih državah. Steklo z njegovim imenom »Louie« je danes v uporabi v milijonih hišah Amerike, Kanade, Mehike in ostalih predelih Amerike. Prilika za doseg takega uspeha ni prišla sama k njemu, Louie si je priliko sam ustvaril.

V mestu Weston, kjer živi med svojimi sosedi, trgovskimi, družabniki in med de-

lavci, ki so zaposleni v njegovih tovarnah, kakor tudi v tržišnih steklarske industrije, je znan po imenu Louie. Tako se imenuje tudi ena njegovih tovarn. Svojem uradnikom in delavcem, tako pravi sam, ne dovoljuje, da bi me klicali drugače nego Louie. To je ime, s katerim se vpišujem v hotelih v Bostonu, Chicagu in New Yorku.

Ludvik Vohinč je prišel v Ameriko pred 25 leti. Rojen je bil v Ljubljani, odkoder se je preselil v Zagorje. Delal je v steklarnah Avstrije, s 16 leti je prišel v Ameriko. Leta 1908 je prišel v Virginijo v steklarno »Belgrade Glass Co.« v mestu Buckhannon. Po končani vojni se je pojavil v Westonu reven in zapuščen. Jedel je po enkrat na dan, spal je na prostem. V tovarni se je izkazal kot prvi delavec, ki je produciral največ stekla. Njegov tovarniški rekord je nekaj, kar se ne da primerjati z ničemer v steklarstvu. Ko je prišla tovarna Weston v težak položaj: kupčija slaba, zaloge polne, — so vprašali razboretega Ludvika za svet. Ta jim je kmalu predložil svoj načrt, ki je kmalu uspel. Ludvik je postal ravnatelj družbe. Leta 1926 je ustanovil steklarsko industrijo, ki se po njem imenuje. Danes je solastnik, predsednik, generalni in komercialni ravnatelj podjetja s preko pol milijona dolarjev glavnice. Kakor je v Ameriki kriza, vendar se ta v »Louie« steklu ne občuti. Tako ameriška revija. — V naši domini je tudi kriza, občutimo jo vsi. Kako bi se nekega dne razveselili, ako bi vedeli, da je Ludvik naklonil občini fond za zgraditev higijskega doma, ki smo ga krvavo potrebni, a ga ne zmoremo. S tem bi si postavil najlepši in trajni spomenik v stari domovini. V tem imenu mu želimo Zagorjani prav mnogo sreče v njegovem podjetju in na veselo svidenje.

Trgovina in izenačenje koledarja

Predsednik beogradske trgovske zbornice g. Milutin Stanojević v daljši izjavi v »Politiki« zagovarja potrebo izenačenja koledarja v naši državi, poudarjajoč:

Državljeni Jugoslavije bi morali delati mnogo več kakor vse ostale napredne evropske nacije, ker jih moramo v napredu dohiteti. Toda prazničnih dni imamo mnogo več kakor katerikoli od teh naci. Vprašanje praznovanja odnosno brezdolga se je v Jugoslaviji posebno kompliciralo, praznična hipertrofija se je nasproti predvojni dobi podvojila. Koliko je zaradi dvojnega praznovanja izgubljenih dvojnih dni, koliko je zapravljenega narodnega bogastva. Saj vendar vemo, da je čas denar. Sto in sto milijonov izgubimo vsako leto zaradi dvojnega praznovanja. Ti težki milijoni bi bili občutni tudi za vsako bogato državo, a za nas so upravi fatalni.

A ne trpi samo trgovina. Zastava vse uradovanje. In šolstvo! Dvojni praznovanje strahovito ovira resno delo v vseh šolah, kar se utegne hudo maščevati ne samo nad mladino temveč nad vso družbo, ki ji bodo šolarji služili, ko odrastejo. — Trgovci smo na lanskem kongresu gospodarskih zbornic v Beogradu sprejeli posebno resolucijo proti dvojnemu praznovanju. — Kazali smo z njo skledo rano v našem nerodnem in gospodarskem življenju, in to rano je treba čimprej odstraniti, makar s kirurškim nožem.

Pismo iz rudniških revirjev

Trbovlje, začetkom januarja. Pesimisti so imeli prav. Zime ni. Še oni sneg, kar ga je zapadlo, je stopil topli, uprav pomladanski dežek zadnjih dni. Zaloge premoga je ostala neizpremenjena, izgledov za ostrejšo zimo je bore malo, praznovanja so še vedno poletna, t. j. dela se pet dni v tednu, ne novembra so bili štirje posadki več, konjunktura se končava, razdeljene podpore so izrabljene, kriza se postruže v nedoglednost. Svojo kulminacijo bo dosegla prve dni aprila, ker bo treba takrat obnoviti pogajanja med TPD in državnimi železnicami glede dajatve premoga. Če bo država forsirala premog svojih rudnikov, smemo z gotovostjo pričakovati katastrofalnih posledic v naših rudarskih revirjih, kjer prevladuje že sedaj splošna depresija. Rudarji so zadolženi, zaslužka ni, upanja malo. Ponižani so na uprav suženjsko vrednost, prodajati morajo svoje življenske moči za nizko odškodnino, da prežive svojo rodbino, mnogokrat pa se še tako ne morejo vnovčiti, ker ni povpraševanja. Večino delovne moči bodo nadomestili stroji, saj vidimo, da kljub stagnaciji mehaniziranje zavzema čim dalje bolj grozeče dimenzije. Očividno je namen nadomestiti delovno moč s cenejšim strojnim delom v svrhu čim uspešnejše konkurence, a le v prid družbe kot take. Delavec bo odveč, družine na cesti in v breme občine. To bi bila približna slika, ki nam jo kaže že bližnja bodočnost. Zato je treba čimprej širokotežnih akcij, da se že pred kulminacijo vsaj deloma omilijo itak neizbežne posledice.

Ze 4. junija minulega leta je bila iz banovine sprožena misel podpornega fonda, v katerega bi prispevale občine, banovine in vsa industrija. Ker pa ta zadeva še do danes ni zadobila vidnih oblik, je zveza rudarjev poslala spomenico delavski zbornici, da predloži banovini prošnjo za tozadevno konferenco, kamor naj povabi vse zastopnike prej omenjenih edinic. Treba bo tudi poudariti vse mere, da bo država zagotovila čim večji odjem premoga za svojo porabo. Istotako naj bi tudi druge industrije odjemale čim več, kajti tudi iz te strani je poraba premoga TPD izdatno padla. Treba je pomisliti, da bo mnogo prizadet tudi obrtniški in trgovski stan. Prvi je itak težko zmaguje, dočim se drugi nahaja v naravnost obupnem položaju. Rudar ne more sproti plačati svojega konzuma na življenskih potrebščinah. Mnoge itak drži z železnimi kleščami dolg v lastnih konzumnih družtvih, ki mu odtegujejo ves mesečni zaslužek na ta račun, tako da niti denarja ne vidi koncem meseca. Trgovci so upnik ogromnih vsot, ki grede čez stoisoče dinarjev, kljub temu skušajo zdržati. Koliko časa jim o to mogoče, zavisi vse od položaja rudarjev. Vidimo, da je zajela kriza prav vse sloje, ki so se to naselili radi industrije. Delna regulacija cen nekaterim življenskimi potrebščinami je kaplja v morje. Kaj pomaga prihranek par dinarjev, če je za primanjkljaj za življenje v stotinah dinarjev. Tu je treba rigoroznejši mer, ampak od zgoraj dol, potem bo tudi življenje lažje. Na državi je torej, kako se bo pogodila z družbo, ki seveda šteti v prvi vrsti pač le svoje interese. Od tega bo pa imel tudi rudar svoj minimum, ki ga bo lahko upravičeno zahteval. Poklicane oblasti naj pravočasno, nemudoma, primejo vprašanje, ki globoko pretresa, v roke, da ne bo narod obupal.

Danes Ufa-premiera!

Emil Jannings

prvič v veseli vlogi!

Kot slaviti tenorist, katerega obožuje ves ženski svet na Dunaju in St. Wolfgangu!

Telefon 2124

LJUBLJENEC BOGOV

Sodelujejo: Renate Müller, Olga Čehova, Hans Moser.

Kot dopolnilo najnovejši Paramountov zvočni tehnik.

Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri!

Predprodaja od 11. ure dopoldne dalje.

Elitni kino MATICA

Biseromašnik Edvard Janžek

Rimske toplice, 5. januarja.

Zopet je zatisnil oči mož, žilav in jeklen! V nedolgo ob 7.30 jutraj je v svoji vili v starosti 87 let izdihnil svojo plemenito dušo. Biseromašnik Edvard Janžek.

Po rodu je bil pokojni iz Podgorja pri Slovenjgradcu. Njegov oče je bil učitelj. Ko se je pojezno oče preselil v Trbovlje, je Edvard še obiskoval ljudsko šolo v Trbovljah, ki je bila takrat za vsa trbovljsko župnijo le enorazredna. Gimnazijo je študiral v Celju, a poslednja dva razreda v Mariboru. Po maturi se je 1865 odločil za mariborsko bogoslovje in je bil 19. julija 1868 posvečen za mašnika in je novo mašo pel v Trbovljah. Kaplanoval je v Vidnu, nato v Podsveti 6 let, bil je potem nekaj mesecev provizor v Zagorju, od 1882 do 1892 pa je župnikoval pri nas v Sv. Marji pri Rimskih toplicah. Tu je pričel kmalu po nastanitvi z velikim delom. Na bližnjem Slančevem hribu (sedaj lurskem) je zgradil podružnično lurski madoni. Cerkev je bila 1886 izgotovljena. Proti koncu 1892 pa se je moral Edvard Janžek preseliti v Sevnico, kjer je župnikoval samo tri leta. Mož, poln energije, ni mogel strpeti v novem kraju, ampak je hrepel nazaj k nam in se je tudi vrnil ter nadaljeval započeto delo malo ne do nastopa svetovne vojne. Še bolj kakor v prvi dobi njegovega župnikovanja v Smarjeti je bilo posled plodonosno njegovo delovanje. Nele da je zgradil podružnico, tudi farno cerkev je močno razširil in prizidal ter ji preskrbel nov kamenit altar, tlak in fresko slikar je; obenem je dopolnil še marsikatero stvar pri podružnični cerkvi.

L. 1913, je po 45letni plodonosni službi stopil v pokoj in se takrat preselil v svojo vilo, kjer je v majhnem stolpcem pridružil, kamor si je bil postavil altareček, zvesto vršil svojo duhovniško službo. 21. julija 1918 je obhajal zlatomašniški jubilej; pred dvema letoma pa je proslavil 60letnico misništva. Do zadnjih tednov je ostal delaven v svojem poklicu. Še lani ob Veliki noči je marsikoga ganilo, ko je 86 let star vzvišeno zapel Alelujo.

V prvih letih duhovniškega poklica je Janžek prepotoval predvsem italec, francoske in vzhodne dežele. Ze v dijaških letih se je udeleževal v listih s svojimi pesniškimi pravnici. Ko pa je prišel v Maribor, se je kmalu seznanil z Janežičem in njegovim »Glasnikom« ter postal zvest soizdajnik. Nekaj njegovih pesmi je tudi uglasbil. Ko pa je dozoroval v moža, je njegova pesniška žila usahnula. Še je pisal, toda javnosti se ni izdal. V svojem 80. letu pa je še napisal h godovnim čestitkam g. Ferdu Tičarju prav zanimivo pesemco.

Skoraj dolgo in bogato dobo 28 let je župnikoval pri nas, priljubljen in globoko spoštovan od vseh. Ni se vmešaval v politiko, bil je duhovnik, ki je sejal le vero in ljubezen v srca. Vsi, ki smo ga poznali pri delu, dokler ni njegovo življenje, mu želimo prav tako kakor je zapisal pesnik P. X. k njegovemu zlatomašniškemu jubileju: Deus repleat Te omni benedictione!

Crna zastava je zaplapolala s cerkvenih in mrtvaški zvon poje poslednji pozdrav. K večnemu počitku nam spremili pokojnika v sredo ob 10. dopoldne.

Jubilej v kopališču v Rimskih toplicah

Rimske toplice, 5. januarja.

Na Silvestrovo in na novega leta dan je sedanjim lastnik tukajšnjega kopališča g. Uličič s svojo obitelji in v krogu številnih svojih prijateljev in znancev obhajal v veliki dvorani na Toplici lep in pomemben jubilej — 50letnico, odkar poseduje kopališče rodovi Uličičovi. Čistateljem bo gotovo še v spominu daljša nočeno ob razvoju in pomenu Rimskih toplic.

Leta 1876 je takratni kopališčni kmet dal sedanjega lastnika g. Uličiča, a Gustav Uličič za 20.000 forintov. Toplice, ki so bile takrat daleč daleč hitro menjavale, so kmalu postale v pravi predmet sedanjih in se obdržale vse do danes. Kopališče je bilo takrat zelo zanemarjeno, zato ga je

bilo treba preurediti. Gustav Uličič je takrat uredil krasen park, ki je še danes v ponos našemu kopališču; poleg vsega tega pa je preuredil tudi prostore. V tem so ga posnemali tudi pozni rodovi in tako dvignili kopališče do slovesa in višine.

Na Silvestrov večer so se zbrali v lepo okrašeni dvorani Uličičovi prijatelji in sorodniki v proslavitev te pomembne obletnice. Tudi mi se pridružujemo vsem števalnim prijateljem, ki so ta večer vzklili jubilatoma in spominu davnih prednikov.

Pri nagajenju k maščobi, protinu, sladkosti izboljšuje naravna »Franz Josefov« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju potrjujejo, da so dosegli s »Franz Josefov« vodo sijajne rezultate. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Repčeve mame 70 let

Ljutomer, 5. januarja.

Na Starem trgu na začetku Haučanke stoji stara podgovatna hiša tistega sloga, ki je bil nekdanj za ves kmetski Ljutomer značilen. Tu je v lepem letnem času vedno mnogo otroškega smeha in vrisa, saj se zbirajo pri svoji babici vsi vnuki in vse vnučinke, da bi se malo po grali. Dolge ure iger so najlepši čas za deca in za babico, g. Marijo Repčevico, ki sedi vsa zadovoljna na klopi pred hišo ter z budnim očesom opazuje dejanje in nehanje mladine. In ta žena, ki spada s svojo hišo vred k značilnostim starega Ljutomera, doživlja te dni svoje sedemdeseto leto.

Dne 7. januarja 1861. se je tržanu Pavlu Herbutu in njegovi ženi Mariji rodila hčerka Marija kot prva izmed petih otrok. Oče je bil v mlajših letih čizmar ter je na Dunaju izdeloval čizme za dvorske služabnike. Toda v Ljutomeru ni izvrševal svojega obrta ter se je bavil s poljedelstvom. Dosegel je starost 89 let ter bil do svoje smrti zdrav in krepak. Marija je posejala takrat ljutomersko osnovno šolo, in ko je dorasla, se je poročila s trgovcem Francem Repčem, ki je bil doma od Sv. Andraža v Slov. goricah. V tem kraju sta otvorila naprejš trgovino, po nekaj letih pa sta se preselila na Herbutovo domačijo v Ljutomer poleg sreskega glavarstva ter tu trgovala. Iz tega zakona se je rodil pet otrok — sin in štiri hčere, ki so vse poročene ter matere omni vnukov, ki zahajajo tako radi k »omnici« na igre. Vso dečo je vzgojila naša slavljena v narodnem duhu. Vsaka slovenska zadeva je našla v njej in njenem možu zvesto podpornico. Sma je bila dobra pevka ter dolgo let krepka opora Slov. pevskemu društvu. V njeni gostoljubni hiši so se zbirali dijak iz vse okolice in nobena narodna prireditev v Ljutomeru se ni vršila, ne da bi sodelovala z vno vna Repčeva obitelj. Naši tedanji narodni nasprotniki so skušali: njenega moža odtrgati slovenski stvari, obetajo mu gmotne koristi, ako bi volil z njimi, toda dosegli niso ničesar. Pred kakšnimi 20 leti je trgovino in posestvo prevzel soprog najstarejše hčere ter nadomestil staro prireditelno hišo z novo veliko zgradbo. Repčevi so se odselili na Stari trg, kjer je g. Franc Renč l. 1912. umrl.

Mnogo veselih in težkih trenutkov je doživela Repčeva mama v 70 letih svojega življenja in mnogokaj ve privedovati o nekdanjih časih starega Lotmeske in znamenitih časih njegovih »purgarov«. Z imenom njene obitelji je marsikateri dogodek naše lokalne zgodovine v tesni zvezi. In danes, ko slavi pomembno obletnico, je še vedno tako kakor nekdanj. Vedno se živo zanima za slovensko stvar, posluša rada lepo pesem, hodi rada v cerkev in prečita vsak dan »Jutro« od konca do kraja. In kako zna biti huda, če ji ga tisti, ki je obljubil, da ga bo prinašal, ne priskrbi ob pravem času!

In zaradi tega na njene neomane vstopa do slovenske stvari se tudi naš list pridružuje danes njenim čestitkam ter ji ob 70letnici želi: Še mnogo lepih in zadovoljnih let!

Pismo iz Ribnice

Skrbi in težave nas more, pa zato nimamo časa tožiti in pisati. Sedaj pa, ko je prišlo novo leto, se nam zdi, da se pa vendar moramo oglašiti že »zavoljo kreditu«, ki ga uživamo med svetom in da bo svet vedel, da smo še tu. Zima je, pa smo doma. Vitre štrgljamo, delamo rajte, rešeta, pa kaj bi to pravil, saj ste vse lahko videli na lanskim ljubljanskim razstavi, ki je vrgnila toliko prahu in se še danes ni definitivno določilo, kdo ima večje zasluge za razvoj ribniške »sihe robe«. Jaz bi dejal, seveda to je moje mnenje, da ima največje zasluge Urbanova »kabalica«, ki jo je nosila in vozila po svetu in Urban sam. Pa pustimo to, da se ponovno ne vname pravda.

Čudno se nam zdi, da smo se zadnje čase tako zamerili lesnim trgovcem. Kar nič več jih ni v Ribnici, čeprav je lesa na kupe. Nekaj pravijo, da je Rus temu kriv, ko svoj les prepoeni v Italijo ponuja. Včasih slišim, da je Rus naredil »dumpe«. Prav za prav ne vem, kaj je to, ampak zakaj bi se mi ne napravili »dumpe«, saj naredimo še lonec in rešeto, ki je gotovo bolj »kūšna reč«, kakor pa ta neumni ruski »dumpe«. Kar koraž! Začnimo še mi rezat iz lesa »dumpe«, žag imamo dovolj, lesa tudi. Naj še na »Rusovskem« spoznamo »Ribničana«, da »nej kar si buodi«.

tovariše, ki so priznali, da so vlamljali tudi v cerkvene nabiralnike v stolnici, v cerkvi sv. Jožefa, dalje v šentpeterski cerkvi, v škenski in pa tudi franciskanski cerkvi, kjer so imeli vedno srečo in v vsakem primeru odnesli za več sto dinarjev drobiža. Zane marjali pa tudi seveda niso drugi prilik in so tu in tam vlamili tudi v kako skladišče. Vseh aretirancev je za enkrat šest, ki jih na policiji zadržujejo v pričakovanju, da pridejo na sled še večji tatinski tolpi, ki je ogrozila javno varnost v Ljubljani in okolici.

Pojasnilo nabornikom

Po zakonu o ustroju vojske in mornarice je predpisano, da se z nabori vrši popisovanje in pregledovanje mladeničev za službo v stalnem kadru, odrejanje službenih rokov v stalnem kadru in kategoriziranje za poedine vrste vojske in za mornarico.

Naboru so zavezani vsi mladeniči, ki dovršujejo v koledarskem letu, ko se vrše nabori, 20. leto starosti.

Za odrejanje službenega roka v stalnem kadru služi kot osnova rekrutovno zadrugo in v imovinsko stanje. V rekrutovno zadrugo se štejejo vsi moški in ženski zadrugarji.

Izmed moških zadrugarjev se smatra za oddeljenega samo oni zadrugar, o katerem se dokaže, da je bil na zakonit način oddeljen od zadruga pet let pred rekrutovnim naborem ali njega usposobitvijo. Prav tako se smatra za oddeljenega tudi oni zadrugar, ki odide v inozemstvo, pa se v 20 letih ne vrne ter pristojna oblastva potrdijo, da z zadrugo v vsem tem času ne vzdržuje zveze in je tudi materialno ne podpira.

Pri zadrugah, ki nimajo nobenega posredstva, se smatra za oddeljenega oni zadrugar, o katerem potrdijo pristojna občinska oblastva, da živi ločeno od ostalih in da ni imel s prejšnjo zadrugo nobene zveze pet let pred naborem, ter je v tem času tudi ni materialno podpiral.

Rekruta samega je smatrati za oddeljenega od njegove zadruga samo, če se je izvršila ta delitev na zakonit način pet let pred njega naborem ali usposobitvijo.

Rekrut, pastorek svojega očima, se smatra za njegovega zadrugarja samo, če ga je njegov oči zakonito posinovil, ne glede na čas, ko se je izvršila ta posinovitve. Ostali posinovljeni, nepastorki, se smatrajo za zadrugarje samo, če so bili posinovljeni pet let pred rekrutovnim naborem ali njega usposobitvijo.

Kakor se iz tega zakonitega predpisa razvodi, se smatra za oddeljenega zadrugarja samo oni, ki je zakonitim potom oddeljen na pet let pred rekrutovanjem oziroma usposobljenjem rekrutac.

Ker se pa rekruti istega letnika ne rekrutirajo enega dne, temveč traja rekrutiranje dva ali več mesecev, se je večkrat dogajalo, da posamezni rekruti, oddeljeni istočasno, niso izkoristili te zakonite olajšave radi tega, ker so bili rekrutirani prve dni, odrejeni pa za rekrutiranje, ko se ni preteklo pet let, medtem ko se oni rekruti, ki se rekrutirajo po enem in pol ali dveh mesecih, poslužujejo zakonite olajšave radi tega, ker je do dne njihovega rekrutiranja preteklo že pet let od dne oddelitve. Ravnotako se oni rekruti, ki so odsotni, ali se nahajajo na potovanju, ozir. so bolani na dan svoje rekrutacije, pa se pozneje po končani celokupni rekrutaciji rekrutirajo in so oddeljeni, poslužujejo te zakonite odredbe, ker je potekel rok petih let. Ako bi bili torej pravočasno rekrutirani, bi ne potekel predpisani rok in bi ne mogli biti deležni te olajšave.

Da bi se v bodoče ne dogajale take neskladnosti in tolmachenju tega zakonskega predpisa radi oddelitve in da bodo vsi rekruti enega letnika v enakih okolišnih v pogledu odslužitve kadrovskega roka enaki, kakor je to predvideno v členu 14. zakona o ustroju vojske, je izdalo ministristvo vojske in mornarice naslednjo razredbo:

1. Da se v bodoče rok petih let, ki je predviden v čl. 53. tega zakona, za vse rekrute rekrutirane v enem koledarskem letu, v katerem izpolnijo 20. leto starosti, računa od konca tistega koledarskega leta, v katerem so ti mladeniči bili spoznani za boraško ali neborasčo službo. 2. Za v prejšnjih letih zaborasno nesposobnim spoznane velja ta rok do konca tistega koledarskega leta, v katerem so spoznani za sposobne za čas boraške ali neborasčke službe. 3. Za one pa, ki se iz kakršnihkoli razlogov pozneje najdejo in rekrutirajo, velja ta rok kot za one iz točke 1. te naredbe, t. j. do konca koledarskega leta, v katerem so taki rekruti dopolnili 20. leto starosti. Za primer pa, da se tak, pozneje rekrutirani mladenič, proglasi za nesposobne za služenje kadrovskega roka, velja tudi za nje predpis točke 2. te naredbe.

Naročajte

„Našo dobo“

POD POKROVITELJSTVOM NJ. VEL. KRALJA

17. I. 1931

XI. SLOVANSKI — VEČER TABOR

Beograjsko pismo

(Beograjski aeroklub in javna tombola)

Beograd, 4. januarja.

Med narodom tostran Save in Dunava je bila igra za denar, nadožnja in še bolj hazardna, že od nekdaj zelo v navadi, k čemu je mnogo prispevalo zelo razvito politično strankarsko življenje, ki se je razvijalo večinoma v javnih lokalih. V mislih imam pač življenje med narodom, na kmetih in provincijskih mestih, kajti Beograd sam s svojim inteligentnim prebivalstvom, ki je obredilo velik kos tujine in prineslo s seboj od tamkaj ne samo dobrine in vrline inozemstva, temveč tudi njegove napake in slabosti, je bil kot tak vedno sedež raznih klubov in zaključnih družb, v katerih se je na veliko gojila hazardna igra. Varnostna oblast tudi že dandanes vsakotoliko pogleda po takih več ali manj skritih igralnicah in potem nastopa beograjski zeleni Henrik, ki odvaja igralce v »šramboč«. In kakor »zgoraj«, tako je tudi »spodaj«: če v sredini, palača trle »jurj«, trle na periferiji v predmestjih »metulji« in »kovači«, po beograjsko: »banke«. Zunanji med narodom, pa je nekdanje politično strankarsko življenje vabilo moški svet v »kafan«, kjer so poleg političnih razgovorov in prepričevanj vedno igrali glavno vlogo »hudičevi pilidiki«. In z raznih semmjev se je kmel le prevečkrat vračal brez izkupička za prodane pridelke, živino itd. Polje je moglo ostati neobdelano, če ga niso obdelale ženske; možje so politizirali in igrali v »kafan«. Z današnjim novim režimom je, kakor bi odrezal, prenehalo to nekdanje življenje in so dobrodojne posledice iz spremembe zares že vsepovsod popolnoma očitne. Drugače pa je v Beogradu.

Tujec, ki je prišel v Beograd in stopil zvečer ne morda v kako bežnico, temveč bolj lokal, kjer se mu je na lepaku obetalo prijetno razvedrilo s pestrim varietetnim in glasbenim programom, n. pr. v nekdanji »Ruski krunici« Pašićev (prej Skopljski) ulici, se pač ni malo začudil, ko je stopil v prostorno dvorano in zaslišal, kako tam v kotu nekdo kliče številke, gostje pa skoraj vsi strme v listke pred seboj in prebravajo številke: tombola za aeroklub, ki se nadaljuje v vsakem presledku med programnimi točkami, listki po 2 Din, dobiček pa približno tri petine izkupička za prodane listke, dočim sta se dve tretjini razdelili med aeroklub in oskrbovalce tombole: blagajnika, izklicevalca ter eno, dve ali tri prodajalke listkov (skoraj izključno ruski emigranti). »Cinkvinc« 100 do 200 Din, a bili so tudi do 600, 700, kakor je pač bila dvorana polna in kolikor se je prodalo listkov za tisto igro. Igral se je vedno samo eden »cinkvinc«. Ko se je oglašil prvi »dosta!« — se je listek ovrnil in preveril, dobiček se je izplačal in prišla se je nova prodaja listkov in nova igra.

Na tak način se je igralo skoraj po vseh večjih, boljših meščanskih »kafanah«, razvimi samo najpomembnejše hotelske restavracije, in ne samo v središču mesta, temveč vse tja do skrajnih predmestij. In čim dalje iz centra, tem večji naval. Poznam Aleksandrovi gostilno s precej obširnimi prostori, ki je bila popolnoma zapuščenca, ali odkar so prišli vanjo a tombola, je bila vsak večer nabito polna — delavstva, dnmarijev, celo v neverjetno razčepani obleki, ki se niso ganili iz nje, dokler se ni opolnoči igra zaključila. Gostilničar si je zadovoljno mel roke in kdo drugi tudi.

Beograjski aeroklub je imel od te tombole, ki se je prišla v Beogradu in se je precej razširila tudi že v provinci, zelo lepe dohodke, ki so mu omogočali kar najintenzivnejše zasledovanje njegovih društvenih namenov: propagande in pospeševanje civilne nabavi se tri letala, ne da bi imeli take vrne dohodke tudi še iz drugih virov, med vrakoplovbe in še tem bolj, ko je imel znatnejši in milijon državne podpore vsako leto. Kljub temu — ljubljanski aeroklub si je re dohodkov — pa beograjski aeroklub vse do lani ni pokazal bogve koliko vidnih dokazov svojega delovanja, in v »Politiki« se je celo oglašil neki N. D., ki je menil, da so bila kupljena nekda letala šele potem, ko je klub dobil dovoljenje za tombolo, s čimer naj bi bila dokazana koristnost tombole, dasi se v resnici ne ve, ali so se ta letala nabavila s pomočjo tombole, ali pa s sredstvi, ki so bila klubu že prej na razpolago. V beograjski javnosti se v ostalem ni.

kakor ne podcenjuje delo aerokluba in se priznava, da je to njegovo delo res koristno za splošnost, toda obenem se poudarja, da nikakor ne gre, da si pribavlja klub svoja sredstva ravno s tem, da se vzbuja in izkorišča igralna strast prebivalstva, zlasti med mladino, in povrh vsega še v največji meri ravno med neimovitimi, najubožnejšimi sloji, ki le prenuogokrat puščajo ves svoj zaslužek na klubovi tomboli. Dalje se poudarja, da zaradi te tombole precej trpe tudi razne nujno potrebne dobrodelne ustanove, ki ne dobivajo od občinstva več tistih prispevkov, ki so jih dobivale prej, ko ni bilo te tombole. »Namesto igralnice v kakem letovišču ali kopališču, kjer naj bi trošili denar bogataši in zlasti tujci, smo imeli skoraj v vsaki drugi gostilni tombolo, ki so njeno uničevalni vpliv butili gospodarsko najslabšeji sloji.« — tako se govori in piše v Beogradu in dodaja, da je tombola celo tudi zakrivila precejšnje število osebnih in družinskih tragedij. Končno se omenja, da klub tudi še ni položil javnega računa o dohodkih tombole.

Danes ni več aeroklubove tombole. Ministristvo socialne politike, ki je dalo klub dovoljenje za tombolo do 31. decembra 1930, ni podaljšalo dovoljenja za tekoče leto in tako se je tombola ustavila opolnoči, ob pre-

stopu iz starega v novo leto. Aeroklub je sicer prošil za podaljšanje dovoljenja, toda njegova prošnja še ni rešena in tudi akoraj ni verjetno, da bi se rešila ugodno z ozirom na vse zgoraj omenjeno.

Strel skozi okno

Ljubljana, 5. januarja.

V Blatni Brezovici se je pripetila sñoči razburljiv dogodek, ki je spravil na noge vso vas. Okrog 20. je počil pred hišo št. 25 strel iz puške, naslednji h'p pa se je zrušila vsa v krvi po tleh 74letna Marija Jerina, žena posestnika, ki je sedela še malo popreje na klopi pri peči in pestovala otroka svoje sinate. V sobi se je nahajal takrat tudi njen zet, ki je takoj razburjen skočil k njej in jo dvignil pokonci. Opazil je, da ji teče kri iz glave in da ji je udaril projektil v možgane. Tisti h'p je prihitel v sobo tudi mož Jerinove, kateremu je zet pojasnil, da so najbrže streljali otroci, izmed katerih se je eden skoro gotovo polastil njegove lovske puške. Nato sta odhitela takoj oba pred hišo, vendar ni bilo tam ne otrok pa tudi nikogar drugega. Hitela sta v vas in povedala, kaj se je zgodilo. Takoj obveščeni orožniki so nemudoma uvedli preiskavo, ki pa zaenkrat še ni imela nikakega pozitivnega uspeha. Navzlic temu pa se zdi, da je zagonetni strel narekvala maščevalnost nekega vaščana, ki je hotel morda pogoditi koga drugega v hiši. Ranjenko so še ponoči naložili na voz in jo prepeljali v ljubljansko splošno bolnico. Tja so prineli danes tudi 45letno Marijo Kavčnikovo, ženo posestnika iz Vnanjih goric, ki je davi padla na domačem podu in si zlomila levo nogo.

prvi vrsti zapad: naši stari prijatelji Nemci in Italijani itd. Da smo po rojstvu člani velike slovenske skupine — to smo vedno pripravljali pozabiti. Pravim: sami smo se izobčili, sami prekinjamo stike z onimi, ki so nam najbližji, z onimi, ki so bili naši učitelji in osvoboditelji. Slovani, in sicer ravno Čehi in Srbi, so nam pomagali do nezaluzene svobode, v kateri smo ostali brez orientacije.

Toda mi znamo biti hvaležni le — biču. Ako se le v bližini moje pojavi kak tutec, zlasti Nemec, tedaj strepetajo ljubljansko-bratska srca in polni hvaležnosti gledajo na »kulturonosce« — naše nekdanje tlačitelje, ki so jim še danes hvaležni, da so svoj čas zanje mislili, hvaležni, da se ne bi bilo treba samostojno orientirati. Toda na Čeha in Srba, rodnege brata, gleda Slovenec s povišano stališča — kulturonosca, svojega učitelja! Sram nas bodi!

Dr. B. Škerij.

P. s. Ta članek ni napisan zato, da bi ga ljubljanci in Slovenci čitali s svojo vsakdanjo indolenco, temveč zato, da bi zbudi ugovore, zato, da bi Čehi sami spoznali, kakoj jih — ljubimo in kako smo jim »večno hvaležni« s svojimi »bratskimi« usmi.

Ljubljanska opera

Jules Massenet: Werther.

V nedeljo zvečer smo imeli v operi premijero Massenetovega »Wertherja«, ki jo glede glasbene izvedbe in posrečene, zanimive režije in opremo smemo šteti v vrsto naših najlepših predstav. Massenetovo muziko poznamo že iz njegove »Manon«, iz »Thais« in iz »Zonglerja«. V še višji meri, kot v imenovanih operah, je muzika v »Wertherju« graziozna, mehka, sentimentalna, a vedno plemenita, posamezne slike so odlično zgrajene in prekomponirane, obilica silno inezicijne melodike pridobi poslušalca, duhovita in nenavadno toplo zvočna in intima je instrumentacija, skratka, »Werther« se zamore vzporediti glede glasbene lirike, iskrene občutenosti in melodičnega bogastva kot pendant k Čajkovskega »Oneginu«, ki pa je zaradi snovi še bolj ruska kot je Werther francoski. Zanimivo je, da so francoski komponisti tako radi segali po nemških enovih, Faust (Gounod, Berlioz), Mignon (Thomas), Napolfrancoz Offenbach, Massenet itd.

Wertherja je našel tudi ravnatelj gosp. Polić in reči se morda, da zelo vestno in skrbno, orkester je bil izpiljen, zlasti dinamično na visku, pa tudi prvi so storiili več, kot svojo dolžnost. Prav je, da je dirigent črtal nekatere stvari, zlasti n. pr. v prvi sliki goste in sentimentalni par Bühlmann z nevesto, ker to odvrta pozornost od centralnega dejanja in glavnih oseb. Istotako je g. Kreft ekonomično in le bežno nakazano prikazal vse, kar je bilo potrebno v slikah, da je karakteriziral spremembo narave v letnih časih ter umno štedljivo uporabljal mobilni ter dekorativne zastore. Vseled vsega tega je Werther v resnici imel zelo intimen, plemenito diskreten značaj.

Kot gost je po nekaj letih, če se ne motim, pela zopet, to pot partijo Charlotte ga. Sax - Pristovskega, ki se ji ravno ta uloga izredno prilega. Izkazala se je z lepo pevsko šolo, toploto in čustvenostjo sicer ne zelo velikega, a zato tem bolj simpatičnega glasu. Popolnoma je ustrezala ga. Ribičeva kot ljubka, čebijalca Sophie. Izredno lepega in glasovno odličnega sodnika je postavil na oder gosp. Zupan, glasovna brata sta gg. Perko in Sainc; ako bi mižal, ne bi hipno vedel, kateri izmed njih poje, veledolgoleten igralski in pevski je bil g. Grba, gosp. Gošić pa je imel naravnost izvrsten večer, tako, da je bil opetovano deležen spontanega aplavza. Tega je bilo navzlic neverjetno slabemu obisku gledališča zelo mnogo. Werther je dosegel prav iskren in globok uspeh. Po reprizi bom poročal o delu več. —t.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 6. jan.: Princeza in pastirček. Krstna predstava. Izven.

Sreda, 7.: Zaprt.

Četrtek, 8.: Zaprt.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 6. jan. ob 15.: Tičar. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Sreda, 7.: Zemlja smehljaja. Gostovanje dunajske opere. Izven.

Četrtek, 8.: Čudežni bar. Gostovanje dunajske opere. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Torek, 6. ob 15.: Aladin. Otroška predstava. Kuponi. — Ob 20.: Aleksandra. Znižane cene.

Sreda, 7.: Zaprt.

Četrtek, 8.: Grof Luksemburški. B.

KULTURNI PREGLED

Slovenska premijera v ljubljanski drami

(Pavel Golia, Princeza in pastirček.)

Pavel Golia je izrazil osebno v slovenski literaturi, še posebej priljubljen je mladim srem s svojimi pravilnimi igrami. Fantastična bujnost v oblikovanju domačih motivov, svetovni nazor povračujoče Dobre sta mu pridobila srca mladine. Brez dvoma so postale njegove »Petrčkove« sanje najpopularnejša mladinska igra. Prav tako mu obeta nocojšnja premijera velik uspeh.

Snov »Princeze in pastirčka« je stara do maha snov iz življenja grajskih bogatašev, katerim se godi po želji na svetu in se prezirajoče ozirajo na revne, vaše sožitelje.

Pavel Golia.

Igra prikazuje lepo princezo, ki se najrajša igra z revnim pastirčkom. Grajska gubernanta poizkuša razdeliti zvezo dveh mladih, odkritih src. Toj zvezi nasprotuje tudi oče graščak, ki seveda pastirčka globoko prezira. Ko imajo na gradu goste, se predstavijo stari grajski vojak svojemu gospodu z novo koranico. Graščaku prija počaščenje, da povabi vse veterane na gostijo. Med povabljenimi je tudi sosednji graščak Šiba z bebastim sinčkom Pepčkom. Očeta sta v duhu preručala, da bi bila zveza med Pepčkom in princezo za oba priporočljiva. Usoda jima zmeša prejo. Pastirčkova ljubezen so tri lepe goske, katere postreljajo veterani, da bi grajski kuharji ne bili v zadregi za pojedino. Princeza pa se pojedine noče udeležiti, dokler ji oče ne obljubi, da

bo povabil tudi pastirčka. Gozdna vila, bota Suma je obljubila princeski in ubogemu pastirčku, ki je bil obupan zaradi izgube goske, da ju bo čuvala, kadar bo sila največja. Nič se ni mislilo, da se nevarnost že bliža. Graščak je hčerkinji prošnji le navidezno ugodil, v sru pa je sklenil, da bo pastirčka pogubil. Domentil se je z lovcom, da naj pastirčka skrivaj odvzede v gozd ter ga izroči divjim zverem. Princeza je o pravem času spoznala očeto nako in je pobegnila s pastirčkom v gozd, kjer jih sprejme dobra vila Suma in jih sprijatelji z gozdnimi prebivalci, zajčki in medvedi. Grajski gostje prihivajo v gozd, da bi odpeljali princezo, toda prijatelji medvedi poženo vse v beg. Oče je sedaj uvidel, da je zaman vsako prizadevanje ter povabi pastirčka in njegovo mater na grad; princeza ima zopet svojega dragega prijatelja, z godbo, plesom gosk in medvedov se igra konča.

Razvidno je, da je topot Golia snov oprostil sleherne teže in jo opremil z efektnimi domisleki. Goske in medvedi bodo razplameli naivno radost, željna fantazija mladih poslušalcev se bo bohotno izživljala v skrivnostnem gozdnem življenju. Zgodba dveh čistih, ljubečih se src naj bi v teh dneh užigala vero v Lepoto in Dobroto. J. K.

Naša hvaležnost

(Ta članek ni namenjen onim približno sto ljubljancem, ki so bili na koncertu Maudrova tria.)

Ni le mislilo niti leto dni, kar smo odprali na stečaj svoja »bratska« usta (da se ne izrazim primerneje) in govorili o »zvestosti za zvestobco, o »prijateljstvu« a Čehi in Slovaki, o »večni hvaležnosti«, o tem, da ne bomo nikoli pozabili na njihove simpatije do nas.

Prišel je Maudrov trio — v kazinski dvorani, v katero gre gotovo okoli 300—350 ljudi, se je zbralo komaj sto poslušalcev (štel sem), polovica od njih Čehov in oficijelni zastopniki. Da bi bil kriv denar? Nemogoče, saj je bilo šele 4. v mesecu (kavarna doli je bila nabito polna). Da bi bil »Werther«? Ne verjamem. »Konec poti«? Itd.?

O ne, to je tipična ljubljanska indolence, (ki se zbudi šele ob vinu!), ki se kaže nampram skoro vsem kulturnim pojavom, zlasti pa nampram kulturnim pojavom Čehoslovakov in Srbov. Dokaz: koncert sester Mihajlovičevih in koncert Maudrova tria. To sta samo poslednja dva dogodka; problem je globlji. Kaj se bi imeli Slovenci n. pr. učiti od Čehov ali Srbov? Ne?? Saj so tudi Slovani, saj so »bratje«, kri naše krvi — kaj bi nam mogli nuditi? — Kri naše krvi? — Vendar ne čisto. Sami smo se izobčili; sami smo »hvaležnostjo« (na ustnicah) le sprejemali dobrine, a dali smo le malo ali celo nič; sami poslušamo le zapad, zlasti le Nemce. A kje je naše mesto, kdo se bo za nas postavil, ako bo treba? Gotovo zapad, v

nazaj k prirodi, kjer je ključ vseh skrivnosti našega življenja. Ključ pa hrani Stvarnik sam. —

»Triglavska bajka« odpre hrame domačije tajnih bitij Očaka Triglava, Strine Rjavine, Šepavega Špika, strašnih in vendar dobrodašnih psičkov Bliska in Strele.

V »Princeski« pa najdemo gozd polnet, gozd skorajda v kresni noči, kjer bajno gozdno prebivalstvo ne nastopa. Tisto prebivalstvo, ki je očem človeškim navadno skrito — tistega nam avtor tu ne pokaže. Pač pa vse ono, kar živi in se veseli svoje svobode v gozdu — tisto, kar otrok pred vsem ljubi — živali. Zajčki, medvedki — žabe in goske, vse to in še ptički ob zlati zori... Nad vsem tem postrim prebivalstvom pa vlada zaščitnica Botra Suma, modra in lepa in dobra...

Poleg likov, ki so novi v naših pravljicah, je ustvaril Golia še enega prav posebnega, ki mu je menda izredno pri srcu: to je Mesec, »prince lazurnih dalj«. Ne samo v »Petrčku« ga imamo poosebljenega, že prej ga srečamo:

Se danes tujem melodijo
ogorčenih stopinj po peski razko.
Princ Mesec spremljal je princezko.

Golieve pravljice izpolnjujejo vrzel v naši literaturi in v našem repertoarju in se v vsakem oziru vredne. Mesto bi jim bilo tudi onkraj naših meja, kajti vse ono, kar prejema teater mladinskih del na ogled od zunaj, daleko zaostajajo za njegovimi.

Sokolske vesti

Društvene glavne skupščine

Vsa sokolska društva in čete bodo v smislu sokolskih statutarov in pravil imela v januarju predpisane redne glavne skupščine. Ker je pravilno in tudi v korist discipline, da se delo v Sokolstvu vrši povsod enako smoteno, morajo biti tudi zbori istosčasni, da nato lahko organizacijske enote višje vrste, t. j. župe skličejo svoje skupščine. Zato so že v nedeljo 4. t. m. zlasti pa bodo na trikratkovski dan 6. t. m. po širni Jugoslaviji polagale stotine društvenih starost, načelnikov, načelnice, prosvetarjev in drugih društvenih činiteljev vzorca poročila planstvu, da jih vzame na znanje in zavzame naprem njim svoje stališče.

Po sedaj veljavnih pravilih predstavljajo društvene skupščine prav za prav zborovanja, kjer podaja društvena uprava vsemu članstvu poročilo o delovanju v preteklem letu. Nikakor pa se ne volijo na skupščinah nove uprave, temveč se staviijo le primerji predlogi župni upravi za spremembo društvenih uprav odnosno njenih poedincev, ako iz kateregakoli vzroka ne morejo izvršiti svojih obvez in funkcij napram predpisom, da se jih zamenja. Zato delovanje društvene uprave ob glavni skupščini ne preneha in ne more ob nobeni okolnosti prenehati, pač pa se to šele lahko zgodi, ako jo razreši njenih funkcij župna uprava in imenuje obenem novo. Toda tako spremembo smejo narekovati interesi društva, župe ali organizacije vobče.

Bilanca naših društev za leto 1930. bo povečini pozitivna. Marsikje bi sicer bila lahko boljše, toda... Se bo pač moralo letos nadoknaditi. Le malo društev bo imelo še vedno negativno bilanco svojega dela. Kaj hočemo z njimi? Ali naj jih razpustimo in uničimo s tem še ono iskrico, ki ti? Nikakor! Storit moramo vse, da zopet pozitivno njihovo delovanje; potem bodo sama s lastnim delom zavzela oni položaj med društvi, ki jim gre.

Veliki razmah sokolskega pokreta po deželi je na mah ustvaril iz naših srednje velikih žup kar čez noč župe velikega tipa, ki štejejo celo nad 80 edinic. S tem je postalo zelo nujno vprašanje sokolskih okrožij. Tudi to naj bo predmet razgovora na skupščinah ob prisotnosti župnega odgovornika.

Želim pa vsem bratekim društvom uspešen potek skupščin, premišljen sestavo delavnege programa za letošnje leto, gospodarskega razmaha in pa posrečenega prosvetnega dela. In na javni nastop ne pozabite: Zdravo!

Inž. Ludvik Čížek umrl. V Pragi je preminil inž. Ludvik Čížek, profesor na tamsojni češki tehnični visoki šoli. Pokopni Čížek je zgradil od l. 1895., od III. zleta dalje vsa sokolska telovadišča v Pragi. On je dal sokolskim zletom one tipične zunanje slike, ogromne, moderne stadione, kot jih ne premore nobena druga telovadna organizacija. Čížkove lesene stavbe, zgrajene sicer le za nekaj dni, so bile vedno impozantne, mogočnih linij in vendar tako sokolske, da so nam vsem, ki smo imeli priliko biti na zletih v Pragi, ostali v globokem spominu.

Nova sokolska župa se bo ustanovila v najkrajšem času v Varaždinu. Mariborska župa, kamor pripada sedaj tudi varaždinsko okrožje in Medjimurje, je postala tako velika, da je potrebna delitev. Ker se v Varaždinu strinjajo z ustanovitvijo župe v Varaždinu ter se tudi Maribor temu ne protivi, bo savezni izvršni odbor na eni prihodnjih sej že odobril novo župo Varaždin. Pozdraviti moramo ta korak, ki bo razbremenil upravo mariborske župe, ki šteje sedaj 70 društev in 18 čet, skupaj torej 88 edinic. V novo župo bi prešlo 24 edinic.

Otvoritev saveznih vadijskih tečajev v Mariboru in Ljubljani bo 10. t. m. Savezno upravo bosta zastopala v Ljubljani br. podstarešina Gangl, v Mariboru pa br. dr. Fux. Zanimivo je, da bosta predavala v obeh šolah tudi odposlanca Čehoslovaške Obce Sokolske br. František Mašek, uradujoči podstarosta o vsesokolskem zletu v Pragi in br. Vincenc Štepanek o slovenskem Sokolstvu. Vse priprave so zaključene, predavatelji določeni, tako da je popoln uspeh šol zagotovljen.

Nov urednik »Sokolica«. Ker je br. Bajfelj, dosedanjí urednik naraščajočega lista postal savezni načelnik, je prevzel z letošnjim letom urejevanje »Sokolica« znani sokolski delavec br. Josip Jeras. »Sokolica« je izredne važnosti za vzgojo naraščajo, zato mu ostanjejo zvesti vsi dosedanjí sotrudniki; pridružijo naj se vsi, ki čutijo potrebo, sodelovati pri vzgoji sokolske mladine v Tyrševem duhu.

Ako imenujemo Golia samo kot pisatelja mladinskih iger, mu delamo krivico, zakaj »Betlehemska legenda« vsebuje mnogo vrednega in bo našla še pot preko odr. —

Dejal sem, da je Golia svojevrsten poet, ki hodi svoja pota in je glasnik redkih lastnosti v današnji dobi. — Poleg tega vsega ima še nekaj, kar je izredna čednost, ki skoraj izumira v naši dobi — to je humor. Tisti, ki se zna z Gospodom Bogom tako lepo pomeniti, kot se zna on:

Pesnik trkal bo na Tvoje dveri,
ne obračtan v svoji mali zemlji,
Ti, Gospod, mu ne zameri
in za zlo ne jemlji,
temveč na stečaj odpreš mu vrta!

tistemu ne bo hudega. In tisti, ki je znal oceniti smeh, ki je vedel valuto aplavza malih ročic — tisti je na pravi poti. —

»Princeza in pastirček«, oba, in veterani in vsa gozdna familija bo dala malim in velikim trenutke veselja in pozabljenja. To je mnogo — morda tudi vse! Saj poet sam zna želiti poetu: A vsakemu poetu siromaku, ki gleda tajne in uganke naših poskočnih dni skozi očala glada, naj mesečno po zlatem tistoku izplačajo vse dobre in solidne banka, seveda — iz rezervnega zaklada. —

Jaz pa, ki ne spadam med avtorje in literate, želim, da bi »Princeska« imela uspeha pri velikih in malih, da bosta zadovoljna oba — avtor in direktor Drame.

Pesnik Pavel Golia in njegovo delo

(O priliki premijere »Princeske in pastirčka«.)

Pavel Golia je svojevrstni lik med slovenskimi pesniki in ta svojevrstnost je njegova karakteristika: on stoji popolnoma sam za se. Brez dvoma pa je, da mu je usoda snovala pestro in burno življenje, ki je šlo preko kadetskikh korpusov, vojnega meteža, Rusije, Dobruđe in vseh drugih avtur v istotako pestro doživetje. Ta doživetja so izraz njegovega dela in on sam pove svojo vizitko, ki jo hrani za biljet pred nebeškimi vrati:

Ko se bo zgodila Tvoja volja
pojde na poslednje potovanje
pojde v svoje večno domovanje
blodni in nemimi Pavel Golia,
pesnik, kapitan, direktor Drame,
(Marche funebre)

O tem poetu-kapitanu sem svedel tam v Rusiji, v Rjazanu na kavaletu, čitajoč »Slovenski Jug«, ki je izhajal v Odesi. Tam sem srečal njegovo ime prvič pod pesnijo:

Gorjio zvende kot mrtvaške sveče...

Čez leto in dan sva se spoznala na rodni tleh, oba dobrega iztrgana majhnim prilikam. Tako je in ne drugače! Rusija je pustila tudi pesniku Golia pečat, stigma, ki »a skriti ne more, niti ne mra — kajti tisti, ki je prišel v tiste kraje z nepokvarjenim srcem, je sprejel vase ono prostornost, ki gre tudi na dno in srece.

Duša in srce! Pesnik Golia je poet strot, preganjan in zatiran, poet, ki brani deco, ponižane in razžaljene. — Ne samo to — pravica in resnica in dobrota, to so njegovi sujeti. Njegov ljubljenev z Matjaževi vojski, prvi vojskač pravi:

Pravic je sto, dobrota je le ena.
In ta naj bo trpečim ljudstvom prinesena.

Ako ni mogoče, da nastopi prava dobrota, resnična sreča, potem vé, da včasih zadošča mamilo:

Kralj Matjaž, daj utehe, tolažbe trpinu,
vsaj za hip naj otroka zamoti
tvojih tajn, tvojih bajk blagodat.

Nikakor ne podcenjuje obstoječih zakonov, navad, strasti in težav:

Petrček: Mamica je često rekla,
da ljudje so zlobni.
Oče Hrast: Veš kaj?

Če so zlobni, pa naj bodo,
saj so v svojo lastno škodo.
Kar pri miru jih pustiva
in prijatelja bodiva.

»Princeza in pastirček« je četrto delo Golia, ki je sprejeto v repertoar Narodnega gledališča. Njegov prvenec »Petrčkove« poslednje sanje« dosega pravkar svojo petdeseto predstavo in v njem še niso pozabljene grozote vojne, zakaj njegov kralj Matjaž modruje:

»Pač, vojna bo, a ne krvava. Ne ene kapljice ne bo prelila krvi nedolžne vse oborožena moja sila. Zato se zbiraj moje vojske moč v tem skritem, nedostopnem kraju, da nekoč, do zadnjega očistena, dobodrega prebrana, zaščito da božanstvenemu delu človeškega duha pred zlo nakano zlobne vojne.«

In podobno srečamo prej, v drugi obliki, sámo nejasno vprašanje, zakaj grozote vojne:

»Toda tam, kjer ves dan ta voo noč
grmijo topovi, nesoč
razdejanje in smrt, tam umirajo oni.
Marija,
kaj Ti veš, zakaj?

Ne Ti, ne Tvoj Sin, vendar mločno skloni
nadnje svoj obraz in pozovi jih v raj,
Marija, Marija!

Pesnik-kapitan je dal izraza Matjaževi vojski, poročnikom in starim izkušnim vojskačkom. V »Princeski« pa odkrije drugo plat, tisto zabavno, ki jo vsakdo pozna, ki je tolkel »marš eins« — veterane nam pokaže — take, da jih je otrok vesel in se jim odrašli nasmje. —

Priroda, njene krasote in tudi edino, kar je čisto in nepokvarjeno — to je velika ljubezen Golia. Zato se ponavlja v njegovih delih gozd in ponavlja, prerajajo se njegovi

Domače vesti

Čestit Božič svima našim prijateljima i čitaocima pravoslavne vere!

Redakcija »Jutra«

* **Kraljeva zahvala.** Predsednik Zveze naprednih akademskih starešin dvorni svetnik v pokloju g. Mihajlo Gabrijevič je prejel od Njegov. Vel. kralja zahvalo za pozdravno brzojavko, poslano Njegov. Vel. kralju ob priliki ustanovitve občnega zbora omenjene zveze.

* **Sprejemi pri finančnem direktorju.** Finančni direktor g. dr. Josip Povalec je v času od 5. do 10. t. m. iz Ljubljane odsoten. Dne 8. in 9. t. m. bo od 10. do 12. ure sprejemal stranke v prostorih finančne inspektorata v Mariboru. Sprejemane stranke v Ljubljani zaradi tega v teh dneh odpade.

* **Stalne in druge dopisnike ponovno opozarjamo,** naj nam ne pošiljajo reklamnih notic za razne društvene prireditve (veselice, plesne, zabavne večere, igre, koncerte in podobno), ker je treba za vse te notice plačati gotovo malo pristojbino. Naj nam take notice pošiljajo društva sama, da potem vemo, komu je treba poslati račun. Odslej ne bomo več priobčevali takih notic, ki bi ne imele podpisov društvenih funkcionarjev. Pošiljajo pa naj se notice na oglasni oddelček našega lista. Pa še za nekaj bi prosili naše cenjene dopisnike: Naj nam nikar ne pišejo celih romanov o običajnih vsakoletnih miklavževanjih, silvestrovanjih in drugih takih prireditvah, ki se vrše vsako leto na etotih krajih po enem in istem kopitu. Le, če je na taki prireditvi posebno originalen program, naj se pošlje nekaj vrstic. Prostor nam v listu vedno primanjkuje in ga zato nikakor ne moremo polniti s poročili, ki so za široko javnost brez vsakega interesa.

* **Imenovanje.** Za kmetijskega referenta in upravnika sreske drevesnice v Velikih Popovcih (Moravska banovina) je imenovan g. inž. agr. Albin Smodič, dosedanj pomočnik šefa agrobotaničnega oddelka v Dobriču pri Čupriji. Svoje mesto je nastopil 1. t. m.

* **Himen.** Poročila sta se v Ljubnem v Savinjski dolini posestnik in industrijec g. Ante Tevž z gđ. Justo Petkovo iz znane narodne rodbine. Čestitamo!

* **Službeni list banske uprave Dravske banovine** objavlja v 1. letošnji številki zakon o zemljiških knjigah in pravilnik o ustanovitvi, sestavi in upravljanju gradbenih fondov javnih bolnic v področju Dravske banovine.

* **Smrt silovskega gospodarskega delavca.** Iz Dol pri Sv. Križu nam pišejo: V nedeljo 4. t. m. je zamahnila smrt po g. Iv. Novaku, ki je padel sredi dela v čisti starosti 70 let. Razvoj dolske občine in tudi vsega okraja v zadnjih desetletjih je v zvezi z močno osebnostjo blagoga pokojnika. Po poklicu posestnik, trgovec in gostilničar je opravljal g. Novak še druge posle. Prav do zadnjega večera je bil še v službi tudi kot postar. Pokojnik pa se je udeleževal tudi javno: dolgo let je bil župan, bil je vzgleden predsednik krajevnega sodelstva, pri okrajnem cestnem oddelku je bil zastopnik za dolski okoliš, zanimal se je tudi za napredno gospodarstvo in je bil med ustanovitelji domačega podružničnega Sadjarskega društva in podružnične Kmetijske družbe. Ves dolski in svetokriški okoliš je izgubil s pokojnim Novakom svojega največjega zagovornika in vnetega delavca. Novak je bil vse svoje življenje skromen slovenski mož, ki je imel vedno dobro srce tudi za siromašnejše sloje. Novak zapušta 7 dobro sitnih otrok, ki so si po večini vsi ustvarili svoje domačije izven Dol, le eden sinov je prevel rojstni dom. Truplo vrliga Dolčana bodo položili k večnemu počitku na domače pokopališče danes ob 9.30. Hudo prizadeti družini naše iskrene sožalje, pokojniku pa bodi ohranjen časten spomin!

* **Sava narašča.** Iz Ljube smo prejeli: Južno vreme zadnjih dni je pobralo ves sneg po Zasavju. Do nedelje zvečer ni bilo niti bele lise več. V noči od nedelje na ponedeljek je nastopila nenadna vremenska izprememba in pokrajina je zopet pod

svetlo befo odejo. V višjih krajih je zapadel suh sneg, po dolini pa je snežilo med dežjem. Zaradi močnih padavin je Sava narasla čez normalo. O nenadnem vodnem porastu je hitrija vodomerska postaja razposlala brzojavke tako v Ljubljano, Zagreb in Zemun.

* **Propaganda za prirodne lepote Jugoslavije.** Kakor poročajo iz Düsseldorfa v Nemčiji, je tamkajšnje društvo »Mittag«, ki propagira zimski sport in prireja stalno svoje razstave, med drugimi povabilo tudi našo državo na sodelovanje. S pomočjo našega konzulata v Düsseldorfu je bilo vprašanje našega sodelovanja na razstavi rešeno povoljno. Zlasti so fotografije, ki jih je poslala družba »Putnik«, napravile dober utis.

* **Pristojbina za radiogram zvišana.** Ministrstvo za gradbe je svojedobno pojasnilo, kako je treba postopati pri prejemu in odpravljanju radiogramov, ki so naslovljeni na ladje. Po omenjenem razpisu znaša notranja brzojavna pristojbina 0.50 Din za besedo, kakor pri navadnih brzojavkah v notranjem prometu. Ta pristojbina se je s 1. januarjem 1931. zvišala na 0.75 zlate franka za besedo.

* **Novi grobovi.** Umrla je v Mubljanski splošni bolnici g. Ivanka Juvancova, soproga višjega ravnatelja pomožnih uradov v pokloju. Pogreb bo danes ob 16. iz bolnice. — V Ljubljani je umrl g. Matija Prhne, vodja tvornice papirnatih izdelkov A. Zeschko. Pogreb bo v sredo ob 16. — V ljubljanski bolnici je preminil g. Srečo Vidmar, strojničar Auerspergovce žage na Namršlju in orožnik v pokloju. Pokopali ga bodo v sredo. Pokojnikom blag spomin, želim jim naše iskrene sožalje.

* **Loterija Jadranske Straže.** Jadranska Straža uljudno naproša vse, ki prodajajo srečke loterije Jadranske Straže, prirejeje v korist fondu za nabavo šolske ladje naši vojni mornarici, naj čimprej pripolajo izkupicek za prodane srečke, obenem pa naj intenzivno nadaljujejo prodajo ostalih srečk, ker bo zbiranje že 12. marca letos. Naročila na srečke sprejema administrativni odsek Jadranske Straže v Beogradu.

* **Nova slovenska cerkev v Clevelandu.** Nedavno je bil v Clevelandu posvečen temeljni kamen nove katoliške cerkve, ki jo zgradi tamkajšnji slovenski priseljenci. Cerkev je posvečena sv. Vidu. Stroški nove cerkve so preračunani na 250.000 dolarjev, to je na okroglo 14 milijonov dinarjev. Cerkev bo dovršena do septembra letošnjega leta.

* **Novi zakoni v slovenskem jeziku.** Zakoni o javnih notarjih, o zemljiških knjigah, o notranji ureditvi, osnavljanju in pripravljanju zemljiških knjig in o običnem upravnem postopanju se naračajo v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3 ali pa pri njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

* **Grabna Sokolskega doma v Čakovcu.** Občinska uprava v Čakovcu je na poslednji svoji seji sklenila, da bo tamkajšnjemu Sokolskemu društvu dala brezplačno na razpolago lepo stavbišče za gradbo projektiranega Sokolskega doma. Z gradbo bodo pričeli prihodnjo pomlad.

* **Igra tople zime.** Iz Vili pri Trebinju v Zetski banovini nam je poslal orožniški narednik g. Avgust Pleničar šopek zvončkov, a iz Velikih Popovčev smo prejeli lepo pisane metulje, ki ga je viera učenka I. razreda realne gimnazije Emilija Smodičeva, hčerka pokojna inž. agr. Albina Smodiča. V okolici Velikih Popovčev je bilo te dni izredno mlo vreme brez snega. Toplomper je kazal +12° C. Dalje nam je poslal iz Ormoža gđ. Pavlina Pisansky cvet trobentice, ki je v zadnjih dneh pokukala izza rahle snežne odeje.

* **Nesreča dvajsetletnega fanta.** Iz Kočevja nam pišejo: Na starega leta dan se je zgodila v Mlaki pri Kočevju huda nesreča. Učenec IV razreda osnovne šole, sin delavca Krša, se je mudil pri svoji teti, ki je grela vodo v velikem kotlu, ki pa je bil slabo pokrit. Mislil je, da je dobro pokrit, je nečak sedel nanj, da bi se malo pogrel; pri tem pa je padel v vročo vodo in dobil po telesu hude opekline. Nesrečnega fanta so odpeljali v ljubljansko bolnico.

* **Oblike in klobuke kemično čist.** barva, pliša in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

* **Seja občinske uprave Ljubljanske.** Za četrtek 8. t. m. je ob 17. sklicana redna javna seja občinske uprave Ljubljanske. Na dnevnem redu bodo med drugim poročila: o ureditvi Černetove ulice, o raznih pritožbah proti davku na nezazidane parcele, o prošnjah za sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo in samostojni predlog občinskega odbornika Likozarja glede naprave napisnih tablic na hišah v novih ulicah.

* **Z univerze.** Za rednega profesorja na Juristični fakulteti je imenovan g. Aleksander Makleov, dosedanj kontraktualni redni profesor na tej fakulteti. V višjo skupino pa sta pomaknjena redni profesor na tehniški fakulteti g. Teodor Grudinski in docent na filozofski fakulteti g. dr. Roman Kenk.

* **Redek ljubljeli odličnega someščana.** Uslužbenci kavarn in restavracij »Zvezda« so nam poslali: Te dni praznuje vsi ljubljani znani in splošno priljubljeni g. Fran Krapeš, naš dobi šel, 45 letnico, odkar je postal samostojen obrtnik, in 40 letnico, odkar je otvoril prvo slovensko kavarino v Ljubljani. Nameščenci njegovega sedanjega podjetja smo razmišljali, kakšno darilo bi poklonili svojemu dobremu gospodarju ob njegovem jubileju, da bi mu z njim napravili največje veselje. Poznavajoč njegovo splošno znano plemenitost, dobrotljivost, darežljivost in sočutje do ubogih, smo si uslužbenci izbrali poseben način proslave njegovega jubileja. Ker je on sam vse svoje življenje rad odpravljal rok delu dobrote siromakom, smo prepričani, da ga najbolj počastimo in mu napravimo največje veselje s tem, ako priredimo njemu na čast koncert, katerega čisti dobiček porabimo za nakup

Pravi Aspirin je samo v tabletah

obleke in obutvi najsiromašnejšim nčencem ljubljanskih šol. Nadejamo se, da se bo ljubljansko občinstvo, ki dobro pozna g. Krapeža in njegovo delo, rado odzvalo našemu vabilu in se v velikem številu udeležilo tega koncerta, ki bo v četrtek 8. t. m. ob 20. v veliki dvorani Kazime.

* **Sneg in brozg.** Po izredno topli nedelji, ko je kazal toplomer 11 stopinj nad ničlo in se je topli sneg kakor pred nastopom pomladi, se je ponoči nebo spet pooblačilo. Proti jutru je začel padati gost, voden sneg, ki je nato naletaval skoro ves dan. Brozga na ulicah, zlasti na prehodi, je postala še večja. Celo na Napoleonomem trgu, kjer je zemlja nekoliko vzpeta, so velike luže. Prav umazana je tudi Tržaška cesta, a najhuje je v predmestjih. Koskega ulica za Kolesarjevo je naravnost prepravljena, to pa največ zaradi tega, ker tam še nimajo kanalizacije.

* **Iz gledališča.** Drevi ob 20. bo v drami krstina predstava Golieve vesele pravljice »Princeska in pastirček«. V ostalih vlogah sodelujejo skoro ves naš dramski ansambel. Pravljica je po svoji vsebini primerna tako za mladino kakor tudi za odrasle. Pravljica ima tudi več pevskih in godbenih točk, katere je napisal Emil Adamič. Pri predstavi bo sodelovala godba triglavskega pešpolka pod vodstvom višjega kapelnika dr. Josipa Čerina. Izven abonmaja in se sedeži in lože vseh vrst še na razpolago v predprodaji v operi. — Danes se bo pela ob 15. priljubljena opereta »Ticar« Zvečer bo opera zaprta. — Pod vodstvom ravnatelja Kowalewskega in dirigenta Luda Philippa bo gostoval v operi dva večera dunajski operetni ansambel. Prvi večer v sredo 7. t. m. se bo pela najnovejša Leharjeva trodeljanka romantična opereta »Zemlja smehljaja«. Glavno žensko vlogo poje izvrstna pevka in igralka Ida Ruská. Drugo gostovanje bo v četrtek 8. t. m. in sicer se uprizaro senzacionalna igra »Čudežni bar« z jazz-orkestrom. Ansambel je gostoval sedaj več večerov v Zagrebu in ima najboljšo zagrebško kritiko. Predprodaja vstopnic v operi.

* **Zvočna otroška matineja.** Opozarjamo, da bo samo še danes ob 11. v kinu Matiči otroška matineja, ki nudi tako mladini kakor odraslim obilo razvedrilja. Vse dozdane razpredane predstave prikazujejo prvovrstnost prikazanih zabavnih filmov. Ne zamudite prilike in pridite sigurno k predstavi!

* **Lutkovno gledališče na Taboru.** Prva repriza krasne igre »Alaksira« bo danes ob 15. Pridite za dve uri smeha in zabave! Vhod z Vrhovce ceste.

* **Zagrebski kvartet.** ki bo koncertiral v ponedeljek 12. t. m. v dvorani Filharmonične družbe, je najodličnejše komorno udruženje v naši kraljevini. Njegovi koncerti v Zagrebu in Beogradu so stalno obiskani od odlične in množestvene publike in kritike so bile doslej vedno soglasne v njih hvale. Vstopnice so že v predprodaji v Matični knjigarni.

* **Ponovitev koncerta Glasbene Matice** na katerem se bo izvajalo grandiozno Beriovo delo »Faustovo pogubljenje«, bo v nedeljo 11. t. m. v veliki dvorani hotela »Uniona«. Koncert bo dirigiral ravnatelj g.

VELIK PLES Jadranske Straže

v slovenskih narodnih nošah dne 24. januarja 1931 v uniolnski dvorani v Ljubljani. 17820

Nova slovenska knjiga!

Josip Fr. Knaflič: TRI ROŽE

pravkar izšla. Veleznatimve zgodbe znanega in priljubljenega pripovednika. Dobite jo v upravi »Jutra« in v vseh knjigarnah. Cena Din 30.—

Vakovratne ure, stališča in obratna po terodski skali sona pri L. Vilhar, urar Ljubljana, Sv. Petra 2. št. 26.

Frizerski salon za dame CIRIL VAŠEL

specialno striženje bufrizir in friziranje ter za vsa v to stroko spadajoča dela se cenjenim damam za obisk priporoča. 415

LJUBLJANA Novi trg.

Izvirne francoske pastilje VALDA Obvarujejo vas vseh zlih učinkov mraza, megle, mokrote in bacilov na dihalne organe. Prodajajo vse lekarne in drogerije.

Danes ob 3., 5., 6., 8. in 9. uri

Collen Moore

SMEHI ZABAVA!

Premiera!

KINO »DVOR«

POPOLNOMA NOVO!

v svočnem filmu ljubezni

Krepostna grešnica

Predpro daja vstopni - od 11. do 12. ure

Tel 2730 Tel 2730

Pokč, kot solisti nastopijo Vera Majdičeva (Margareta), Josip Ostić (Faust) in Robert Primožič (Mefistofeles), vsi trije člani ljubljanske opere. Poleg teh pa še Anton Petrovič (Brander) član matičnega zbora. Zbor šteje 124 pevcev in pevki in pomnoženi orkester 70 članov. Vseh sodelujočih je 200. Cene za ta koncert so nižje, kakor so pa bile pri prvi izvedbi. Prosimo, da vsi oni, ki nameravajo posejiti ta koncert, kupijo vstopnice v predprodaji, ki je v Matični knjigarni.

* **Podoficirski ples 10. t. m. na Taboru** pod pokroviteljstvom komandanta dravske divizije divizijskega generala g. Bogoljuba Liča bo med najlepšimi plesi v tekoči sezoni. Cenjeno občinstvo se prosi, da poseti to prireditve v čim večjem številu. Pokažimo našim podoficirjem, da znamo ceniti njihov trud in požrtvovalnost. Vabila se baš razpošiljajo. Ako bi komu vabilo zaradi pomanjkanja točnih naslovov ne bilo dostavljeno, da dobi pri večerni blagajni ali pa v soboto ves dan na Taboru.

* **Ustanovni občni zbor podružnice SLD za Ljubljano** bo 15. t. m. ob 20. v kolodvorski restavraciji. Pripravljalni odbor bo podal poročilo, sledile bodo volitve in se bo sklepalo o proračunu za 1931. Samostojni predlogi naj se do 12. t. m. prijavijo pripravljalnemu odboru, odnosno odvetočniku dr. Ivanu Tavčarju.

* **Pogreb Ivana Tokana.** V večerajšnjem »Jutru« (ponedeljkova izdaja) se je v poročilu o pogrebu Ivana Tokana vrnila pomota, da so Stokovno delavsko komisijo zastopali Franc Svetek in tovariši. V resnici je bila Stokovna komisija za Slovenijo na pogrebu zastopana po svoji ekskutivi, in to so Jernejčič Franc, Stanok Jurij, Vrankar Vinko, Arh Jurij in Bricej Niko.

* **Profesorji zbor tehniške fakultete** univerze kralja Aleksandra je poklonil ob priliki smrti prof. inž. Ignacija Majdela namesto venca na krsto umrlega tovariša ruskim beguncem 1000 dinarjev.

* **Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov,** sekcija Ljubljana, vabi na predavanje v petek 9. t. m. ob 20. v družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1/II (Kazina). Predaval bo g. dr. inž. Miroslav Kasal o perspektivah za razvoj železobeton glede na uporabo specialnih cementov in jekla. Vabljeni člani in vsi, ki se zanimajo.

* **Društvo »Soča«** vabi vse svoje člane in zveste prijatelje k predavanju, ki se bo vršilo v soboto ob pol 21. v salonu pri »Levu«. Odvetnik dr. Joahim Ražem bo predaval o škofu Strossmajerju, apostolu jugoslovenske misli. Vstop vsakomur prost.

* **O zdravilnih rastlinah naših polj** in travnikov bo predaval v okviru predavanj podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v sredo 7. t. m. ob tri četrti na 20. g. Janko Kač v mineraloškem inštitutu univerze.

* **Samomur v duševni zmedenosti.** Ko je prišla 3. t. m. zvečer žena gledališkega bilijeterja Ivana Cilenška domov v Karađićevo ulico 12, je v spalnici našla svojo žena močno obočeno. Prestrašena žena je takoj poklicala sosedo, ki so skušali samomorilca rešiti, a je bil vse napor zaman. Cilenšek, ki je bil star šele 35 let, se je odločil za samomur v trenutni duševni zmedenosti. Truplo so po komisijem ogledu odpeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

* **Sumljiv slabomrnik.** Pred palačo banske uprave na Bleiweisovi cesti se je v nedeljo zvečer pojavil neznan starejši možki, ki je nenadoma postavil pred stražnika in ga vprašal: »Hej, kje je pa tisti prostor, kjer polivajo bencin in ga zažigajo?« Stražnik na to vprašanje seveda ni znal odgovoriti. Še bolj se je začudil stražnik, ko mu je neznanec pomolil steklenico bencina in ga gledal pri tem popolnoma zmešan. Kmalu pa je stražnik spoznal, da ima pred seboj slabomrnika, zaradi česar ga je odvedel s seboj. Bil je to neki Jakob Filej, star 49 let, doma iz Smarja pri Jelšah, ki se je pripeljal v Ljubljano s Stajerskega.

* **Slabo si je postal.** Mizarški pomočnik Feliks Č., doma iz Vižmarjev, se ga rad pošteno nalez, če le ima denar. Takrat postane navadno tudi hitro razžaljen, nakar pouje ves svet in žali vsakogar. Najbolj pa je jezen na stražnike, na katere ima posebno piko. Prednostnim je prilezel hudo pijan v Švabičev ulico, kjer so ga vrtili vinjski duhovi, dokler ni padel po tleh in obležal pijan v brozgi. Na tleh ležeč je pričel kričati, smertati mimoidoče z vsemi mogočimi posrkami in tuhti, da je bilo groza. Pijanca so spravili naposed na stražnico, nato pa v »Zelenem Henriku« v zapor na policijo, kjer je razsajal vso noč in se nato umiril šele v sodnih zaporih.

* **Prijeta postopača.** Do železniškega črvoja v Tivoliju sta pripadala večeraj brezposelni urarski pomočnik Ivan Z. in strgarski pomočnik Stanko J. in ga prosvila, da bi se smela v čuvajnici ogreti. Čuvaj ju je baš hotel spraviti proč, ko se je pojavil na pozorišču tudi stražnik, ki je spoznal v Stanku J. že vođ dni zasledovanege novarnega tatu, ki je nedavno okradel hlapca Ivana Štruklja, uslužbenega na Borštnikovem trgu 2. Ker je tudi Ivan L.

zelo sumljiv tip, je stražnik aretiral oba in ju odvedel v policijske zapore.

* **Uganila sta jo.** Brezposelni delavci Anton N., imenovan tudi žandar, doma iz Vodice, in njegov tovariš Stanko B. sta prišla te dni na originalno idejo. Ker sta bila suha, sta odšla prednostnikom na Vodni trg in pričela odvijati s mesarskih stojnic električne žarnice, ki sta jih že nabrala lepo število. Oškodovalca sta s tem okrog 20 mesarjev za vrednost okrog 1300 Din. Imela sta pa smolo, kajti prav v trenutku, ko sta se hotela s plenom oddaljiti in izginiti v svoje skrivališče, ju je zalotil stražnik. Seveda je takoj oba aretiral in sta ujeta pitka pozneje na policiji priznala, da sta že večkrat kradla žarnice na trgu, kar je dalo povod neprostanim pritožbam od strani mesarjev. Aretiranca sta bila po priznanju oddana sodišču.

* **Ukradene sanke.** Konrad Matly, stanoval v Aljaževi ulici v Šiški, je prijavil, da mu je v nedeljo popoldne ukradel neznan storilec otroške sanke.

* **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvonec«** v sredo 7. t. m. točno ob 20. vaja mečnega zbora. Vse in vsi točno!

* **Popoldanski ples danes na praznik ob 4-7.** v Jenkovi šoli v Kazinu (Zvezda). Vabljeni ljubitelji plesa.

* **Plesni tečaj Jenkove šole** bo izjemoma v sredo 7. t. m. ob 20. namesto v četrtek, kar naj vzamejo cenjeni posetniki na znanje.

* **Maturantske plesne vaje** se pričeni s sredo 7. t. m. zopet redno vrše.

Iz Celja

* **Badnji dan v Celju.** Tudi v Celju bodo danes proslavili someščani pravoslavne veroizpovedi prvi dan svojega božiča po starem slovenskem običaju na slovesen način. Ob 14. bo odšel sprevod z vojaško godbo in oficirji in Sokoli na konjih iz vojašnice kralja Petra na Dečkovem trgu skozi mesto v bližnjo okolico po abdnjak. Vsi, ki nameravajo sodelovati v sprevodu, naj se zberejo ena vojašniškim dvorišču ob 13.45.

* **Priprave za jubilejni ples »Triglava«**, ki bo ob 55-letnici obstoja najstarejšega jugoslovenskega akademskega društva »Triglava« 10. t. m. zvečer v vseh prostorih Celjskega doma, so v polnem teku. V četrtek 8. t. m. ob 17. bo v Celjskem domu sestanek vseh član in gospodov, ki so bili naprošeni za sodelovanje.

* **Uprava Sokolskega društva v Storah** bo imela v nedeljo 11. t. m. ob 14. redno mesečno sejo v šoli. Udeležba obvezna.

* **Smrtna kosa.** V celjski javni bolnici so umrli: 26-letna kočarjeva žena Matilda Horvatova iz Konjice, 29-letni delavec Matija Lakner iz Virštana in 59-letni brezposelni kovač Franc Grobovšek iz Smarja pri Jelšah. V Liscih pri Celju je umrla 37-letna zasebnica Domenika Tajnskova in na Lavi pri Celju 76-letna delavka Helena Medvedova.

* **Nesreča pri delu.** Proteklo soboto se je med delom vsokal s sekiro v levo nogo 28-letni hlapec Vinko Gorinšek iz Letuša tako močno, da si je prerezal kite. Bil je prepeljan v celjsko javno bolnico, kjer je bil v nedeljo operiran. Zdravljenje bo trajalo dalje časa.

* **Mestni kino bo predvajal danes ob 15., 17., 19. in 21. veliki 100 odstotni zvočni film »Zadnja četa«** (produkcija Ufa) s Conradom Veidtom v glavnih vlogi. Film se bo predvajal še v sredo in četrtek, vsakikrat ob 20.30. Kot dodatek je posebna zvočna predigra.

Iz Maribora

* **Tujski promet v Mariboru leta 1930.** V Mariboru je preteklo leto v hotelih in zasebnih stanovanjih ter drugih prenočiščih bilo prijavljenih 38.514, odjavljenih pa 38.086 oseb. Od prijavljenih je bilo 29.929 Jugoslovenov in 8157 tujcev. Izmed tujih državljanov je bilo 5545 Avstrijcev, 460 Italijanov, 617 Nemcev, 874 Čehoslovakov, 296 Madžarov, 7 Afrikancev, 22 Američanov, 7 Kitajcev.

* **Šmuški tečaj Mariborske sokolske župe** od 25. do 31. decembra je dobro uspel. Izbrala si je župa tudi najprimernejši kraj, kar jih ima Pohorje, in to pri Sv. Martinu nad Slovensko Bistrico, ki ima v neposredni bližini terene, kakor jih nima noben drug del Pohorja. Tudi snežne razmere so bile zelo ugodne za vezbanje. Tečaj je vodil br. Hočvar. Tečajniki so bili nastanjeni v šoli. Potrebno posteljnino je dalo na razpolago Društvo za zdravstvo zaščito dece. Hirano so imeli tečajniki v gostilni g. Korena, a d se zanimajo za to zdravo panogo zimskega sporta tudi podželska sokolska društva, je zelo razveseljivo dejstvo.

* **Srebrno poroko obhajata 7. t. m. g. Josip Kampič, bivši voditelj član mariborskega gasilnega društva in njegova žena Marija.** Čestitamo!

* **Ljudska univerza v Studencih** sporoča svojim obiskovalcem, da se njeno predavanje radi kino-predstav v prostorih ljudske univerze ne vrši ta četrtek. Prihodnje predavanje bo v ponedeljek 12. t. m. Predaval bo g. Robnik, naslov predavanja pa bomo še objavili.

* **Prazniki v gledališču.** Na praznik popoldne ob 15. bo otroška predstava čarobne pravljice v enajstih slikah »Aladinova polna vlahnih dejanj, pestre inscenacije ter mestoma zelo zabavna dejanja. Zvečer ob 20. bo priljubljena in zabavna opereta »Aleksandra« po znanih cenah. — V

KINO IDEAL

DANES

Hoot Gibson

V senzacionalnem filmu napete vsebine

Kralj jezdecev

Predstave: ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Popolnoma novo! Velenapeto!

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo:
1. čas opazovanja 2. stanje barometra.
3. temperaturo, 4. relativno vlago v %, 5. smer in brzino vetra, 6. oblakost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm.

5. januarja.
Ljubljana 7, 757.4, 4.6, 95, NW 5, 10, dež, 12.0; Maribor 7, 749.8, 1, 94, mirno, 10, dež, 0.1; Mostar: ni depeše; Zagreb 7, 758.7, 3, 82, ENE 8, 10, dež, 5.0; Beograd 7, 756.5, 11, 65, SE 2, 9, —; Sarajevo 7, 756.8, 12, 67, SSE 2, 10, —; Skoplje 7, 763.4, 6, 93, mirno, 10, —, —; Kumbor 7, 760.0, 13, 94, E 4, 10, dež, 5.0; Split 7, 756.

četrtak ob 20. se bo uprizorila zabavna in melodijozna opereta »Grol Luksemburški« pripravljena pa se zanimiva in gibljiva drama »Duh zemlje« in sijajna burka »Odgojena noč«.

a— Poroka. V mestni cerkvi v Ptuj se je poročil v soboto trgovec g. Karol Mahorčič z gospodnjo Rozi Mihevc iz Ljubljane. Priča sta bila g. dr. Ciril Porekal, zdravnik v Ljutomeru in trgovec g. Franc Mahorčič Bilo srečno!

a— Verniki pravoslavne občine se poslovo od starega leta 13. t. m. zvečer v hotelu Oreč, druga dvorana (lovska). Vabljeni člani in prijatelji pravoslavja. Začetek ob 20.30. — Odbor pravoslavne cerkvene občine.

a— Pohorski dom je Stavbna zadruga mestnih uslužbenec definitivno poimenovala svojo počitniško zgradbo na vzhodnem pohorskem obronku med Sr. Bolfenkom in Mariborsko kodo.

a— Udrugi rezervnih oficirjev, pododbor v Mariboru ob imel svoj redni občni zbor 18. t. m. ob 10. v lovski sobi hotela »Oreč« v Mariboru. Za člane udeležba obvezna.

a— Učiteljski upokojenci iz Maribora in okolice se zbirajo v četrtak, dne 8. t. m. v gostini; gospe Koštomaj ob 14. uri o občinskemu kramljanju.

a— Za koncert donskih kozakov, ki bo v sredo, dne 7. t. m. ob 20. v veliki unisoni dvorani, je samo še nekaj vstopnic na razpolago. Dobe se v predprodajah.

a— Smrtna kosa. V nedeljo je umrl po dolgem bolehanju trgovec g. Feliks Michelitsch, ena najmarkantnejših osebnosti trgovskega sveta v Mariboru, star 70 let. — V bolnici je umrl upokojeni šolski sluga magdalenske dekliške osnovne šole Jožef Zorko, star 60 let. — V Fochovi ulici 56 pa je umrla 62 letna soproga delavca drž. železnice, gospe Alojzija Kranjc.

a— Nezgodna v bišl. V Fochovi ulici je padla 30 letna Stefica Vičanski in si na stopnicah zlomila levo nogo. Z rešilnim avtom so jo prepeljali v bolnico.

a— Poskušeni samomor. V nekem mariborskem hotelu se je 23 letna natakarka Anica R. v samomorilnem namenu napila večje količine alkohola in drugih strupov. Ko so prispeli člani reševalne postaje, je kričala po nekem Srečku, ki jo je baje onesrečil Obupano jo prepeljali v splošno bolnico, kjer so ji nudili potrebno zdravniško pomoč in je za enkrat že izven nevarnosti. Bati se je edino nastopa komplikacij.

a— Neznani samomorilec. Blizu takozvane Kraljevega otoka se je na bregu ob cesti proti St. Petru včeraj opoldne vrغل v Dravo neki moški srednjih let. Prisotne ženske si niso upale podvzeti reševalne akcije in je neznanec v okolici otoka izginil v valovih. Poizvedbe mariborske policije, da ugotovi njegovo identiteto, so v polnem teku.

a— Aretirana je bila v nedeljo prostitutka Ana S. na ovadbo nekega narednika, s katerim je pred kratkim časom prenočevala in mu pri tem odnesla 300 Din vreden prstan.

a— Vlomi in tatvine so se tekom zadnjih dni nenavadno pomnožile v Mariboru. V nedeljo okoli 19. je železniški uradnik M. Furlan prišel s sprehoda našel vrata svojega stanovanja odprta ter ugotovil, da mu je zmanjkalo nekaj oblike in ura, vse skupaj vredno 1350 Din. Josipu Nekrepu je neznani tat iz njegove sobe v Smetanovi ulici istega dne odnesel gramofon in 16 plošč. Tat se je splazil v stanovanje, ko ni bilo razen služkinje nikogar doma. Pravil je, da je povabljen in da mu je dovoljeno v sobi igrati klavir. Služkinja ga je pustila samega v sobi. Tudi na Meljskem hribu so imeli tatinski obisk. G. Lochert je našel v svojem stanovanju tat in ga skušal prijeti. Po kratki borbi pa se je tat izmuznil in zbežal. V Kettejevi ulici so neznan zlikovci s ponarejenimi ključi vdrl v pekarno, kjer pa niso našli plena. Ti in drugi primeri zadnjih dni pričajo, da je v Mariboru zopet na delu vlomilska organizacija, katero policija pridno zasleduje.

a— Vandalizem v parku. V noči na nedeljo so neznanji ponočnjaki izruvali v parku 8 klopi in jih raznesli. Seveda gre to na stroške občinskih dvakoplačalcev.

a— Kinematografi. Grajski kino: od danes dalje »Zemlja solnce« s Tauberjem. 100% nemška opereta. — Union: od danes dalje 100% nemški govoreči in zvočni film »Kralj vagabundov«. — Apolo: danes »Velika senzacija«, pustolovni film.

a— Ratačani si nameravajo zgraditi letos novo štiriznadno osnovno šolo. Šola naj bi se prvotno zgradila na že kupljenem svetu nasproti sedanje šole, v poslednji čas pa se hoče izbrati prostor poleg sedanje prosvetne hrama nekako nasproti železniškega postajališča. Menimo, da sta oba prostora za šolo pripravna. Naj zaradi tega ne nastane spor, ki bi realizacijo načrta le zavlačeval.

a— Novo šolsko leto na banovinski mekarski šoli v Škofji Loki se je pričelo pred kratkim. 15 gojencev je prišlo iz vseh pokrajin države. Najjužnejši gojenci so iz Pirota in Niša. Ker je na zavodu internat, številni mekarskih kandidatov zaenkrat ni mogoče povesti.

a— Električna razsvetljava v Škofji Loki je poglavje zase. Dočim je prejšnja leta še nekako šlo, se v poslednje čase kaj rado primerja, da je ta ali oni konec mestnega okoliša nerazsvetljen. Naj se vsaj na najvažnejših križiščih in mestnih centrih uvedejo močne obločnice.

a— Gasilska veselica v Sokolskem domu v Škofji Loki je potekla v znamenju prijateljske harmonije. Domača godba je vneto igrala plesne komade. Čisti dobiček se uporablja za bolniški društveni sklad.

a— Strelska družina v Kranju začne s svojimi rednimi strelskimi vajami v veliki sobi pri »Jelenu« v sredo 7. t. m. Streljali se bo s sobnimi puškami na razne tarče. Začetek ob 20. Za članstvo je to streljanje obvezno, dobro dobi so pa tudi vsi drugi strelci. Vaje redno vsako sredo ob 20. Z rednim streljanjem na novo zgrajenem strelišču se pa bo začelo takoj, ko bo to dopustilo vreme.

a— Članstvo Kroška prijateljev Francije se obvešča, da se nahaja društvena soba, oziroma italijana, v hotelu »Stara postaja«, II. nadstropje, soba 20. Ključ se dobi pri sobarici.

a— Mladinska predstava danes ob 14. v kinu v Narodnem domu. Predvajali se bodo filmi: »Zeppelina«, »Split«, »Dubrovnik«, »Mala majka« (Rantaplanci) in »Modri pes« (Rantaplanci). Vstopnina 2, 3, 4, 5 in 6 Dn. Vsi gornji filmi se igrajo kot dodatek pri popoldanskih ob 16. m 18. in večerni predstavi ob pol 21. za odrasle »Student plesalece«.

Iz Kamnika

a— Prenapolnjen je ljubljanske bolnice. Tudi v Kamniku se opaža, da je ljubljanska bolnica v vseh objektih prenapolnjena. Te dni se je nekemu uslužbencu tovarne na Perovem zmešalo. Reče ima hudo delirij. Je vdovec in brez prave oskrbe. Skušali so ga spraviti na opazovalni oddelček, pa ni šlo, ker je prenapolnjen. Nesrečni postaja od časa do časa tudi nasilen in opasen za svojo okolico.

a— Smuška tekma v Kamniku. Osnova se je v Kamniškem sportnem klubu smuški odsek, ki ga vodi lro Kumer. Skušalo se bo izvesti 17. t. m. klubsko tekmovalno na progi, dolgi 8 km. V ta namen bo v teku tedna več tečajev, na katerih bodo tako za tekmovalce kakor za sodnike predavali ljubljanski strokovnjaki. Centralni odbor je ukrenil vse potrebno, da se bodo tudi za začetnike otvorili tečaji. Odbor smuške sekcije obstoja iz samih mladih vnetih sportnikov. Sekciji želimo mnogo uspeha!

Z Vrhniko

a— Sokolsko društvo na Vrhniku bo imelo v prostorih šole svoj redni občni zbor. Člani vabljeni!

Iz Radeč

a— Župan Anton Pogacnik f. Včeraj je umrl po dolgotrajni bolezni v najlepši moški dobi, star šele 48 let, župan mesta Radeč g. Anton Pogacnik. Pokojnik je dokončal gimnazijo, na kar se je vpisal na pravno fakulteto v Gradcu vendar pa študij zaradi bolezni ni mogel dovršiti. Zato se je vrnil domov in prevzel mlino in posestvo. Nekaj časa je bil pokojnik v Radeču občinski tajnik, od leta 1924 pa župan in tajnik Zaradi svojega mirnega in simpatičnega značaja si je pridobil pokojnik vseobče spoštovanje in ugled Zaslužnemu delavnemu možu bodi ohranjen časten spomin!

Iz Kočevja

a— Smrtna kosa. V nedeljo zjutraj je umrla v starosti 73 let ga Altenreiterjeva, posestnikova soproga. V Mahovniku pa je umrl g. Šušterič. Blag jima spomin!

Iz Novega mesta

a— Kino Meteor bo predvajal danes v torek, sredo in četrtak ob 16, 18. in 20. film »Moje najmilejše«

Iz Brežic

a— Sokolsko društvo priredi redni občni zbor v soboto 10. t. m. ob 20. v dvorani Narodnega doma. Udeležba za članstvo obvezna. Prijatelji društva dobro došli! — Silvestrovo Sokola je pri nas prav lepo uspelo. Občinstvo je dvorano Narodnega doma napolnilo do zadnjega prostora. saj je bil program prav pester in zabaven. Brat starosta je ob zatonu starega leta imel lep nagovor, v katerem je pozival navzoče, naj se vsi združijo v krogu Sokolstva za napredek domovine.

Iz Trbovelj

a— Silvestrov večer Sokola je lepo uspel. V raznih komičnih enodejankah in drugih nastopih so nastopili naši najboljši igralci: Belčienzerja, Urbančiča, Plavšak, Badalič, Odlaček, Rihar, Les in Saje. Nastopil je tudi ženski balet. V lepi alegoriji se je posloviло staro leto in nastopilo novo, najmlajši Sokolci pa je deklamiral večeru primerno pesmico. Za veselo razpoloženje je skrbel tudi naš marljiv orkester.

a— Za prehranjevalno akcijo revni šolski mladini na deški osnovni šoli v Trbovljah II je daroval trboveljski rojak g. dr. Janko Drnovšek 200 Din in obljubil svojo pomoč tudi za bodoče Najlejša hvala!

Iz Braslovč

a— Društveni dom na Polzeli. Na notico, pod tem naslovom natisnjeno dne 1. januarja smo prejeli naslednje pojasnilo: Ni res, kakor trdi dopisnik, da sem za primer, da bo pri stavbi Društvenega doma udeležen tudi Sokol, zahteval za zemljišče 250 tisoč Din. In tudi ni res, da bi bil o katerikoli družinski podajal kakršnekoli izjave. Res pa je, da sem zastopniku Kat. prosvetnega društva g. Pongracu Turnšku prodal del zemljišča pod gotovimi pogoji, ki se pa raznih družestv sploh ne tičejo. Ker sem pozneje dobil od privatnikov ponudbe, da mi plačajo kvadratni meter po 30 Din, sem zjavil, da zemljišča več ne parceliram, pač pa prodam celotno zemljišče po 25 Din, kar bi zneslo skupno okrog 250.000 Din. Zemljišče je vsak dan na razpolago bodisi privatniku ali društvu. Kdor pa bi še nadalje trosil kakršnekoli neresnične vesti v javnost, ga bom izročil svojem pravnemu zastopniku, Polzela, dne 4. januarja 1931. Jožef Tavčer.

Iz Mozirja

a— Občinske doklade v novem letu bodo v obeh občinah, v trški in okoliški znašale po 100%.

a— Združitev občin. Mnogo se razpravlja o združitvi občin. Mnenja smo, da bo pač treba varovati pri izdaji zakona o občinah posebne interese sedanjih občin, kakor mestnih, trških, zdraviliških in podobnih. Pri nas bo treba upoštevati značaj trga kot izhodišče tujkega prometa za Gornjo Savinjsko dolino.

a— Smrtni primeri. V prvih treh dneh leta zaznamuje mrtvaška knjiga kar tri primere smrti.

Iz Konjic

a— Občni zbor Sokola bo v četrtak 8. t. m. ob 20. v dvorani Narodnega doma. Udeležba na občnem zboru za vse članstvo brez izjeme obvezna.

a— Sokolska knjižnica, ki se je izpopolnila z raznimi najnovejšimi knjigami, je odleže zopet redno odprta ob nedeljah in praznikih dopoldne v društveni sobi Narodnega doma.

a— Planinski o. lovska prireditve bo 1. februarja zvečer v Narodnem domu.

Iz Ptuj

a— Prosvetni odsek Delavske zbornice v Ptuj otvoril danes ob 15. sezono predav-

vanj s skoptičnimi slikami. Predavanje bo v dvorani hotela »Sion« o japonski deželi cvetja. Vstopnina 2 Din. Čisti dobiček je namenjen krajevni protituberkulozni ligi v Ptuj. Pridite!

Sport

Prvenstvo dravske banovine v table-tenisu za l. 1931.

Danes se prične zanimivo tekmovalanje za prvenstvo dravske banovine v table-tenisu za leto 1931. Turnir moštev se prične dopoldne, nato pa bo turnir single-gospodov, ki je ena najvažnejših in najzanimivejših točk prvenstva. V turnirju moštev se bodo srečale postave SK Mura, Ilirije in Ljubljanskega SK. Brez dvoma ima največ izgledov Mura, a ker je precej handicapirana, je mogoče presenečenje.

Po tem turnirju se prične turnir single-gospodov za naslov prvaka dravske banovine. Brata Nemeca, ki sta dravska in državna prvaka pričujske ljubljanske igralci po sistematičnem treningu dobro pripravljani. Turnir se vrši po cup sistemu, a igralci so razdeljeni v štiri skupine.

Končno se vrši še finale zmagovalcev v posameznih skupinah po sistemu za točke. Dosedaj se je prijavilo že preko 25 igralcev. V sredo pa se končajo še ostali turnirji single-dam, double-gospodov, double-dam in mixed double. Z velikim zanimanjem se pričakuje partija med državnim prvkom v mixed double paru Nemec-Cimperman in med parom Worm-Worm Ilka, ki je najboljši v Ljubljani.

Na to lepo prireditve table-teniskega sporta v Ljubljani vabimo čim večje število prijateljev ping-ponga. Prvenstvo se vrši v areni Narodnega doma; vstopnine ni, pobirali se bodo le prispevki za razsvetljavo in kurjavo.

Smuška tekma na Pohorju

Zimskosportni odsek SPD Maribor-Ruše priredi v nedeljo dne 11. januarja 1931 tekmo za klubsko prvenstvo s startom in ciljem pri Klopnem vrhu.

Tekmuje se po pravilih JZSS in sicer v sledečih kategorijah:

a) enijorji: tekmovalci, ki so že tekmovali pri tekmah, prirejenih po društvi, včlanjenih v JZSS in so se plasirali;

b) juniorji: tekmovalci, ki doslej še niso tekmovali, oziroma se še niso plasirali;

c) dame in

d) izven konkurence.

Tekme se lahko udeležijo člani odseka v konkurenci, vsi ostali izven konkurence. Tekmovalci morajo biti verificirani.

Dolžina proge: za seniorje: 15 km, za juniorje 10 km, za dame 5 km. Razglasitev in obrazložitev proge dne 11. januarja ob pol 9. uri, start ob 9. uri.

Prijave se sprejemajo do 10. januarja ob 16. uri v trgovini g. Bureša. Prijavnina 10 Din, za dijak 5 Din.

Vodstvo tekme: predsednik dr. Senzor Davorin, tehnični vodja: prof. Šte. Joško. startor: Majer Franjo, časomerilca na startu in cilju: Bureš Mado in Vahtar Danilo, zvezničarja: Drolenik Herbert in Cingerli Ljuba, sodnik in zdravnik: dr. Sekula Jože, nadzornik proge: inž. Rungaldier Ervin.

Prvaki v vseh kategorijah prejmejo srebrne pokale, prvakinja srebrno vazo, drugolascirani srebrne plakete, tretji pa srebrnim družbenim znak. Prvak izven konkurence dobi srebrno plaketo.

Istočasno se bo na podlagi doseženih rezultatov določilo prvenstvo dijakega odseka ter dobijo prvi trije zmagovalci-dijaki v obeh kategorijah naslednja darila: 1. verno jopo (Windjacke), 1. trening bluzo, 1. bel sweater, 1. nahrbtnik, 2. knjigi Karla Mava, 1. termoforko in smuško knjigo »Arbeitschule«.

Objava doseženih rezultatov in razdelitev nagrad se bo vršila v Mariboru v Narodnem domu. Skupen odhod iz Klopne vrha z vlakom ob 18. uri.

Darila bodo te dni razstavljena v sportni trgovini g. D. Viaka na Glavnem trgu.

A. S. O. V sredo ob 18. seja odbornikov in posvetnikov akademске smuške organizacije.

Planarna seja Jugoslovenskega zimskosportnega saveza ne bo jutri, v sredo zvečer, temveč šele v ponedeljek 12. t. m. ob pol 9. v damskem salonu kavarne Emona.

Glavna skupščina beograjske Jugoslavije se je vršila v nedeljo. Novoizvoljeni odbor je naslednji: predsednik arhitekt inž. Safarik, podpredsednik Miodrag Marinković in Andra Franičević, tajnika Milan Zivanović in Milan Kostić, blagajnik Miro Kostić.

Beograjsko nogometno prvenstvo. Po nedeljskih prvenstvenih tekmah je prvenstvena tabela v Beogradu naslednja:

Jugoslavija	4	0	0	19	1	8
Soko	4	3	1	13	5	7
Jedinstvo	5	3	0	15	14	6
BSK	4	2	1	19	7	5
Obilič	3	0	0	3	2	9
Sparta	2	0	2	1	12	0
Grafičar	4	0	4	2	23	0

Smučarski tečaj v Rjanski gori, ki bi se moral vršiti od 6. do 15. t. m. pod vodstvom saveznega nastavnika g. Hinka Sirčija, se zaradi neugodnih snežnih razmer preloži ter se bo vršil od 11. do 18. t. m. Opozorja se, da je tečaj za smučarje začetnik in za one, ki željo izpopolniti svoje smuško znanje in ker.

Smučarski klub Logatec je imel v nedeljo 4. t. m. občni zbor v hotelu Kramer v Logatcu. Predsednik Janez Kristan je podal poročilo o delovanju v tekočem letu, ki je za tako mlad sportni klub res lepo. Sklenilo se je, da bo klub dal na lastne stroške s pomočjo zavednih Logačanov svojega kapetana na kurz, tako da bomo imeli svojega voditelja. Lepo uspela plesna šola se bo zaključila s plesnim venčkom konec februarja. Kakor hitro bo mogoče, bo imelo društvo svojo klubsko tekmo, in če bo le mogoče tudi medklubsko.

Vsi, ki spoznajo naše terene, zahajajo vedno k nam na smučanje. Tudi smučarski material je pri nas zelo poceni. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik Janez Kristan, lekmarn: podpredsednik Jože Grom, trgovec: tajnik Janko Guček, občinski tajnik: blagajnik Franc Čuk, les. trgovec: kapetan Karol Sirni gost: Franci Pečnik starih in Ljotje Podlogar, trg. pom. pa odborniki.

Plavalni treninzi v zimskem kopališču Ilirije so ta teden zopet pričeli in sicer gospodje ob ponedeljskih, sredo in petkih od 16., dame pa ob torkih, četrtkih in so-

botah od 16. naprej. Članstvo naj posveča treninge redno in polnoštevilno.

ZSK Hermes. V sredo, dne 7. t. m. ob 20. seja upravnega odbora v gostilni pri Štepcu. Polnoštevilno!

TSK Slovan ima v četrtak 8. t. m. ob pol 21. redno odborovo sejo v lovski sobi pri »Sokolu«. Pozivajo se vsi g. odborniki, da se iste udeležijo.

Ljubljanski sportni klub sporoča svojim članom, da se bo vršil redni letni občni zbor v torek 20. t. m. ob pol 9. zvečer v posebni sobi gostilne »Cinkole«. K obilni udeležbi vabi: odbor.

Radio

Izveleček iz programov

Torek, 6. januarja

LJUBLJANA 9.30: Versko predavanje. — 10: Prens cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Claudel: Marijino oznanjenje, misterij. I. del. — 12: Napoved časa in poročila. — 15: Predavanje o kmečki ženi. — 15.30: Plošče. — 16: Humoriistično čtivo (Milčinski). — 16.30: Plošče. 17.30: Claudel: Marijino oznanjenje, misterij. II. del. — 20: Plošče. — 20.30: Prens pravoslavnega božičnega večera iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio-orkestra.

Sreda, 7. januarja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Predavanje o našem solncu. — 19: Ruščina. — 19.30: Književna ura. — 20: Prens koncerta iz Zagreba. — 22: Napoved časa in poročila.

BEograd 9: Prens iz Sabor. cerkve. — 10: Plošče. — 12.30: Koncert radio-orkestra. — 16: Narodne pesmi. — 16.30: Novela »Naš Božič«. — 17.30: Narodni napravi. — 17.30: Plošče. — 18: Večer narodnih pesmi. — 22.30: Poročila. — 22.50: Koncert orkestra balalajk. — ZAGREB 10: Prens iz pravoslavne cerkve. — 17: Koncert radio-orkestra. — 20.10: Koncertni večer. — 22.10: Godba za ples. — PRAGA 16.30: Prens iz Brna. — 19.20: Igra. — 20.10: Prens koncerta iz Brna. — 21: Violinski koncert. — 21.20: Prens programa iz Brna. — BRNO 16.30: Program za deco. — 19.20: Koncert godbe na pišala. — 20.10: Poljuden koncert orkestra. — 21.20: Ploščanje letalcev. — VARŠAVA 17.45: Poljuden koncert orkestra. — 20.30: Koncert lahke glasbe. — 22.15: Plošče. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Koncert orkestra. — 13.10: Iz zvočnih filmov. — 15.20: Popoldanski koncert. — 19.35: Večer balad. — 20.30: Iz življenja potepuhov. — 21: Igra. — 22: Lahka godba orkestra. — BERLIN 18.20: Mladinski koncert. — 19.30: Koncert godalneza orkestra. — 21.10: Čitanje. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16.30: Koncert lahke glasbe. — 20.15: Stare pesmi. — 21: Velika opera 19. stoletja. — 22.30: Godba za ples. — MOHLACKER 16.30: Popoldanski koncert. — 19.45: Koncert lahke glasbe. — 21: Tragedija »Penthesilea«. — BUDIMPEŠTA 9.15: Pevski in violinski koncert. — 17: Koncert vajske godbe. — 19.30: Prens opere iz gladišča. — Ciganska godba. — RIM 17: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.55: Operni večer.

Kmetijski vestnik

Skrbimo za naraščaj orehov!

Vsi se še dobro spominjamo predlanske trde sibirske zime, ki nam je uničila mnogo sadnega drevja, predvsem orehov. Škoda, ki jo je povzročila ta zima pri nas, gre v milijone vrednosti, ker smo ob dobre letne pridelke. Tudi les je bil znatno poškodovan, zaradi česar je tudi ena takemu orehovemu lesu znatno padla. Torej dvakratna škoda, ki jo bo hudo prebolet. Za orehov sad kakor tudi za les imamo obilo odjemalcev v državi in izven nje. Naša dolžnost nas sili, da skrbimo za novo naraščaj v vseh krajih, kjer so trpeli orehi omenjene zime.

Misliti na to, da nam zopet zima uniči naš trud pri novih nasadih, bi bilo povsem napačno, ker so take zime pri nas zelo redke. Kraji, ki so primerni za ta narodnogospodarsko velevažen kmetijski produkt, naj se znova oživijo in skrbijo, da se čim bolj širi sajenje orehov. Koliko se najde pri nas primernih prostorov za saditev orehov, to ve vsak samo mi smo z malo izjemo brezbrizni in čakamo na tujo pomoč, kar je povsem napačno. Prvo je delo, za delom pa plačilo! Občinski kmetijski in sreski kmetijski odbori so v prvi vrsti poklicani, da zacetijo po predlanski zimi prizadeto rano ter skrbijo v svojem okolišu, občini in okraju za orehov naraščaj. Le ti naj bi omogočili intenzivno pospeševanje te važne sadne kulture in nabavo orehovih dreves po znižani ceni vsaj revnejšim kmetom.

Pred 30 leti so pri nas sadili ob javnih potih največje divje kostanje, ki so nam danes v krajih, kjer oreh uspeva, naravnost v sramoto. Divji kostanj je za nas brez gospodarskega pomena. Les je malo vreden in ga tudi zastoj komaj kdo vzame. Pri nas se še vidi mnogo teh orjakov, ki jih bo treba polagoma iztebiti. Pričeti bomo morali z naraščajem dobrih domačih orehovih vrst. Prvovrstno seme teh vrst orehov dobimo na Gorenjskem in kranskem in radovljskem okraju. Interesentom priporočam, da se v l. 1931. pravočasno zanimajo za dobro seme in stopijo že v mesecu avgustu v stik s pristojnim kmetijskim referentom, ki jim bo gotovo dal šel na roko kot poznavalec okraja pri nabavi dobrih vrst semenskih orehov. Pripominjam, da je mesec oktober v teh dveh imenovanih srezih prepozen, kajti kmetovalci v teh srezih ne čakajo s sušenjem, ker imajo na razpolago zadružne moderne sadne sušilnice, ki pospešijo sušenje orehov tako, da je sušina doba zelo kratka. Čim pa je orehov pod posušen v sušilnici ali celo v krušni peč, ni za razpad, ker izgubi kalivost. Orehi za seme se morajo sušiti na preprihu in na solncu. Le taki nam nudijo dober uspeh. Kako je postopati pravilno pred časom in ob času sajenja, rad podam na željo vsakemu interesent brezplačno strokovno navodilo. Priložiti je treba samo znamko za 1 Din za poštnino.

Sadite samo dobre vrste! Kdor seje slabo seme, bo imel slabo žetev.

Alfonz Zdošek.

Naravni pogoji za dolgo mladost ženske

Dietetika ali nauk o prehrani nam daje smernice, kako doseči v zdravju in lepoti najvišjo starost. Moramo pač uporabiti naravne zakone svojemu telesu v prid. Ti tvorijo podlago ne le za ohranitev zdravja, temveč tudi za naravno mladostnost življensko važnih organov. Le pri pravilnem in naravnem zakonom odgovarjajočem delovanju letih moremo doseči tudi telesno lepoto. Pravila dietetike mora vsak človek kar najnatančneje upoštevati. In to ne velja le za lastno telesno in duševno ugodje, temveč v veliko večji meri tudi za vzgojo, zdravje in lepoto bodočih narodov.

Ljuba Prenner:

Pohorska vigred

Luka se je razklepetal in ogrel ob svojih lastnih besedah, povrnila se mu je dobra volja, ki jo je izžarevalo prekrasno nedeljsko dopoldne, svetlo in prijazno v svoji prazniški spočitosti in ko se je Urša vračala v dolino, je stopala trdnje. Luka ji je bil obljubil, da pojde k staremu mlinarju in poišče Janezov naslov. Potem mu bosta skupaj pisala dolgo in lepo pismo, tako, da bo med njo in Janezom vse v najlepšem redu, ko bo tako daleč....

Luka je šel še tisti dan pod večer doli k fari. Vedel je, da bo našel pri Petriču starega mlinarja prav zato pa je šel. Le zaradi Urše, ker ji je bil obljubil, drugače ga ne bi več videl v Petričevi gostilni. Njega že ne! Sicer pa — Luka, Luka, ali ti je maj zmešal staro butico? Se dvojje, troje bornih let, pa bodo štirje križi na hrbtni in šepast si tudi vrhu vsega! Kaj ti je neki? Pusti to neumno Maričko pri miru, kaj ti je storil neboljani otrok! Otrok? Hm —! Le počasi, Luka — le počasi! Janeza poglej, vrtoglavo žubor, dvajsetletno — lepo kašo si je kuhal — in — ali bi hotel ti, Luka, imeti tu svojo žlico poleg in zajemati iz iste latvice? Urša res da ni lepa — a grda tudi ni! Starejša je pač za nekaj let. Marička je mlajša in lepša. — Marička! Ti si pa tudi — teslo Luka! Treba se ti je bilo vtikati v to reč. Pustil bi bil Uršo davi; kedar se ti je neki razmaja jezik tako na veliko in zakaj? Zaradi ženske? Ali se ne spominjaš več, Luka?

V Gradcu je bilo, še pred vojno, zadnje leto pred velikim pokoljem.

Kajzarjev Luka, tedaj gospod Luka Kuhar, je bil ravnokar stopil iz pisarne, kjer ti je služil svoj skromni kruhek. Vpisan je bil tudi na vseučilišču, a študirati ni ugnel, ker je moral kot začelnik pridno delati v pisarni, zvečer je bil pa tako utrujen, da se mu ni več moglo prebiti suhoparnih »špehov«. Bo že! Tako se je tolažil in odlašal: še leto dni, pa bom do-

cela več pisarniškega dela, šef mi bo zvišal plačo in jaz bom lahko študiral in delal izpite. Odloči se je bil za pravo, kaj je pa hotel drugega?

Onega večera je stopil iz pisarne na cesto. Bil je malo utrujen; v pisarni je bilo zato hlo in delo dolgočasno, zunaj pa je žarelo julij. Najhujša dneva vročina je bila že minula, toda še vedno je ležala v zraku in puhtela iz tal lena teža razgretga sveta.

Počasi je stopal po toplem tlaku ob visokih hišah, prekoračil široko cesto in zavil v mestni park, da bi se ohladil. Iskal je klopi, kjer bi se odpočil v senci visokih dreves. Seveda — nikjer nobene! Povsod ljudje, tu po dva, tam otroci z guvernanto — vse, vse polno ljudi.

Bedak je bil, da ni šel rajši k Betty. Gotovo je sedaj doma in lenari na svoji sončni verandi. Če le ne bi bila tako zoporno dolgočasno Lepa je res, a zato neumna, vrhu vsega pa še prepirljiva. Uf! Sit je že vsega, študij ne pojde tako tako, kakor bi on hotel, denarja ni in ljubezen? Ljubezen — kolikokrat se po nemarnem reče to božje ime?

Vse se vrti okrog nje in vendar, vendar se mu zdi, da je še ni videl, le njeno zarjo je slutil od daleč, ko je vzljubil Anico in Greti, Betty in — Mary. Ah ne — Mary bi bila že prava, če bi...

»Da mora imeti pri vsaki stvari sam Lucifer krepilje vmes!« je zaklel Luka in kljubovalno udaril z nogo ob tla.

Kje pa je bil? Ravnokar je bil zavil na pot po farovškem sadovnjaku — a njegovo srce je hodilo skoro za dvajset let nazaj po predvojnem Gradcu.

Oni večer se je bil seznanil z Mary. Prisedel je k nji na klop. Nezaupljivo in nejevoljno ga je ošinila s strani, ko se je kratko priklonil in sedel. »Kaj meni mar?« je pomislil takrat, »če ji ni po godu, da sedim tu, pa naj vstane in gre. Jaz se moram odpočiti!« Ravnodušno je snel klobuk, si obrisal potno čelo in zakadil cigareto. Leni so

se svijali valčki modrikastega dima v prenasilenem, vročem zraku, cigareta mu ni šla v slast, bila je suha in grenka. S kratkim pogledom se je ozrl na molčečo sosedo, ki je brala knjigo. Videl je le gladko počesane in v vozle zvite kostanjeve lase, ramena in hrbet, obraz je bil obrnjen proč. Gotovo se je jezi, si je mislil veselo in rad bi bil prišel govoriti, če bi bil imel le najmanjši povod. Tedajci pa se ona vzdigne s sedeža in odide z odprto knjigo v roki. Bila je majhna in nežna, hodila je prožno in vendar mirno. Obrazu ni mogel ujeti, ker je odšla na drugo stran.

Nekaj tednov pozneje, ko je bil že davno pozabil deklico iz mestnega parka, sta se osebnost seznanila. Betty je imela god in tudi on je bil povabljen tja. Betty je bila žena bogatega kupčevalca, ki je bil rodom Slovenec in ki je mladega rojaka našel v pisarni svojega odvetnika. Povabil ga je v svojo hišo, ker mu je mladi mož ugajal in ker je bilo njegovi mladi, razvajeni ženi venomer dolgčas. Tako je bil prišel Luka v Gorjakovo hišo, kjer sta se na godovni dan hišne gospodinje seznanila z Mary. Mary je bila Gorjakova oddaljena sestra, zaposlena v eni izmed graških bank.

Pri mizi sta sedela drug drugemu nasproti — Luka in Mary. On jo je takoj spoznal, menda tudi ona njega. Luka je zbijal dovtilpe, pripovedoval svoji sosedu na desni, razposajeni mladi ženi, dvomljivo in dvoumne šale, ki so jo zelo zabavale, in tudi Mary se je poredno smejala. Sam je bil nemiren in zdelo se mu je, da se vede smešno in nerodno. A govoril je dalje, govoril, potihlo pel in se gnal, kakor da bi se moral rešiti, postaviti se pred vsem svetom in pred njo.

Pozneje, ko so sedeli v salonu pri črni kavi, je Bettin brat zaigral na klavir.

Kako dobro se še spominja onega večera. Takih trenutkov, ki so se zarili v naše življenje kakor mejniki iz trdega kamna, pač ne moreš vreči iz spomina nikdar. Tu stoji trdni in neminljivi in se svetijo, kakor da bi bili današnji.

Mehak polumrak je zagrinjal pro-

stor in ljudi, od odprtega okna so se slišali temni glasovi oddaljenih zvonov in Franc je poltito ubiral staro pesem: »Am Brunnen vor dem Tore, da steht ein Lindenbaum...«

Drugi so se bili umaknili na verando onkraj hiše, v salonu jih je bilo le troje. On na divanu za mizo, ona v naslanjaču blizu okna in Franc pri klavirju.

Preprosta, zvonka melodija je padala lahko in ubrano v večerno pesem zvonov in visoka drevesa na vrstu so pokojno šumela. Vse bolj in bolj se je približevala temna, neznana sila, ki je bila skrita v pesmi in opojni sladkosti večera. Prihajala je iz pesmi in iz večera, a največ te mučne sladkosti je oddajala ona, ki je sedela v poltemi, komaj dva koraka od njega. Vztrepetal je od neznane moči, ki se je dotaknila njegovega bitja, da je vzvalovalo hrepenenje in zajelo vase njegovo mlado moč. Trepetaje je vzrasla v njem silna želja, zagospodovati v onem bitju in mu dati vso toploto svojega srca.

Ono noč se je prebudit iz težkih, nemirnih sanj, polnih zapletljivega in splošnih obrazov. Tesno mu je bilo v samoti in glasno je zaklical v temo: »Mary! Ljuba Mary!« In komaj je zaklical, se je že sramoval lastnega glasu, ki je bil tako neroden in trd. Tako je bilo vedno in z vsem kar je še prišlo.

Mary ni bila lepota. Majhne postave je bila, drobna in skoraj neznatna, ker je bila mirna v vsaki svoji kretnji; tudi v načinu, kako se je oblačila, si česala lase in gledala s svojimi svetlo sivimi očmi v svet ni bilo nič živahnega ali nase opozarjajočega. In ko mu je odgovorila, da ga ne ljubi, je bila mirna in odločna, ne trda — o ne! — bilo je, kakor da bi mu odkimala rahlo žalujočo usoda sama.

Iskal je utehe in pozabljenja dragod. dokler ni izprevidel, da noče pozabljenja in da si želi utehe le od nje.

Vračal se je — o kolikokrat se je vrnil — zdaj uporno — zdaj vdano-vprašujoče vedno enako: »Ali me še vedno ne ljubiš?« Odkimala je vsaki-krat.

On pa se ni mogel dokopati do spoznanja, da ni v njem moči, ki bi zbu-

dila v njej hrepenenje po njegovem naročju, po njegovi božajoči nežnosti in po njegovi terjajoči sili. V dolgih, praznih urah je pretehtal vsako njeno besedo in vsak njen pogled. Neznatne malenkosti so časih rodile plaho upanje, ki pa je moralo vselej spet splahneti sprčo krutih, neprodirljivih kamnov, ki so visoki, hladni in trdi zastavljali pot na veke, sami večni, kakor je večni zakon ljubezni, zapisan v sleherni srce.

Koliko jih je, ki jih je strlo spoznanje?

Luka se je bil odločil, da pojde. Ko je stopilo predenj spoznanje, je izprevidel vse.

In ravno, ko je hotel v miru pospraviti svoje stvari in odriniti, je tresčala v Evropo napoved svetovne vojne. Pojdimos torej!

Ali bi šel po slovo? Okleval je. Sramoval se je svoje nemoči — tako cmeravo, sentimentalno slovo — kako neumno in nezmislivo. Nova prevara! In vendar — tako rad bi jo še bil videl, saj se morda morda več ne bosta srečala — konec je vsega. Roke bi ji poljubil in dejal: »Glej, tako rad te imam, tako silno erad, da sem ves reven in beden zaradi Tebe.« A to bi bilo ponižanje! Nič! Nikamor ne pojde! V pisarni se je bil že poslovil, imel je denar; dovolj ga je bilo, da ga je zapil v nekaj dneh.

Joj, kako je takrat klel in popival! In ko je odhajal z drugimi vred, je gledal topo v hrbet svojega prednika in zagrizeno mrmral po taktu: »Hudič — hudič — hudič!...«

Pozneje, morda je bil še pijan, je jokal.

»Se pohablja so me — te zverj, te svitjel!« je jezno brundal Luka in se skušal otrestiti spominov, ki so mu bili zoprni in težki.

Zavil je k Petriču.

»Dober večer!«

Na mah so se okrenile glave in razgrete oči so zastrmele v Luko, ki je resen in mren stopil čez prag.

(Nadaljevanje v nedeljo)

Gospodarstvo

Ratifikacija sporazuma glede srbskih predvojnih posojil

V prilogi »Službenih novine« od 3. t. m. je objavljen zakon o ureditvi predvojnih državnih posojil iz l. 1895., 1902., 1906., 1909., 1913., posojila Uprave fondov iz leta 1910. in 1911. ter posojila srpskega Državnega rednega kriza, s katerim se uveljavlja konvencija, sklenjena med našo vlado in organizacijo francoskih imetnikov srbskih predvojnih posojil 5. aprila 1930. Z ratifikacijo tega sporazuma je likvidiran dolgoletni spor s francoskimi obligacionarji glede valorizacije imenovanih srbskih predvojnih posojil. Uveljavljena konvencija je bila kakor znano sklenjena na podlagi razsodbe stalnega mednarodnega razsodišča v Haagu, ki je priznalo tem posojilom značaj obveznosti v zlatu.

Sporazum se nanaša na naslednja srbska državna posojila: 4 odst. iz l. 1895., 5 odst. iz l. 1902., 4 in pol odst. iz l. 1906., 4 in pol odst. iz l. 1909., 5 odst. iz l. 1913., nadalje na 4 in pol odst. hipotekarne obligacije Uprave fondov iz l. 1910. in 4 in pol odst. komunalne obveznice Uprave fondov iz l. 1911. ter končno na posojilo Srbskega društva Rednega kriza.

Po 1. aprilu 1930 se vsi anuitetska posojila za ta posojila v protivrednosti zlatih frankov, izplačilo obresti se ima vršiti v naslednjih odstotkih nominalne zlate vrednosti:

od l. IV. 1930 do 31. III. 1935	55 odst.
l. IV. 1935 do 31. III. 1940	56
l. IV. 1940 do 31. III. 1946	58
l. IV. 1946 do 31. III. 1951	60
l. IV. 1951 do 31. III. 1955	65
l. IV. 1955 do 31. III. 1958	75
l. IV. 1958	100

Amortizacija je za 3 leta odložena in se bo od l. IV. 1933 izvršila v 42 letih po posebnem amortizacijskem načrtu. Vršila se bo s prst in odkupom na borzi dokler tečaj obveznic ne dosežejo poln nominalni iznos v zlatu; v drugem primeru se amortizacija izvrši z zbrebanjem, kar pa prihaja praktično v poštev le za zadnja leta po novem amortizacijskem načrtu.

Na novo urejuje konvencija vprašanje garancij. Za omenjenih 5 državnih posojil je redovna Srbija zastavila vse dohodke monopolov, carin in taks. Ker pa so se po vojni zaradi teritorialnih sprememb povečali ti dohodki in so bili tudi nadalje zastavljeni za Blatovo posojilo, je v konvenciji določeno, da je za omenjenih 5 predvojnih posojil zastavljenih prvenstveno le 35 odst. čistih dohodkov monopolov, taks in carin. Tudi nagrada predstavniki francoskih obligacionarjev v Upravi monopolov se zniža v tem razmerju.

Pred 1. aprilom 1930 dospeli kuponi in iz zbrebane obveznice teh posojil se valorizirajo v višini 40 odst. nominalne vrednosti v zlatu in se izplačajo v 5 enakih letnih obrokih (zadnji obrok 1. okt. 1935). Imetniki teh kuponov in obveznic dobijo posebne certifikate, lahko pa tudi zahtevajo izplačilo v gotovini v višini 35 odst., če se za to prijavijo do 1. okt. 1930. Če bi naša država pred 1. aprilom 1935. najela kako novo posojilo na francoskem tržišču, se iz donosa tega posojila prvenstveno izplačajo še preostali obroki teh zastankov. Za eventualne spore je predvidena posebna arbitraža.

Za ureditev obveznosti nasproti švicarskim obligacionarjem istih posojil je važna določba § 8. zakona, s katero se pooblašča kraljeva vlada, da lahko to konvencijo razširi na kolikoli tudi na ostale inozemske obligacije, celotno se je anuitetska služba doslej vršila na isti način, kakor anuitetska služba za obveznice francoskih obligacionarjev. To velja tudi glede anuitetske službe za obveznice onih imetnikov, ki naknadno predložijo dokaze o predvojni po-

sesti. Zakon je stopil v veljavo 31. decembra 1930.

Sedma amortizacija Vojne škode

Finančni minister je te dni v »Službenih Novinah« objavil načrt za sedmo amortizacijo obveznic luterijske 6 1/2% državne rente za vojno škodo za proračunsko leto 1930./31. Od skupne vloge natiskanih in numeriranih obveznic v nominalnem iznosu 4 milijarde 866 milijonov Din, je bilo doslej izdanih 866 milijonov Din teh obveznic (od tega l. 1930. še za 17,9, leta 1929. za 44,7 in l. 1928. za 310,1 milijona Din). Izdajanje obveznic je torej v glavnem končano. Amortizirane je bilo doslej za nominalnih 222,5 milijona Din obveznic, tako da ostane za amortizacijo še nadaljnjih 4604,5 milijona Din.

Letos bo amortizacija večja kakor prejšnja leta, kakor je razvidno iz naslednjega pregleda (v milijonih Din):

1925.	19,6	28,1	47,7
1926.	25,8	11,5	37,4
1927.	27,7	12,1	39,8
1928.	26,8	10,2	37,0
1929.	24,7	1,4	26,1
1930.	29,8	4,8	34,5
1931.	31,0	31,2	62,2

Amortizacija v gotovini bo sicer le neznatno večja kakor lani (z zbrebanjem bo amortiziranih 31 serij nasproti 30 lani), zato pa je ostala amortizacija s povračilom obveznic za reparacijske nabavke, za propadle kavije itd. letos znatno večja. Tekom leta 1930. je na ta način prišlo iz prometa za 31 milijonov Din obveznic.

Z zbrebanjem 16. t. m. (po potrebi še 22. in 24. t. m.) bo torej amortiziranih 31.000 obveznic, to je 31 celih serij po 1000. Vrh tega bo 16. t. m. (po potrebi še 21. in 23. februarja) izzrebanih še 188 posameznih števil za dobitke. Letos bo znašal glavni dohodek 500.000 Din (vsako drugo leto znaša 1 milijon) vrhu tega bosta 2 dobitka po 250.000 Din, 5 dobitkov po 100.000 Din, 10 po 50.000 Din, 20 po 25.000 Din, 50 po 10.000 Din in 100 po 5000 Din.

— Promet sušiske luke se nadalje dviga. Kakor znano se je promet sušiske luke v zadnjih letih naglo povečal. Leta 1926. je znašal njen blagovni promet 2.550.000 ton, leta 1927. je 4.149.000 ton, l. 1928. se je dvignil na 5.639.000 ton, l. 1929. pa na 6 milijonov 341 ton. Promet sušiske luke pa se je tudi v lanskem letu nadalje povečal, kar je tem značilnejše, ker opazamo v našem železniškem tovornem prometu zastoj in celo nazadovanje v zvezi s poslabšanjem gospodarske delovitosti. Po podatkih luške kapetanije na Sušaku je lani že v prvih 10 mesecih prekoračil blagovni promet Sušaka ves promet za leto 1929. Od januarja do konca oktobra 1930 je namreč znašal blagovni promet Sušaka 6.394.000 ton nasproti 5.855.000 tonam za isto razdobje l. 1929. Da bi se promet sušiske luke pri sedanjih ureditvi še nadalje dvignil je malo verjetno. Že l. 1929. smo čuli tožbe, da je Sušik stalno prenatrpan in da komaj zmaga je narasli promet. Zato postaja za ves zapadni del naše države tem važnejša bakarska luka, ki bo v kratkem dobila železniško zvezo s sušisko prago. Ta 10 km dolga zveza med postajo Bakar in lukom Bakar je v tem rezu že dogotovljena in bo v kratkem položena tudi tir. S tem bo bakarska luka, ki je največja prirodna luka na Jadranu, silno pridobila. Ureditve te luke za velik tovarni promet bo sicer stala še mnogo denarja, vendar ima že danes Bakar kot izvozno luka veliko bodočnost. Bakarska luka pa ima še to prednost, da je od narave edina zaščiteni luka v gornjem Jadranu in da po svoji zaščitni novejši presega vse ostale naše luke. Obratovanje v tej luki je mogoče tudi pri najhujši jugovini (sirocco),

dočim so vse ostale luke severnega Jadrana, na proti jugu odprte in je pri težki jugovini ladjam nemogoče priti v luke ali odplivati iz luke. Seveda s tem ni zmanjšana aktualnost izgraditve luke Martinšćice, ki je predvidena kot posebna izvozna luka za les.

— 2 odstotni diskont v Franciji. Francoska banka je v soboto znižala svojo oficijelno diskontno stopnjo od 2,5 na 2 odst. Ta ukrep ni prišel nepričakovano. Ko je za Božič newyorška Federalna rezervna banka znižala svoj diskont od 2,5 na 2 odst. stopnja je bilo jasno, da bo morala temu vzgledu slediti tudi Francija, ker bi v nasprotnem primeru prišlo do odpovedi evropskih zlasti francoskih denarnih naložb v Ameriki in bi nov dotok kapitala v Francijo imel kmalu za posledico tudi dotok zlata v Francijo, ki se že duši v zlatu. Francoska banka se trudi, da bi omejila novo povečanje zlatih rezerv, ki so že dosegle 52 milijard frankov (113 milijard Din) in grozijo povzročiti zlato inflacijo ter naraščanje cen v Franciji. Diskont od 2 odst. je tudi za normalne razmere izredno nizak. Saj Francija od početka tega stoletja do vojne ni imela nižjega diskonta kakor 3 odst. Od 31. julija 1926 je Francoska banka znižala svoj diskont že devetkrat, in sicer skupaj od 7,5 odst. na sedanjega 2 odst., kar je najnižji diskont odkar obstoji Francoska banka.

— Gospodarska depresija tudi v Franciji. Navzlic težki svetovni gospodarski depresiji je Francija do konca preteklega leta imela še prav ugodno gospodarsko konjunkturo. Temu so se mnogi čudili, kajti tudi francosko gospodarstvo ne živi povsem neodvisno od svetovnega gospodarstva. Zadnje tedne pa prihajajo tudi iz Francije glasovi o poslabšanju gospodarske delovitosti, ki prihaja vedno bolj do izraza. Te dni je imel francoski minister za delo, Nici govor, v katerem je poudaril, da je svetovna gospodarska kriza zajela tudi Francijo. Do zadnjega v Franciji sploh ni bilo brezposelnosti, ob koncu decembra pa je bilo zabeleženih že 12.000 brezposelnih delavcev, ki dobivajo podpore. Zato so po njegovem mnenju potrebni najni ukrepi, da se prepreči nadaljnje vseljevanje inozemskih delavcev v Francijo.

— Tečaj in predavanja za lesne industrije in trgovce. Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani namerava prirediti za lesne industrije in trgovce v Ljubljani tečaj v obliki večernih, eventualno tudi dnevnih predavanj o stvareh, ki so važne in zanimive za lesno stroko v programu so predavanja komercialnega značaja (knjižgovodstvo, kalkulacija, poslovanje na borzi, bančno poslovanje, devizni promet, denarna nakazila, železniški tarifi in manipulacija, carinske manipulacije in tarifi v tu in inozemstvu, pošta, telefonski in telegrafski promet, davčna vprašanja in napovedi, zavarovanja delavstva, dalje predavanja o pravilnem rezanju lesa in njega tehnični obdelavi sploh, o lesoznanstvu in lesnih škodljivcih, o šumarskih predpisih in olajšavah za lesno industrijo). Predavanja bodo koristna ne samo za manjše lesne industrije in trgovce, temveč tudi za one z velikimi obrati, kar bo zavod preskrbel prvostane strokovnjake kot predavatelje, ki se bodo omejili izključno le na stvari iz prakse. Tečaj se bo vršil le v primeru, ako se prijavi zadostno število udeležencev. Zato prosimo, da se interesi prijavijo najkasneje do 25. t. m. pisмено Zavodu za PO Zbornice za TOI ter pri tej priliki navede svoje morebitne želje, osebno glede časa predavanja. Pripominjamo, da se bo čas predavanja uredil po želji večine prijavljenec.

— Obilna argentinska letina pšenice. Zadnji padec tečajev za pšenico na inozemskih borzih je kakor znano v glavnem

posledica obilne argentinske letine in ponudbe nove argentinske pšenice, kajti dovoz ruske pšenice na evropska tržišča so z nastopom zime prenehali. Argentinska vlada objavlja sedaj cenitev letine 1930/31, ki znaša za pšenico 73,8 milijona met stotov, to je za 97 odst. več nego v letu 1929/30, za ječmen 4,3 milijona stotov (23 odst. več) in za oves 10,5 milijona stotov (6 odst. več).

— Snla Viscosa znižuje delniško glavni. Iz Milana poročajo, da bo znana ogromna delniška družba za produkcijo umetne svilne Snla Viscosa primorana znižati svojo delniško glavni, čeprav je šele pred leti izvedla podobno sanacijo. Družba ima 1 milijardo lir glavnice in bo sedaj znižala nominalno vrednost delnic na 40 odst. Borzni tečaj delnic je padel že na eno četrtino nominalne vrednosti. Pri tem je za nimovo, da za sanacijo ne bodo potrebna nikakoli nova denarna sredstva in tudi ne gre za kako ureditev morebitne težke finančne situacije, saj ima družba okrog 240 milijonov lir razpoložljivih tekočih denarnih sredstev. Sanacija pa je potrebna, ker so ogromne in drage investicije zaradi napredka tehnike izgubile znatno na vrednosti.

— Velika dražba kot dirjava se bo, kakor znano, vršila 26. t. m. na velesejmu. Kože naj se zato čim prej pošljejo na naslov »Divja koža«, Ljubljana, velesejem, kjer bodo na dražbi prodane za račun pošiljatelja. Vendar naj pošlje vsakdo le dobro pripravljene kože, ker le te dosežejo tudi dobre cene. Slabih kož neče nihče kupiti. Zgodilo se je, da so nekateri poslali »Divji koži« samo slabo blago, ki ga jim niti razni podeželski prekupci niso hoteli odvzeti. To povzroča samo nepotrebne stroške in izgubo časa. Torej vse dobro pripravljene kože izročite v prodajo »Divji koži«.

— Dobave. Gradbeni oddelček direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 25.000 ko madov opeke in 1500 kg martinovega jekla, prometno-komercialni oddelček pa do 16. t. m. ponudbe glede dobave 4476 ko madov matric in ca 300 kg kompletnih pisav in posameznih črk. (Pogoji so na vpraševalni listi omenjenih oddelkov). — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave železja in zavo kovic. Direkcija državnega rudnika Bukinje sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 1500 kg strojnega olja in 1000 kg masti za jamske vozčke. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave vodokaznih armatur. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik (Srbija) sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave aparata za kopiranje načrtov.

BORZE

5. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik. Pri tem pa so tečaj deviz z malimi izjemami ostali skoro nespremenjeni, le devizi Dunaj in Berlin sta nekoliko popustili.

Na zagrebškem učinknem tržišču je v Vojni škodi prišlo do prometa le za aranžma po 426. Nekaj prometa je bilo v dolarskih papirjih, in sicer v 8% Blairovem po 92,5, v 7% Blairovem po 79,75 in v 7% Seligmannovem po 79,25 in 79,375. Med bančnimi vrednotami je prišlo do zaključkov le v Union banki po 191, v Jugobanki po 78 in v Ljubljanski kreditni po 125. Med industrijskimi delnicami je Trboveljska nekoliko popustila na 856 do 360 brez zaključka. Promet je bil v Gutmannu po 130 do 132, v Slaveksu po 50, v Slavoniji po 200, v Dravi 235, v Sečani po 286 in v Narodni mlinski po 20.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 22.765, Berlin 13.445—13.475 (13.46), Bruselj 7.8959, Budimpešta 987.54—990.54 (989.04), Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.12—797.12 (795.62), London 274.15—274.95 (274.55), Newyork 56.325—56.525 (56.425), Pariz 220.87—222.87 (221.87), Praga 167.28 do 168.08 (167.68), Trst 295—297 (296).

Zagreb. Amsterdam 22.735 — 22.795, Dunaj 794.12 — 796.12, Berlin 13.445—13.475, Bruselj 789.59, Budimpešta 987.54, London 274.15 — 274.95, Milan 294.934 — 296.934, Newyork ček 56.325 — 56.525, Pariz 220.87 do 222.87, Praga 167.28 — 168.08, Curih 1094.4 — 1097.4.

Curih Zagreb 9.1260, Pariz 20.2450, London 20.5025, Newyork 515.90, Bruselj 72—, Milan 27.01, Madrid 54.05, Amsterdam 207.6750, Berlin 122.78, Dunaj 72.57, Sofija 3.7325, Praga 15.29, Varšava 57.85, Budimpešta 90.2250, Bukarešta 3.0625.

Efekti.

Ljubljana. 8% Blair 92 blago, 7% Blair 80 bl., Tobacne srečke iz l. 1888 50 bl., Celjska 160 den., Ljubljanska kreditna 125 den., raštediona 945 den., Kreditni zav. 170—180.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 425 — 425,5, kasa 425 — 426, za februar 417 — 420, za marec 418 — 420, investicijske 86 — 87,5, agrarne 51 — 51,75, 8% Blair 91,5 — 92,5, 7% Blair 79,25 do 79,5, 7% Drž. hipotek. banka 78,5 — 79, 6% beguške 67,5 — 67,75; bančne vrednote: Praštediona 945 den., Union 191 — 192, Jugo 7,5 — 78,5, Ljubljanska kreditna 125 do 127, Narodna 820

Minister dr. Beneš o aktualnih problemih

Važne izjave beograjski „Politiki“ — Optimizem glede razorožitve in ohranitve miru — Gospodarski stiki med Češkoslovaško in Jugoslavijo — Beneševa pot v Atene

Beograd, 5. jan. p. V svoji božični številki objavlja „Politika“ razgovor svojega dopisnika s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem o aktualnih političnih problemih.

Na vprašanje dopisnika, ali sta vzemirjenje in bojazen evropskega javnega mišljenja zaradi možnosti novega vojnega konflikta upravičena, je dr. Beneš izjavil: »Mislim, da ni opravičen strah pred mednarodnimi vojnimi komplikacijami. Vzemičenje, ki se opaja v mednarodnih odnosih, je samo refleks notranje-političnih težkoč cele vrste evropskih držav. Čim bodo to težkoče premagane, bo ponehala tudi bojazen pred vojnimi konfliktami. Priznavam, da je še mnogo zunanje-političnih vprašanj neresenih, nadejam pa se, da je mirovna orijentacija v zvezi z metodami Društva narodov že pridobila v evropski mednarodni politiki toliko avtoritete, da je dovoljna za evropsko pacifikacijo in za pravočasno rešitev še neresenih problemov. Zato se mi zdi nesmiselno govoriti o nevarnosti vojnih konfliktov, kajti sodobna Evropa nima za to niti dovoljne moči, niti socialne sposobnosti.«

Glede priprav na razorožitev in uspehov pripravljene razorožitvene komisije v Ženevi je dr. Beneš izjavil:

»Smatram delo pripravljene razorožitvene komisije, ki je zasedala v novembru in decembru, za znan uspeh in napredek. Živahni in deloma burni razgovori, ki so se vršili med posameznimi delegacijami, zlasti med predstavnikmi takozvanih razoroženih držav in ostalih evropskih držav so razumljivi. Nikakor pa to ni oviralo uspeha, ki se mora pripisati v prvi vrsti realnemu prizadevanju Anglije in Amerike. Spoznamo med Anglijo in Francijo ob podpori Zedinjenih držav smatram za dovoljno garancijo za nadaljnje uspešno delo, ki se mora še izvršiti, da bi se mogel predlog mednarodne razorožitvene konvencije kot rezultat dolgotrajnega dela pripravljene komisije predložiti pravni konferenci za razorožitev.«

Dopisnik „Politike“ se je zlasti zanimal za vpliv, ki bi ga moglo imeti brezpogodbno stanje med Češkoslovaško in Madžarsko na gospodarsko politično situacijo v Srednji Evropi, zlasti pa na odnose med Jugoslavijo in Češkoslovaško. O tem aktualnem problemu je dr. Beneš dejal:

»Nova ureditev zaščite češkoslovaške žitne in živinske produkcije z uvedbo gotovih dodatkov na osnovno carinsko tarifo upošteva razvoj domače produkcije in položaj na trgu. Pri žitaricah je bila osnovna carina znižana za 11 odst., za razne druge agrarne proizvode pa je določena maksimalna meja doplačila. Povečanje carin, ki izhaja iz te konstrukcije, se avtomatično zniža odzno na poplavo odpadke, čim se cene znižajo. Češkoslovaška se je morala ozirati na potrebe domače produkcije. Pri vsem tem pa je jasno, da mora Češkoslovaška upoštevati še vedno velike količine agrarnih proizvodov. Po mojem mnenju bi na tej podlagi lahko prišlo tudi do sporazuma z Madžarsko. Razumljivo je, da se morejo z brezpogodbno stanjem med Češkoslovaško in Madžarsko okoristiti vse druge agrarne države, zlasti pa še Jugoslavija, kateri se proži prilika, da poglobi in izboljša v tej dobri svoj položaj na češkoslovaškem trgu.«

Glede možnosti znižanja carin za jugoslovanski avto v Češkoslovaško je dr. Beneš dejal:

»S tem, da odpade dosedanja odvisnost ČSR od Madžarske, je dana možnost, da posveti Češkoslovaška posebno pozornost temu problemu, zlasti ob priliki skorajšnjih carinsko-tarifnih pogajanj z Jugoslavijo, zlasti v kolikor se nanašalo na specialne carinske zahteve Jugoslavije. Češkoslovaška teži k taki rešitvi in upa, da se bo tudi Jugoslavija mogla v večji meri ozirati na češkoslovaške zahteve. Upoštevajoč prijateljske in politične zveze, ki so se tako dobro obnesle ob priliki sličnih pogajanj z Rumunijo pač moremo z gotovostjo pričakovati, da bo med Jugoslavijo in Češkoslovaško tem prej prišlo do sporazuma v vsem tem kompleksu vprašanj, kjer so bratski odnosi med obema državama in narodoma že tradicionalni.«

Končno je nanesel razgovor tudi na skorajšnje potovanje dr. Beneša v Atene. O tem je dr. Beneš naglasil, da gre izključno za čin kurtiozije in bi bila vsaka kombinacija o političnem pomenu tega poseta pogrešna. »Razume se,« je dejal dr. Beneš, »da bova z g. Venizelosom ob tej priliki premotrla vse aktualne mednarodne probleme, zlasti one, ki se tičejo obeh naših držav.«

Dr. Aljehimovo priznanje ljubljanskim šahistom

Beograd, 5. jan. p. Simultanka, ki jo je sinoči odigral svetovni šahovski mojster dr. Aljehin s 36 beograjskimi šahisti je trajala od 15. do 23. ure. Dr. Aljehin je dobil 23 partij, izgubil eno, 12 partij pa je končalo remis. V svoji izjavi novinarjem pravi dr. Aljehin, da so ga beograjski šahisti naravnost iznenadili in da prav nič ne zaostaja za ljubljanske, ki so gotovo najboljši šahisti v državi. Dr. Aljehin odputuje danes v Banjaluko, odnosno Sarajevo in bo nato zaključil svojo turnejo po Jugoslaviji v Dalmaciji. Iz Jugoslavije odputuje nato v Nemčijo, kjer bo prav tako igral več simultank.

Sestava oddelkov državnega sveta za l. 1931

Beograd, 5. januarja.

Državni svet je na svoji sedmi ob koncu leta konstituiral po oddelkih za l. 1931 naslednje:

I. oddelček: predsednik sveta — predsednik oddelka dr. Ninko Perić, člani dr. Radoje Jovanović, dr. Vilko Baltić, Ignacij Stefanović in Stanko Strupelj, namestnik dr. Maksim Rošić in Osman Nuri Hadžić. V področje tega oddelka spadajo predmeti predstavnika ministrskega sveta, zunanje ministrstva, notranjega ministrstva, vsi samoupravni posli po zakonu o občinah, samoupravni proračun in spori o pristojnosti.

II. oddelček: podpredsednik sveta — predsednik oddelka Mihajlo Radičević, člani Ivan Skarja, dr. Maksim Rošić, Janko Spasović in dr. Čedomir Mihajlović, namestnik dr. Josip Barić in Ignacij Stefanović. V področje tega oddelka spadajo predmeti ministrstev za trgovino in industrijo, pravo, socialno politiko in narodno zdravje, kmetijstvo z vsemi zadevami agrarne reforme, bodisi, da je izdal odlok minister ali katerokoli upravno sodišče.

III. oddelček: predsednik oddelka — član sveta Miloslav Račević, člani Antonije Vildorčević, Živojin Babić, Stefan Nešić in dr. Peter Milčević, namestnik dr. Aleksander Jemrić in Svetozar Tomić. V področje tega oddelka spadajo zadeve ministrstev za vojsko in mornarico, za pravdo in vero, za gradnjo in oddelkov za pošto in brzojav.

IV. oddelček: predsednik oddelka — član sveta dr. Aleksij Stanišić, člani dr. Rudolf Sardić, Ilija Lukanović, dr. Mita Mušić in Dragoljub Radojević, namestnik dr. Vilko Baltić in dr. Stanko Strupelj. V ta oddelček spadajo carinske in trošarinske zadeve, vsi spori o takсах, predmeti deviz in valut, monopolski prestopki, ne glede na to, katero upravno sodišče je izdal odločbo.

V. oddelček: predsednik oddelka — član sveta Zivko Arandjelović, člani Svetislav Panunović, Osman Nuri Hadžić, dr. Aleksander Jemrić in Svetozar Tomić, namestnik Antonije Vildorčević in dr. Peter Milčević. V področje tega oddelka spadajo predmeti iz ministrstva za promet, za šume in rudnike ter disciplinski prestopki.

VI. oddelček: predsednik oddelka — član sveta dr. Stefan Sagadin, člani Lazar Jakovljević, Peter Blagojević in dr. Josip Barić, namestnik dr. Čedomir Mihajlović in Dragoljub Radojević. V področje tega oddelka spadajo personalne zadeve ministrstva financ (imenovanja, razvrščanja, napredovanja, odpusti, pokojnine) in ostale administrativne zadeve finančnega ministrstva, vse zadeve po zakonu o neposrednih davkih, bodisi, da je izdal odločbo minister ali katerokoli upravno sodišče. — Razsodbe upravnih sodišč spadajo v oddelke, v katere spadajo po značaju predmeta.

Zborovanje »Kmečke prosvete« v Novem mestu

Novo mesto, 5. januarja.

Na včerajšnje nedelje se je vršilo v Windischherjevem hotelu v Novem mestu lepo obiskano zborovanje »Kmečke prosvete«, ki se je, kakor znamo, ustanovila v Ljubljani s posebnim namenom pomagati raznim kmečkim društvom pri njihovem kulturnem delu. Na zborovanju je prvi govoril bivši minister g. Ivan Pucelj, ki je poudarjal bistveno spremembo v razmerju med narodom in šolo. Nekaj je bila avstrijska šolska politika v narodnem oziru taka, da smo morali voditi posebno narodno šolsko politiko s pomočjo svojih obrambnih društev. V svobodni Jugoslaviji pa je šolska politika eminentno narodna politika, ki jo moramo zato z vsemi močmi podpirati in z njo sodelovati.

O programu in nalogah »Kmečke prosvete« je govoril g. dr. Janje Novak, o pomenu in koristih kmečkih sokolskih čet, g. dr. Riko Fux, o nalogah društev kmečkih fantov in deklet pa g. urednik Mravlj. Po pozdravu novomeškega domačega g. nadzornika Pirnata je bil izvoljen novomeški podpredsednik »Kmečke prosvete«. Načelniku mu kot predsednik posestnik g. Anton Avsec iz Gotove vasi, kot podpredsednik odvetniški konceptant dr. Jože Trošt in kot tajnik prof. Jože Kovač. Tajnikov namestnik je ravnatelj g. Mervić, blagajnik pa posestnik in gostilničar g. Jože Matek. Razem njih so v odboru tudi zastopniki kmečkih društev iz novomeške okolice.

Po lepo uspelem zborovanju se je vršil prijateljski sestanek v gostilni g. Matka.

Kap jo je zadel na obisku

Ljubljana, 5. januarja.

Nocoj že v precej poznih večernih urah je prišla na obisk k obitelji Ludovika Poljanca v Gosposki ulici 4 po videzu znana, nad 40 let stara meščanska oblačena ženska. Nenadoma pa je posetnici postala slaba, da se je zgrudila na tla. Poljančevi so poklicali reševalno postajo, ki je onemogočeno žensko spravila na avto in jo prepeljala v bolnico. Nesrečnica pa je še med prevozom umrla in ji v bolnici niso mogli več pomagati. Zadel jo je srčna kap. Truplo tragično preminule ženske so izročili mestnemu pogrebemu zavodu, ki jo je prepeljal v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Njenega imena še niso mogli ugotoviti. Kakor se domneva, je bila pokojnica službenica kot pletilja pri nekem tukajšnjem pletilskem podjetju.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za torek: Spremenljivo vreme; temperature večinoma nad ničlo, ponovne padavine mogoče.

Joffre na mrtvaškem odru

Davi so prepeljali pokojnega maršala v Ecole militaire, kjer so v teku dneva defilirale mimo njegove krste ogromne množice

Pariz, 5. januarja, a. Truplo maršala Joffra so davi ob 7. z avtomobilom prepeljali iz klinike v Ecole Militaire, kjer so ga položili v črno in srebrno drapirani mrtvašnici na oder. Kljub rani jutranji uri se je zbralo na kliniki nad 50 oficijelnih osebnosti, med njimi notranji minister kot zastopnik predsednika Doumerguea, pariski guverner Gouraud, policijski predsednik Chiappe, seinski prefekt Renard, predsednik mestnega sveta De Castellan in drugi. Sprejela jih je vdova pokojnega. Vsi prisotni so se udeležili kratke religiozne svečanosti.

V mrtvašnici vojaške šole so truplo položili na vojaško posteljo. Truplo je bilo v generalni uniformi ter pokrito z zastavo šole. Častno stražo so tvorili štirje častniki. Na vznožju je bilo 20 črnih blazinic z maršalsko palico pokojnega in njegovimi mnogobrojimi odlikovanji. Na krsti sta bila samo dva venca, vlade in vojnega ministra.

Ob 9. zjutraj je pričelo defilirati prebivalstvo, med njimi mnogo vojakov, pa tudi žensk, otrok in starec pred truplom pokojnega vojnega junaka. Do popoldne je defiliralo nad 12.000 oseb mimo krste s truplom starega očeta, kakor so splošno imenovali maršala. Urediti se je morala obširna varnostna služba za vzdrževanje reda. Prebivalstvo bo še danes in jutri prispuščeno k krsti pokojnika.

Jutri ob 21. bodo truplo prepeljali pod Slavolok zmag, kjer bo za pet minut položeno na spomenik Neznanega vojaka, od tam pa prepeljano v cerkev Notre Dame, kjer se bodo v sredo vršile žalne svečanosti. Maršal bo v smislu svoje želje pokopan v parku svoje vile v Louveciennes. Vlada je odredila, naj bodo v sredo vsa javna poslopja zaprta. Žalnih svečanosti se bodo udeležili le zastopniki bivših zavezniških vojsk.

Sožalna izjava min. predsednika Živkovića

Beograd, 5. januarja. AA. Povodom smrti francoskega maršala Joffra je predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve armijski general Peter Živković izjavil sožalje predsedniku ministrskega sveta Francije g. Steegu s sledečo brzojavko:

Njegovi ekscelenci Steegu, predsedniku ministrskega sveta, Pariz — Vlada kraljevine Jugoslavije kot zvest tolmach narodnih čustev izjavlja najgloblje sožalje k veliki žalosti, ki je zadelo Francijo s smrtjo slavnega maršala, čegar ime bo ostalo vklesano v zgodovini civilizacije. — Peter Živković, predsednik ministrskega sveta.

Francoski ministriški predsednik Steeg je odgovoril s sledečo brzojavko:

Njegovi ekscelenci Živkoviću, predsedniku ministrskega sveta, Beograd. — Prisrč-

Krvavi izgredi stavkajočih v Porurju

V več krajih porurskega premogovnega ozemlja je došlo do spopadov med stavkajočimi in policijo, v katerih je bilo več oseb ubitih, mnogo pa ranjenih

Bochum, 5. januarja, d. Položaj v Porurju se je v zadnjih dveh dneh izredno poostiril. Doslej stavka še okoli 32.000 rudarjev. Včeraj je došlo do velikih spopadov in ponekod tudi do streljanja med stavkajočimi delavci ter policijo, pri katerih sta bila dva delavca ubita, mnogi pa težko ranjeni.

V Lintfortu je prišlo do pravega poučnega boja. Policija je namreč aretirala dva komunistična voditelja, ki sta na nekem zborovanju pozivala k nasilju. Takoj se je zbrala približno 2000 oseb močna množica, ki je odšla pred policijski urad in zahtevala izpustitev obeh aretirancev. Ker jim policija ni ugodila, je množica napadla policijski urad in je bila policija prisiljena streljati na napadalce. Ubila je bila ena oseba, dve sta bili težko, 10 pa lahko ranjeni.

Do spopadov je tudi prišlo v Dortmundu, kjer je bilo delavstvo že v soboto zelo razburjeno. Včeraj je došlo do hudih izgredov, ko so hoteli delavoljni rudarji oditi na delo. Delavoljne so iz zasede napadli komunisti, ki so tudi streljali nanje. Na pomoč je prihitela policija. Pri spopadu je bil eden izmed delavoljnih rudarjev ubit, dva pa težko ranjena. Med stavkajočimi so aretirali več oseb. Obstoji bojazen, da se bo položaj v Porurju v prihodnjih dneh še bolj poostiril. Policijo so znatno ojačili ter oskrbeli s strelnim orožjem in municijo.

Stavka v Angliji

London, 5. januarja g. Položaj v Južnem Walesu je postal zelo kritičen. Kljub intervenciji mešane komisije se doslej še ni mogel doseči sporazuma med podjetniki in delavstvom. Zastopniki delavstva so prispeli v London ter so napovedali pogajanja z rudarskim ministrstvom, katerih se bo udeležil tudi ministriški predsednik Macdonald.

Republikanske demonstracije v Madridu

Demonstranti so napadli jetnišnico, v kateri so zaprti uporniki — Krvavi spopadi s policijo — Kljub političnim težavam ugoden finančni položaj

London, 5. januarja g. »Daily Herald« javlja iz Madrida, da je prišlo včeraj v več mestih Španije do republikanskih demonstracij in do krvavih spopadov s policijo. Množica več tisoč oseb se je zbrala pred madridsko državno jetnišnico, kjer so zaprti voditelji zadnjega upora. Skušali so naskočiti jetnišnico, vendar pa jih je policija razpršila. Kasneje je prišlo do velikih demonstracij pred notranjim ministrstvom. Slišali so se vziki proti kralju. Tu je nastopila policija z ostro atako ter razpršila s sabljami množico. Isti list ugotavlja, da postaja republikanska agitacija na Španskem vedno jača in da je položaj kralja

na Španskem vedno težavnejši. Tudi večji del vojske je republikansko usmerjen. Celotni ustavni parlament bi le s težavo rešil kraljevstvo.

Madrid, 5. jan. AA. Kljub negotovi politični situaciji, v kateri je bila Španija skoro vse leto, je finančni položaj razmeroma ugoden. Državni proračun za l. 1930. se je zaključil s 40 milijoni prebitka. Proračun za l. 1931. izkazuje 3753 milijonov dohodkov ter 3690 milijonov izdatkov. Suficit znaša 63 milijonov peset. V proračunu za l. 1931 so določene znatne vsote za ureditev železniškega prometa.

Odkritje komunistične zarote na Madžarskem

Budimpešta, 5. januarja s. Policija je odkrila novo komunistično zaroto, katere vodja je bil bivši glavni urednik v času proletarske diktature na Madžarskem izhajajočega oficijalnega lista »Veres Ujsag« Josip Reval, intimen prijatelj Bele Khuna, ki je po padcu boljševiškega režima pobegnil v sovjetsko Rusijo. Reval je igral v Rusiji vodilno vlogo, zlasti pri vzgoji komunističnih agitatorjev, dokler ni bil pred nekoliko tedni v posebni misli odposlan na Madžarsko, da organizira komunistični pokret. Pri zaslišanju je izjavil, da je bil pod napačnim imenom že trikrat na Ma-

džarskem. Poleg njega sta bila aretirana še dva mladeniča. Gajdos in Görög, ki sta po padcu proletarske diktature na Madžarskem še kot otroka odšla s svojimi starši v Rusijo, kjer sta kasneje vstopila v službo GPU. Na Madžarsko sta bila odposlana v posebno nevarni misli. Poleg imenovanih je bilo aretiranih še 16 oseb, ki so se pristopile k od Revala organiziranemu komunističnemu pokretu. Pri hišnih preiskavah v stanovanjih aretirancev so zaplenili mnogo komunističnih tiskovin in tudi večje zneske denarja.

Dr. Karol Heller

Praga, 5. januarja, h. Včeraj je preminul po kratkem bolehanju eden najzaslužnejših sokolskih delavcev, podstarosta COS, ministerjalni svetnik dr. Karol Heller.

Dr. Karol Heller je bil namestnik staroste Československe Obce sokolske in predsednik zletnega odbora za vsesokolski zlet v Pragi l. 1932. Urejeval je službeni list »Vestnik sokolski« ter bil eden najčistih idejnih voditeljev češkoslovaškega sokolstva. Udeleževal se je kot pisatelj, govornik in izborni organizator. Po svojem poklicu je bil višji uradnik v ministrstvu narodne brambre. Dr. Karol Heller je bil iskren prijatelj našega naroda ter je bil osebno na vsesokolskem zletu v Ljubljani l. 1922., kasneje pa je obiskal Ljubljano tudi še, ko je načelnik jugoslovanskega Sokola dr. Murnik praznoval 30letnico svojega sokolskega delovanja.

Pokojnik je bil pri vsaki priliki, bodisi na sejah predsedstva COS, bodisi na odborovih sejah s svojo vplivno besedo eden najaktivnejših delavcev za sodelovanje češkoslovaškega in jugoslovanskega sokolstva ne samo v interesu sokolstva samega, temveč tudi obeh prijateljskih držav in narodov.

V vsem slovanskem sokolstvu je bil dr. Karol Heller najčista osebnost. Njegov brat Aga Heller je sedaj namestnik načelnika COS. Rodbina dr. Hellerja izhaja iz vrst starih sokolskih borcev ter se tudi vsa Hellerjeva rodovina z vsem, kar jim je potome aktivno udeležuje pri sokolstvu. Pokojnika je pred kakim mesecem zadela kap. Od tega časa je bil v bolnici in je sedaj preminul. Karlu Hellerju bo ves jugoslovanski narod ohranil časten spomin. Slava mu!

jeva rodovina z vsem, kar jim je potome aktivno udeležuje pri sokolstvu. Pokojnika je pred kakim mesecem zadela kap. Od tega časa je bil v bolnici in je sedaj preminul. Karlu Hellerju bo ves jugoslovanski narod ohranil časten spomin. Slava mu!

Konec slovanskega tiska v Italiji

Zadnji slovenski in hrvatski list ustavljen — Trpljenje internirancev — Jetniki izginjajo brez sledu

Zagreb, 5. januarja, ž. Današnje »Novosti« javljajo: Veliko presenečenje in razburjenje je izzvalo med goriskimi fašisti službeno poročilo namestnika državnega odveta Carla Cavalca Gasparia v Gorici, ki govori o popolnem fiasku poitalijanskega izključno slovenske pokrajine. Gaspari naglašja najprej, da se je nasprotno, zlasti v okrajih Ajdovščine, Kanala, Komna, Idrije, Boveca in Tolmina, še utrčila slovanska zavest »revivalstva«. To poročilo bi se utegnulo smatrati kot novo obtožbo proti slovanskemu svestništvu, ki je ostalo kot poslednja inteligenca Slovanov v Juljski Krajini. Doslej je pač v neki meri lateranski sporazum ovrnil fašistična oblastna pri preganjanju slovanske duhovščine. Nadalje ugotavlja poročilo, da je rodilo zelo slabe rezultate tudi poitalijanje imen. V nadaljnjem govoru poročilo o drugorezičnem tisku in naglašja, da je goriski fašistični list »L'Isontopropad« dočim so ostali neitalijanski listi protifašistični. Senzacija pa je zbudil oni del poročila, ki govori o zadnjih ostankih slovanskega tiska. Poslednji jugoslovanski listi v Italiji so bili namreč »Slovenski Novi list« in »Hrvatski istriški list« in mesečnik »Družnina«. Šele iz tega poročila so doznali uredniki kakor javnost sploh, da je izhajanje jugoslovanskih listov končno veljavno prepovedano. Gaspari namreč trdi, da so bili listi ustavljeni po pritiskom javnega mišljenja.

Z internacionalnih otkov prihajajo poročila o vedno večjih grozolah. Na teh otkovih so nastanjeni interniranci in Juljske Krajine in drugih krajev Italije. Razpoloženje med interniranci je tako obupno, da so se pri-

čeli kljub vsem grožnjam na razne načine upirati naredbam oblastev, zaradi česar je bilo na otoku Ponzi aretiranih okoli 200 konfinirancev, med njimi vsi Jugoslovanci. Za nekaterimi interniranci je sploh izginila vsaka sled. Med onimi nesrečniki, ki so takorekro brez sledu izginili, je tudi bivši urednik »Istrske Rečice« Ivan Stare iz Trsta, ki je bil že dve leti konfiniran. Policijska oblastva so se trudila, da zatro gladovno stavko, ki je izbruhnila med interniranci, z najgrozovitejšo srednjeveško torturo.

Zaradi obupnega položaja so se tudi konfiniranci na Liparskih otokih uprli. Tudi tu je bilo aretiranih kakih 30 oseb. V kakih obupnih razmerah živijo ti izobčenci, kaže primer Slovenca Ivana Makuleta, bivšega uradnika iz Trsta, ki se mu je že pred letom dni na Ponzi zaradi neznošnih tortur omražil um. Policija ga je pa kljub temu pustila še celo leto med interniranci in so ga šele sedaj, ko so se pričeli že karabinjerji sami zgražati nad takim nečloveškim postopanjem, dali prepeljati iz Ponze v tržaško umobolnico.

Švicarska tvornica svile se naseš v Jugoslaviji

Senta, 5. januarja, ž. Neka velika švicarska tvrdka je zaprosila mestno občino v Senti, naj da na razpolago zemljišče za zgradbo velike tovarne za svilo. Tvrdka prosi tudi za prve čase razne davčne olajšave. Občinski svet Sente bo na prvi prihodnji seji sklepal o tej prošnji in ji, kakor kaže, ugodil.

Fr. 2:

ČEBULAR IN ČESEN

Cebular in Česen sta bila zabredla v neusmiljeno močvaro, že jima je segala do vratu. Marsikdo je klavno poginil v tej močvari — ime ji je pravda.

Pa se nista pravdala za kako tako stvar, ki bi bila kaj vredna, nak, kar se tiče vrednosti, njuna pravda še piškavega boba ni bila vredna. Ampak sta se pravdala samo za pravico. Cebular je zahteval pot po Česnovem svetni, pa mu te poti ni bilo prav nič treba, saj je imel drugod krajšo in boljšo, ki mu je ni branil nihče. Česen pa se je na žive in mrtve upiral zahtevani poti, pa ne bi imel prav nikake škode, če se ji ne bi upiral. Toda je dejal Cebular: »Nikomur nič mar, ali mi je pot potrebna ali ne, dosti je, da imam pravico do poti, za pravico mi gre, za pravico tožim.« In je dejal Česen: »Nikomur nič ne briga, ali mi dela pot škoda ali ne ali mi je celo v

vedeli so, sedajle bo prišla prav debela Barončkova laž.

Baronček ni pozabil, mazati si jezik, da mu je lepše teklo, in je pripovedoval: »Se peljem na cesarski Dunaj, se pripeljem, nemarno hiš je tam, kar druga stoji na drugi. Vse križem je potov, hitro bi se izgubil, kaj veš kam, pa sem dobil smrkavca, dal sem mu groš, da mi kaže pravo pot. Nisva hodila pol ure, že sva bila tam. Ej dun! postavno hišo je imel cesar, kakor graščino, za hišo lepe velbane bleve in gnojna nič koliko — je moralo biti dosti živine pri hiši.

Vstopim v hišo, je bila cesarica sama doma, po kuhinji se je sukala, bel predpasnik je imela in na glavi krono — kakopak, ker je bila cesarica. Ponižno sem kleknil in jo baral, brez zamere in kje so gospod cesar. Pa mi je odgovorila in dejala, da je mož na nji-vi in da ga pred južno ne bo domov.

Sem si mislil: saj se pri ženskah še laže opravi kakor pri moških — pa sem kar njej razložil in izročil in priporočil vso reč zastran poti. Sila modra ženska je bila, poslušala me je in se je vmes utegnila, da mi je klop porisala v vzi in mi ukazala, da sedem. Pogrnila je mizo, polila vina je postavila predme in vogal kruha. Res, ni bila napačna ženska! Poslušala me je do konca pa je dejala, da bo možu natanko povedala vsako moje besedo in da ni mogoče drugače — pot da bom dobil.

Tisti čas pa je v kuhinji nekaj zakipele, pa se je ročno obrnila, da se ji mudi in naj doma vse pozdravim, in je stekla v kuhinjo. Še časa nisem imel, da bi vprašal po računu. Pa človek ne moreš biti umazan, sem ji na prtu pustil kar celo petico in sem šel. Na koncu dvorišča pri svinjaku je stala češplja, prav polna je bila, tisto sem malo otresel, da prinesem otrokom kaj za spomin s cesarskega Dunaja. In sem vso pot do doma mislil, ali bo uslišala moja prošnja ali bodo tudi cesar pozabili name.

Pa me niso pozabili ne! Komaj sem doma stopil čez prag, že mi je žena povedala, da je od sodnije prišlo branje s pečatom in da je zgoraj zapisano: »V imenu njegovega veličanstva cesarja! Vidiš, Cebular, tako hitro je šlo, nemara kar po telegrafu!«

Oglasil se je eden in vprašal, kaj da je stalo v tistem branju.

»O, nič posebnega,« je dejal Baronček, »48 ur zaprtije sem dobil, veste, za tisto češpljo na Dunaju, ki sem jo otresel. Ampak hitro je šlo, kaj, prej je bila sodba tukaj kakor jaz in pomislite: v samem imenu presvetlega cesarja! Ja, Cebular, kar nad cesarja pojdi, boš videl, kako ti bo hitro stekla pravda, če ti bodo cesar količkaj pri-tisnili od vzad! Samo to ti svetujem,

tiste češplje se nikar ne dotekni pri svinjaku na Dunaju, tisto reč močno zamerijo!«

Na glas se je režala vsa krčma — režala se je Barončkovi povesti in Cebularjevi osebi, obema.

Grohotal se je tudi Česen pri drugi mizi in se mu ni grohotalo samo od sebe in zaradi smeha, nego se je grohotal počasi in s poudarkom: »Hoho — hoho — hoho!« — tak grohot je jako žaljiv.

Cebularju ni bilo všeč: njegova je pravda, za pravico jo pelje, toliko ima stroškov zanjo in poti in jeze in sitnosti in trpljenja; na temle tukaj v krčmi je pa za norčijo in zraven žro žaljiv.

Cebularju ni bilo všeč: njegova je pravda, za pravico jo pelje, toliko ima stroškov zanjo in poti in jeze in sitnosti in trpljenja; na temle tukaj v krčmi je pa za norčijo in zraven žro žaljiv.

Pa je kmalu Cebularja: »Mož bodi, Cebular, nikar ne odneha! Pot ti gre, pa je amen! Pa če ves grunt zapraviš, da ti le pot ostane! Za pravico se je treba pognati. Če je ne najdeš na sodniji, pa na Dunaj pojdi nad cesarja: cesar je za pravico, ejdun!«

Privoščil si je požirek, ne večji, ne manjši, nego kolikor je baš bilo v kozarcu, te mere se je držal vseskozi. »Na dobro zdravje, Cebular! Poslušaj me, kaj ti povem! Ko sem bil toliko star, kot si ti, Cebular — tega je, da se preveč ne zlažem, 30 let pošteno mere — takrat sem imel tudi takšne pravice za pot. Tri leta se je že vlekla. Sodnik je cijazil na to stran in cijazil na ono stran, pa še nisi videl konca pravdi. Za poti so posebne sorte paragrafi, ne zna vsak sodnik, da jim pride v caker Naveličal sem se, ejdun! pa rečem: greš nad cesarja, kakor cesar reče, njihova beseda naj velja!«

Tako je Baronček načel svojo povest, pa so utihnili tudi oni pri drugi mizi, napeli so ušesa in se namuzali

njegovo vino! Najbolj ga je pa dražil Česen, tisti krivičnik; čemu ta goni svoj hoho — hoho! Mar se ne pravi-dala oba, drug z drugim? Mar je Čes-novo pravičanje bolj pravično?

Ze je bila Cebularju na jeziku ostra beseda, taka, da bi se Česen prijel za

njo, in nemara ta reč potem sploh ne bi bila opravljena le z jezikom in z besedami.

Pa se je pravi čas oglašil tamkaj od Česnove mize iz silne megle glas Petrača, grajskega oskrbnika — megla je bila iz njegove pipe. Bradat, siv možak je bil, pol gospoda, pol kmet, nikdar brez pipe, nikdar brez psa, psu je bilo ime Karo. Besede je bil bolj raskave, srca pa poštenega — takega so obračali. In še na to stran ga je poznalo deset far na okoli, da ne trpi laži. Namreč, če jo je povedal kdo drugi. Ampak je mislil, da ima samo on pravico, da se laže. Pa je v lažeh resnično bil mojster, in so pravili, da se jih je naučil od svojega psa.

Poštenemu njegovemu srcu se ni zdelo prav, da se dva dobra, postavna moža, kakor sta Cebular in Česen, pravdava za prazen nič in kuhata jezo in sovraštvo in bi oboje najrajša zasejala še med sosede.

Po se je oglašil izza dima svoje pipe in je dejal: »Ja, Baronček, to pot se nisi lagal, zaprt si bil res, če ne za češplje, pa za zajca. Kaj ne, Karo?«

Pa je imel Karo navado, da je na vsako tako vprašanje prijazno zatulil, češ, res je in še kako je res.

Gospod Petrač je zapihal oblak dima iz pipe in je dejal: »Tiste reči zaradi pravde pa nisi vse povedal in do konca. Baronček Jo bom pa povedal jaz, ki sem imel tudi oprava pri tisti tvoji pravdi. Ti si šel na Dunaj nad cesarja, jaz sem jo pa ubral v Rim in pred papeža. Cesarjev je več, papež je le eden, sem dejal — naj sv. oče papež vzame to reč zastran pota v roko, da se bo izkazala pravica. In sem se peljal v Rim in je šel Karo z menoj, da mi je kazal pot. Kaj ne, Karo?«

Je potrdil Karo: »Uu!«

»Ni Rim nič manjše mesto kakor Dunaj in ga je pod zemljo toliko kakor nad zemljo, to so katakombe — v katakombah se lahko izgubiš, ne najdeš več venkaj. Pa sem imel seboj podobico svetega očeta, pokazal sem jo Karotu, pa je šel Karo z nosom po tleh in ni obstal ne za lip in se ni zmotil ne za las, naravnost me je peljal k sv. Petra cerkvi, tam imajo sveti oče svoj farovž. Pred farovžem je stal mežnar in nama je prijazno pokimal: »Ze vemo, kdo sta in od kod. Kar v hišo stopita in se zamerita: pri svetem očetu je danes svatba!«

»Kdo se pa ženi,« sem vprašal, »menda vendar ne sveti oče?«

Je odgovoril mežnar: »Sveda ne! Sveto Cecilijo ženimo z mladim rimskim mučenikom, ki je življenje dal za sveto vero.« in je povedal ime, pa si ga nisem zapomnil. In še je povedal, da so ju sveti oče dali vkupe in jima napravili svatbo in so na svatbo povabljeni vsa nebesa.

Tako je nama pravil mežnar, prav prijazen je bil gospod, in se mi je zdelo malo sitno med tolikimi gospodi. Pa mi je mežnar ukazal, naj se nič ne bojim, samo škornje naj si obrišem na pragu in če pipo iz ust dam v žep zaradi devic in gospe, ki so zbrane. Še Karotu je dovolil, da sme z menoj. Marsikatera kost, je dejal, da bo zanj ostala, samo priden mora biti in ne sme pod noge siliti parom, ki plešejo.

— Kaj ne, Karo!«

Je potrdil Karo: »Uu!«

»Pa sva stopila noter. Ljudi je bilo in svetlobe, da je kar oči jemalo. In nebeške gospe toliko: najprej si kar nisem upal, da se prestopim — kamor ti bo stopil škorenj, sem si dejal, uboge nebeške noge, uboga kurja očesa! Ampak ni bilo tako, kakor sem se bal: zveličana telesa so drugačna, kakor posvetna, le na oči se vidijo, ne čutiš jih pa ne, nikomur niso na poti! Plesali so pari, pa se niso nič umikali drugi drugemu; kdor je hotel, lahko je plesal kar skozi drugi par in mu še »pardon!« ni bilo treba reči, kakor je navada pri gospodi.«

Pa je vmes vteknil Baronček svoj kričavi glas: »Kdo pa je godel, kaj, ko sveta Cecilija ni utegnila, ker je bila nevesta?«

Je zacmokal gospod Petrač iz pipe par dimov in modro odgovoril: »Prav nate so čakali da boš prišel, Baronček! Pa te ni bilo, sveda ne, ko si bil na Dunaju. Marsikak tolar si zamudil, lahko ti je žal! Pa ko te ni bilo, so naprosili kralja Davida, da je udaril na harfo, in v kotu so imeli zakurjeno peč. železna je bila in čisto ognjena, pa so notri prepevali trije mladeniči prelepe viže iz evangelija stare zaveze!«

Okoli obeh miz je zabučal smeh in je to pot pomagal tudi Cebular, ker je šel to pot smeh na račun drugega, na račun Barončka.

Gospod Petrač pa je zapihal in potem povedal: »Za starejšino pa so bili sveti oče. Zagledali so me in ukazali: »Stojte in mir! Petrač iz Uršne vasi je tukaj, posebna reč ga je pripeljala v Rim in pred nas.«

Pa se je nama umaknila vsa gospoda, meni in Karotu, da sva stopila pred svetega očeta in je bil svetemu očetu silno všeč Karo — videl sem, najrajši bi ga bili obdržali kar tam. Kaj ne, Karo?«

Karo se ni pomisljal ni hip, nego je potrdil: »Uu!« Karo je vsikdar vse potrdil, Karo bi bil najimenitnejša priča in če bi naša beseda kaj zalegla pred sodnijo, s to pričo bi bil moral dobiti gospod Petrač vse pravde in mu še v Rim ne bi bilo treba.

Gospod Petrač pa je povedal, da je potem razložil svetemu očetu vpiho vse zbrane gospe da jih prosijo pomoči; za pot da se pravda in za pravico in da teče pravda že tri leta, in je tudi Karo potrdil, da je res; zato da

se ne sme zgoditi in ne sme, da bi pravdo izgubil.

Pa so dejali sveti oče in so pobožali Karota po glavi: »Vedel sem, da mora biti kaj posebnega, kar je vaju prignalo iz Uršne vasi semkaj.« Pa so se vzdignili s stola, razprostrli so roke in ukazali: »Ves svet naj stoji, dokler ne bo ta pravda razsojena po pravici in tako, da bo prav za Petrača!«

Ukazali so in se je solnce ustavilo na nebu in veter v zraku in so se konji ustavili pred kočijami, ure v žepu in gostje in strežaji in vsi so bili kakor iz kamena. Kar lasje so mi stopili pokonci. Le mi trije smo lahko govorili: sveti oče in jaz in Karo tudi.

In so dejali sveti oče: »Krivica, ki se ti godi, kriči v nebo. Govori, povej, kaj se naj še zgodi? Ali hočeš, da se tista krivična Vaša sodnija s sodnikom vred pogreze v tla, še petelin na strehi da se ne bo videl iznad tal?«

Groza me je bila in sem dejal, da tega ni treba.

Se so vprašali sveti oče: »Ali pa želiš, da nad tvojega nasprotnika pošljem tristo vragov, da ga na solnčni prah strgajo v zraku?«

Ne, tudi tega nisem želel.

Pa so me še v tretjič vprašali sveti oče, ali naj nasprotniku vsaj ogenj pošljejo nad hišo in miši nad polje? Smilil se mi je nasprotnik in sem odgovoril svetemu očetu: Nikar ne, toliko da ni vredna pot!

Pa so me sveti oče bistro pogledali, da mi je pogled šel do dna srca, in so dejali: »Koliko pa je prav za prav vredna tista pot?«

Tedaj se nisem mogel zlagati, pa če bi mi šlo za glavo, in sem dejal: »Tolikanj je vredna, kakor tista pot, ki se Cebular zanjo pravda in Česen — po pravici povedano: še piškavega boba ni vredna!«

Tako je povedal gospod Petrač. Pa je velikanski hrup zabučal okoli obeh miz z smehom in ogorčenjem — komaj so se ločile nadaljnje besede gospoda Petrača: »Nekaterim med vami ni všeč, kar sem na zadnje povedal svetemu očetu, pa tudi svetemu očetu ni bilo všeč — le poslušajte! Obuto so imeli blaženo copato in je v copati tičala blažena noga in so mi dali s to copato svoj blagoslov tjakaj pod križ, pa je bil ta blagoslov tako krepak, da sem sfrčal skozi strop in sem omedlel in sem se zbudil šele doma.«

Česen je razjarjen tolkel po mizi, da je odskakovala in zvenela posoda. »Kdo si bo norca delal iz najine pravde! Mar se pravdava za vas, šeme, ali se pravdava zase in ker je taka najina volja?«

Pristopil je Cebular: »Res je, zase se pravdava in se pravdava, dokler se hočeva. Nihče naju ne bo komandiral!«

In sta bila oba nasprotnika tako složna v jezi zoper vse, ki so se smejali, in najbolj zoper Petrača, da se je Karotu zdelo potrebno, da dvigne glavo, pokaže zobe in zarenči.

Gospod Petrač pa se ni ganil s stola, le pipo je vzel iz ust in dolg dim je puhnil preko mize. »Če se res pravdava le po svoji glavi in dokler se hočeta in da vaju nihče ne bo komandiral, pa se poglobajta! Bomo videli, če se moreta!«

Pa sta si oba nasprotnika udarila v roke in se brez besed poglobala — samo zato, da ju ne bodo drugi komandirali.

In so potem pili likof — včasih so imeli tako navado.

HOLANDSKE LIKERJE

si lahko vsak sam pripravi s posnanim holandskim »La Flettet« ekstrakt u tovarne Holland. Vruči »essencefabrik Hilversum.« Je a steklenici 7 Din. Dobva se v vseh lekarnah in drogerijah ter boljših spoznajskih trgovinah. Po pošli razpoložljive tucat za 84 Din. Sorbano po 10/15 po poštnem posrežju franko.

»Fructal« sadni sok
Zagreb, Šenčurjeva ulica 32.

Užaloščeni javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl naš predragi oče, soprog in brat

Srečko Vidmar

strojnik Auerpergove žage na Namršlju in orožnik v pokoj

Pogreb se bo vršil v sredo 7. t. m. iz bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ponikve — Dobropolje — Ljubljana, 5. jan. 1930. 1904

Marija Vidmar, soproga; Minka, LADO, SREČKO, ANICA, IVAN, otroci, in ostalo sorodstvo.

JULIE MICHELITSCH javlja v svojem kakor tudi v imenu vseh sorodnikov tužno vest, da je njen nenadomestljivi, dobri soprog, brat, stric in svak, gospod

Feliks Michelitsch

trgovec in hišni posestnik

v nedeljo 4. januarja ob 14. po dolgi, mukepolni boleznini za vedno zatisnil svoje blage oči.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v torek 6. januarja ob 16. izpred kapele v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo 7. januarja ob 9. v stolni cerkvi. 1906

Javljamo tužno vest, da je v ponedeljek, dne 5. t. m. preminul naš vodja tovarne, gospod

Matija Perhne

Pogreb se bo vršil v sredo popoldne ob 4. uri iz Metelkove ulice št. 7 na pokopališče k Sv. Križu.

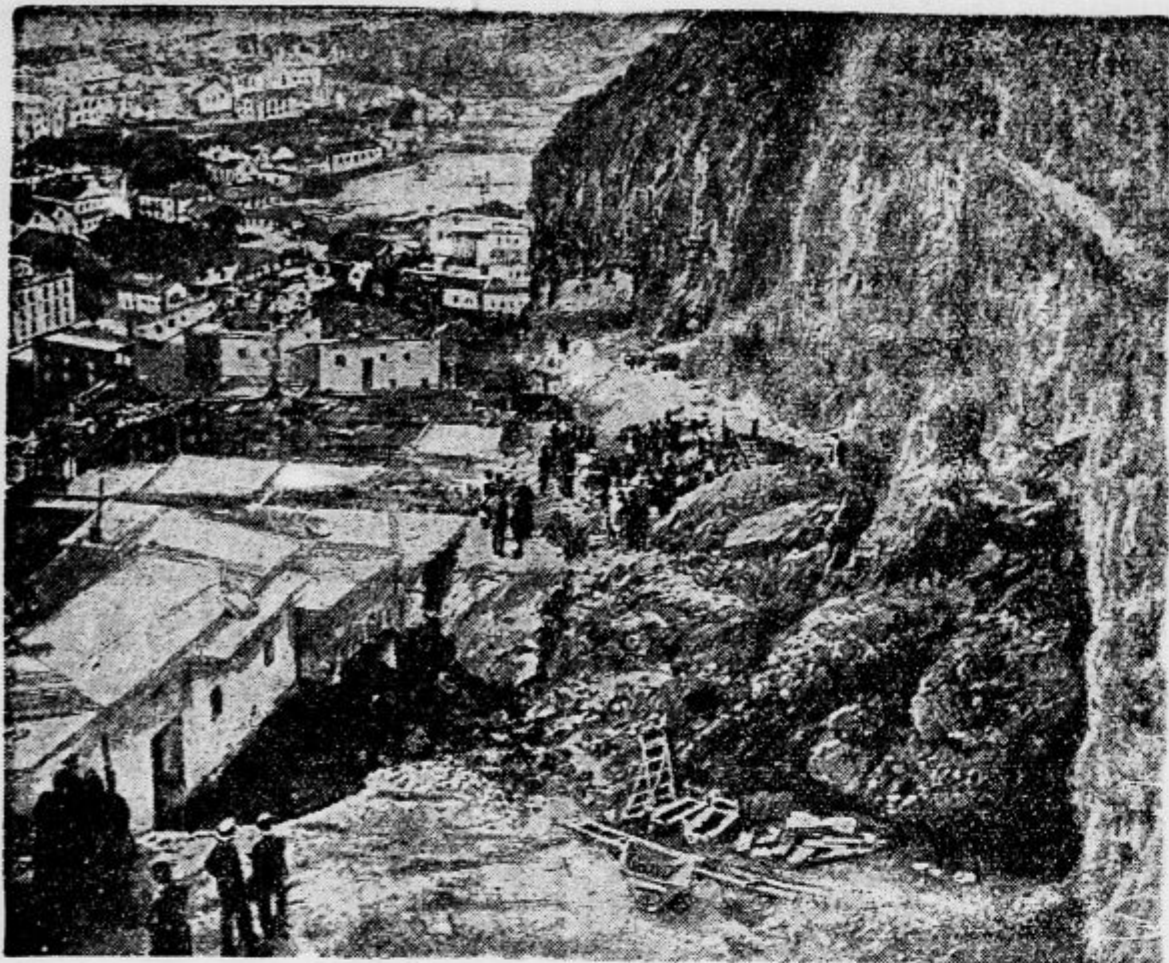
Zvestemu neumornemu sotrudniku ohranimo trajen spomin.

Ljubljana, 5. januarja 1931.

A. ZESCHKO
tovarna papirnatih izdelkov
Ljubljana.

1882

Iz življenja in sveta

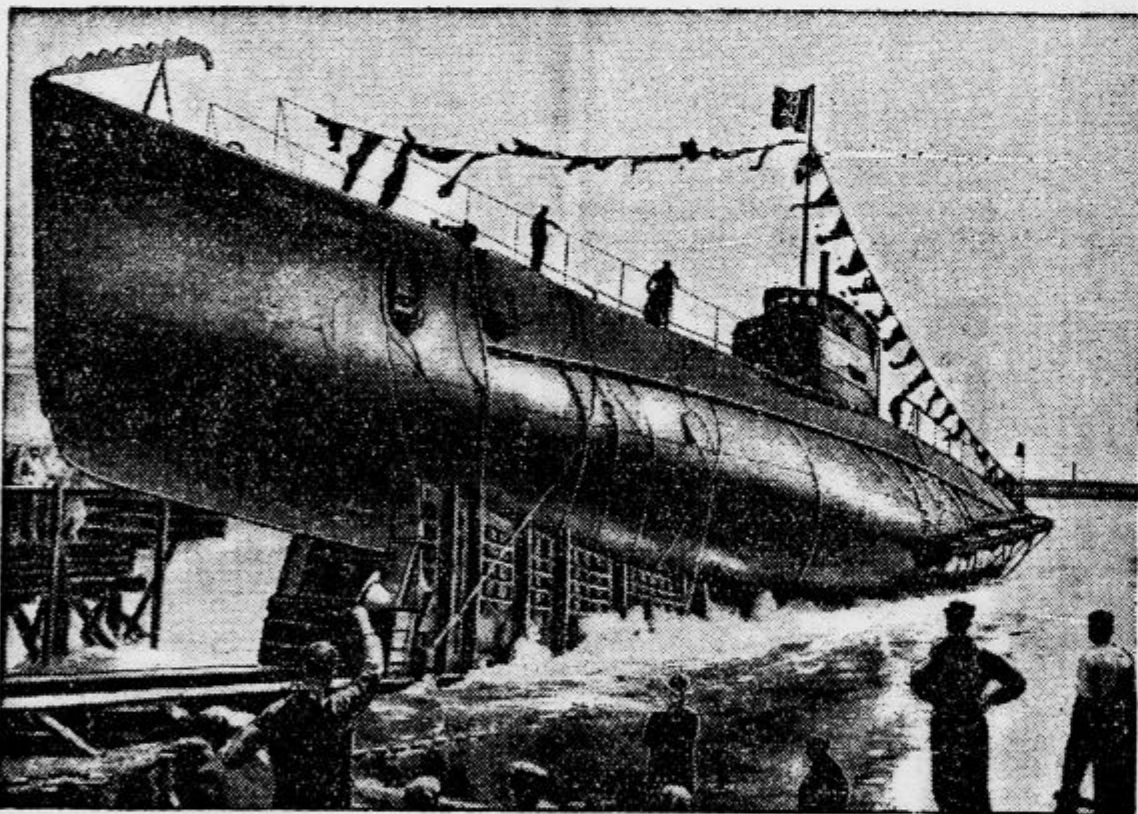
V Alžiru se je posula gora

Katastrofa spominja po svojem obsegu na nedavni zemeljski plaz v Lyonu. Udar je podslal dve hiši, v katerih so domačini ravno praznovali svatbo. Več kot 60 ljudi je našlo žalosten konec pod prstenimi in peščenimi masami.

Računi državnega tožilca

Višji državni pravdnik v Chicagu je nedavno sestavil vpisek vodilnih osebnosti na polju tihotapljenja žganih piščin in s tem poslom zvezanih številnih zločincev. Kljub čiščenju med uradničtvom pa je ostalo očitno še nekoliko zaupnikov zločinske sodrge na sodišču in vseh 26 kandidatov za ječo, obravnavo in električni stol je bil točno obveščenih o grozeči nevarnosti. Rešili so se z begom in policija je našla psovod le prazna gnezda. Ala Caponeja so iskali na treh razklesno opremljenih stanovanjih, pa ga niso zalotili, pač pa so pri tem dobili v roke Jamesa Sammons, ki je ime, calog od konkurenčnih podjetij, da ubije Caponeja in ki je prežal na svojo žrtev okoli njenih stanovanj. Proti Sammonsu obstoja sum, da je zagrešil nešteto ropov, več umorov in roparskih umorov. Vsega tega pa mu sodišče ne more dokazati, ker ga ni človeka, ki bi se proti temu mogočniku upal nastopiti kot priča. Državno pravdnništvo in sodišče sta si za sedaj pomagala s tem,

da sta obsodila Sammons na 6 mesecev zapora zavoljo potepuštva. Po uretku teh mesecev je bil razbojnik spet na svobodi. Vestni sodnik pa je preiščal akt tega znanega razbojnika in spoznal iz kazenskega seznama, da je bil Sammons že l. 1903 obsojen na smrti zavoljo roparskega umora, kasneje pa je bil pomiloščen na 50 let ječe. Po 20 letih so ga izpustili iz ječe in mož se je z vneto spet lotil svojega zločinškega posla. Sodnik pa je pregledal za deva in dognal, da je po ameriškem zakonu nedopustno nadalje pomilostiti nje zločinca, ako mu je bila smrtna kazen spremenjena v ječo. Sodišče je tedaj preklicalo osvoboditev kot nezakonito in Sammons bo moral odsejati v ječi še 30 let. Da pa po 30 letih ne bo mogel na svobodo, je državni pravdnik naperil proti Sammonsu še obtožbo zavojo vloma in upa, da bo dosregel vsaj 20 let za svojega moža, ker so nje govi tovariši že priznali zločin. K tej vrsti kazni pa bo sodnik prišel še 6 mesecev zavoljo potepuštva in ima zločinec, ki je danes star 43 let, res malo nade, da še kdaj vidi svobodo. Sodišče

Italijansko pomorsko oboroževanje

Slika nam kaže novo podmornico, ki so jo nedavno spustili v morje v tržaških ladjedelnih. Letos bo uvrstila Italija v svojo mornarico nič manj kakor 22 podmornic.

je postavilo verjetnostni račun takole: 49 in 30 in 20 in 1 je 100. Sammons bi moral postati star 100 let, da bi se lahko veselil vsaj še ostalega pol leta svoje svobode. Ko mu poteče vsa šesteta kazen, bo ime, na grbi že 99 let in 6 mesecev. Teh 6 mesecev ne bo mogel napraviti prevelike škode človeštvu, je dejal sodnik, zapri akte, moža pa poslal v državno kaznilnico s potrebnim priporočilom.

Vse oblačilne potrebsčine

najceneje in najboljše pri

Drago Schwab Ljubljana

Polet na luno

Zveza ruskih zdravnikov v Parizu je priredila o Božiču ples in v šaljivih oglaših je občinstvu med drugim obljubila, da bo plesalka, gospa Potopčina ob koncu večera z raketo zletela na luno. A stari kozak Gabriel Dolgošilo, ki živi v Parizu menda prav težko življenje, je šalo smatral za golo resnico in je prireditelje presenetil s sledečim pismom. »Jaz, kubanski kozak iz Labinskega okraja na Kavkazu, gospodje zdravnike lepo prosim naj mi dovolijo z gospo Potopčino vred zleteti na luno, ker ni na zemlji nobenega zasluga Morebiti vam bom prav prišel, ker sem dober čevljar. Četudi štejem že 59 let, sem še vedno čil in krepak in se bom sploh potrudil, da bom gospodom zdravnikom ustregel med potjo in na luno. Moj naslov je Monsieur Gabriel Russe Dolgoshilo (sledi ulica in hišna številka).« Zdravniki so objavili pismo, ki je občinstvo navdušilo in so za pogumnega starca priredili uspešno zbirko. Prejel je denar s pripombo, da imajo čevljarji na luni prav slab zaslužek: tam vlada namreč tako neznan pritisk, da morajo ljudje naravnost letati in delajo kilometrske skoke, ne da bi se s podplatki dotikali tal. Zato naj Dolgošilo le krpa čevlje na zemlji.

Trajanove mačke

Po razvalinah Trajanovega amfiteatra v Rimu so že od nekdaj živele napol divje mačke. Navdušile so že marsikaterega slikarja in fotografa, a sedanja vlada jim je napovedala neizprosno boj. Društvo za varstvo živali je protestiralo proti moritvi nedolžnih živali in tako se je pričelo dolgo uradno dopisovanje. Vlada je izjavila, da radi splošne štednje ne more mačk hraniti na državne stroške. Prijatelji živali so objavili oglaš, v katerem so Rimljane pozvali naj se usmilijo rimskih zgodovinskih mačk. A odmev je bil slab. Do sedaj se je prijaviло samo dvajset meščanov, ki si želijo po eno mačko, teh pa je več sto. Dobrotniki bodo imeli veliko skrb, predno jim bodo preskrbeli primerno zavetišče.

Električna muholovka

Prški patentni urad je pravkar podelil licenco za duhovit izum, ki postavlja na glavo vse dosedanje načine pobijanja muh. Aparat ima obliko tenke in okrogle bakrene ploščice. Ovita je z električno žico in se namaže s katerokoli sladko tekočino: z razredčenim medom, sladkorno vodo itd. Ta ploščica se lahko priklapi na vsako električno stikalo kakor navadna lučka. Čim se vsedejo muhe na ploščico, da bi srkale sladkarije, jih pokonča električna struja. Aparat je tako preprost, da bo stal samo nekoliko dinarjev. Velika trdika, ki je odkupila licenco za »električni stol za muhe«, bo pomladi poplavlila z njimi ves svet.

Novi zemljani letnika 1931

Po 24. uri se je na novoletno noč rodilo teh osem detet, ki so zagledala luč sveta v berlinski porodnišnici.

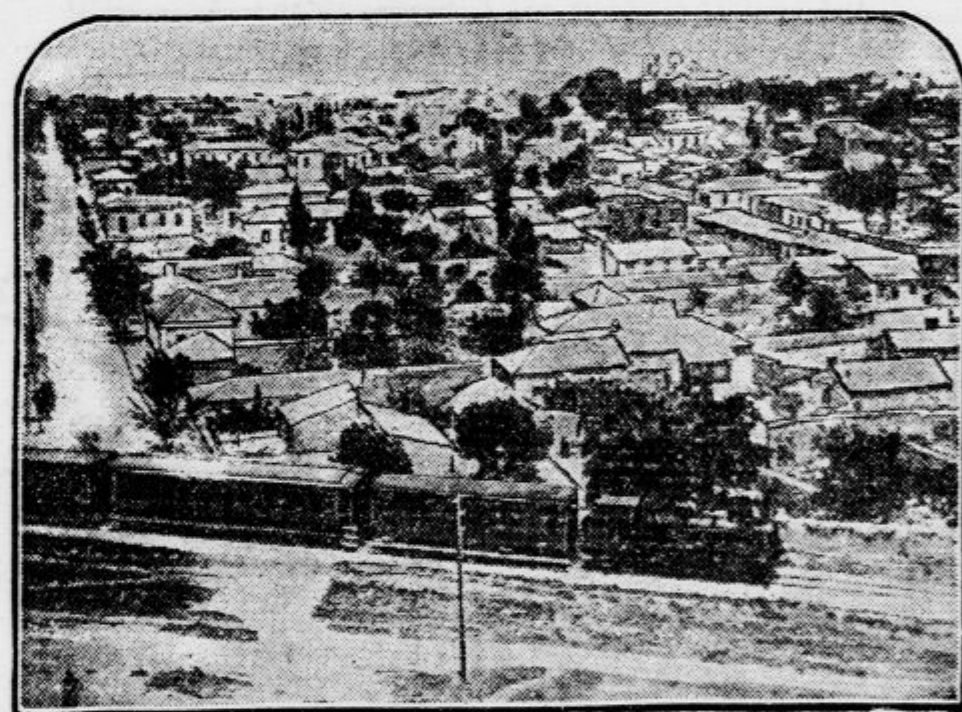
Temeljiti zakonolomec

Težko se je kaki ženi kdaj tako lepo posrečil dokaz močeve nezvestobe, nego je bilo to mogoče Beatrici Physstovi v Chicagu. Tožila je svojega moža za ločitev zakona po moževi krivdi in je sodniku pripovedovala, da je poročena že 20 let, pa ves ta čas ni niti slutila, da jo mož brezvestno vara. Nedavno pa je po golem naključju prišla do resnice. Posetila je bila svojega moža v pisarni in isti hip so klicali soproga v tovarno po nekem nujnem poslu. Po priložnosti ženski radovednosti je začela stikati po predalih pisalne mize in je v enem izmed njih našla sveženj listin, med katerimi je bilo polno ženskih fotografij. Vzela je ves fascikel domov in ga je natančno pregledala. Dognala je, da njen mož ni bil samo v pisarni točen, marveč je z isto točnostjo knjižil tudi svoje ljubezenske zakonolomske dogodivščine. Za vsako ljubezen je imel posebno polje, kjer je zabeležil vse osebne podatke posameznih svojih ljubimk in k vsaki polji priložil vsaj po eno sliko. Podrobno je bila pri vsaki ljubimki popisana zgodovina ljubezni, nje začetek, potek in konec. Žena je predložila ta zanimivi fascikel sodišču in mož je bil ročno ločen ter obsojen na visoke alimente svoji varani ženi. Njegova

točnost, vestnost in redoljubnost se mu tedaj ni izplačala. Sodnik pa je bil toliko ljudomil, da je vrnil to ljubavno registraturo možu z opazko, da tako čudnega čtiva v svoji dolgoletni praksi še ni imel. Mož pa je zgrabil sveženj in jo jadrno odkuril iz dvorane.

Mladi Odisej

V dnevih, ko se je velika vojna končala, je izginil iz Bocna na Južnem Tirolskem 14letni Franc Lanziner. Vse poizvedbe njegovih starišev so bile zaman in že davno so ga smatrali za mrtvega. Zadnje božične praznike, torej po dvanajstih letih, se je na velikem veselju svojih starišev nenadoma vrnil. Iz njegovega pripovedovanja izvira, da je bil ubežal z doma radi tega, ker ga je bil oče nekaj prijel. Priključil se je nemškemu vojakom, ki so se vračali domov, prišel je z njimi peš do Innsbrucka, od tam z železnico do Hamburga. Tam se je vrnil kot kuharski pomočnik na velik prekomornik, nato je dolga leta prebil na morju in je videl vse dele sveta. Nekaj časa je bil nato za natakarkja v Hamburgu, od tam so ga izgnali, pa je romal od mesta do mesta, dokler ni prišel v Trst, kjer je dalj časa težal v pristanišču. Končno ga je po dvanajstletni odsotnosti vendarle prignalo domov.

Hud potres ob Korinskem zalivu

V nedeljo je zadela potresna katastrofa kraje okoli Korinskega zaliva in povzročila ogromno materialno škodo. Na srečo človeških žrtev ni bilo. Slika nam kaže od potresov v raznih dobah že večkrat razdejano mesto Korint, ki so ga bili komaj obnovili po lanskoletni potresni katastrofi.

Boris Rihteršič

Mesto

Pred hišo je sedela stara Matjanka in pletla. Otroka je imela pri sebi, tri leta mu je moralo biti. Neprestano je silil v njeno naročje, pa se mu ni posrečilo. Trikrat ji je bil že zdrknil s kolen in omahnil v moralni udariti, a vendar ni jokala. Starka ga še opazila ni. Naglo je obračala iglo in pletla.

Pletla je že dolgo, dolgo.

Pletla je, odkar so ji bili pokopali moža. Šest let je že bilo tega. Stroj ga je bil prijel in razmrčeval. Pripeljali so ga iz mesta polmrtvega. Štiri mesece je ležal, potem je zaspal. Še za pogreb ni imela.

Takrat je imela Francka petnajst let. Lepa je bila. Velike črne oči je imela in rjave lase, na prečo počesane. Ustnice morda za spoznanje prevelike, a polne, sočne. Pri delu ji je pomagala.

Kako je pazila na njo! Preveč vesela je bila Francka, premlada, da bi jo bila smela pustiti samo.

Potem je prišlo. Nekega dne jo je videla s fantom. Devetnaest, dvajset let je imel in iz mesta je bil. Zvečer jo je trdo prijel. Drugo jutro je našla njeno sobo prazno. Francka ni bilo nikjer. Mesec dni kasneje je zvedela, da služi v mestu.

Ko se je dve leti nato vrnila za nekaj dni domov, je prinesla s seboj otroka. Mali neboljenček je imel takrat pol leta in neprestano je vokal. Pustila ga

je njej, svoji materi, in se vrnila v mesto.

Starka je pletla. Pletla je zase in za otroka.

Nekega dne je prišla v mesto. Oglašila se je tam, kjer je Francka služila. Povedali so ji, da so jo spodili, pred tremi meseci. Vprašala je zakaj.

»Čele noči je ni bilo domov,« je rekla njena gospodinja. »S fanti je ponočevala.«

Iskala jo je po mestu od beznice do beznice, od hiše do hiše. Nikjer je ni bilo.

Dve debeli solzi sta ji utrnili iz oči. Obrisala ju je v njena mala, zgrbljena roka je vzdrhtela. Pogledala je za otrokom. Igral se je v travi in se smejal.

»Iz mesta je,« si je rekla. »Iz mesta, in mesten bo zmeraj ostal. Morda bo imel srečo. Mestni ljudje so srečni.«

Ni ga imela rada. Prav za to ker je bil mesten. Mesto ji je bilo vzelo moža in hčer...

Takrat, ko je blodila po ulicah, se je bila tega prvič zavedela. Drugič se je zavedela, ko je dobila tisto pismo z Dunaja.

Na pamet ga je znala.

»Mati, mesto me je vzelo. Zdej me vrača. Drugi eden pridem.«

In prišla je. Na pragu jo je čakala. Leoo besedo je imela zano pripravljeno. In vse ji je bila odnustila. Tudi tisto pot iz mesta. Potem je zavil voz okrog ovinka. Prišla je. Klobuk je imela na glavi in sama se je vozila. Ko je voz obstal pred pragom, jo je poklicala. Ko-

ma, da jo je pogledala. Takrat je prvič po dolgem času videla njo, ki ji je bila dala življenje. In videla je, da je bil ta obraz blede, ta lica upala. Jetika.

»Umret sem prišla domov,« ji je trpko rekla Francka.

Tri mesece nato je umrla. Mati je pletla, pletla za krsto, za duhovna, za iamo. Pri pogrebu še jokati ni mogla. Kaj ji je še ostalo? Hčerini otrok, mestni otrok.

Matjanka je pletla, pletla.

Nenadoma se je zdrznila. Igla ji je padla iz rok na tla in zažvenketala po kamnu. Pripognila se je, da bi jo pobrala. Potem je pogledala okoli sebe. Kje je bil otrok?

Kje je bil otrok? Nikjer ga ni videla. In ni se trenutek, kar se je igral v travi. Ali pa je že dolgo tega? Zelo dolgo?

Zaskrbelo jo je. Čudno. Nič ji ni bilo za otroka in vendar ji je bilo težko pri srcu, ko je videla, da ga ni.

Kam je mogel iti? Kam? S pogledom je obletela dvorišče. Vse prazno. V hišo ni mogel. Zaklenjena je. Potem je pogledala na vrt, kjer se je časih igral. Tudi tam ga ni bilo.

Cesta se je belila v daljo. Obakraj je rasla pšenica in valovala v vetru kakor zlato morje. Šla je po tej cesti, gledala, iskala, klicala, zama.

Tedaj se je spomnila potoka. Onkraj njive je bil in globok. Če je otrok zašel tja? Včeraj je bil tam z njo in rekla mu je, da se še vrne. Če je šel sam in padel v vodo...

Kar skozi žito se je opotekala. Z rokami ga je razgrinjala, da je mogla skozenj. Ostre rese so jo nekajkrat zbolele v oko. Ni se menila zanje. Samo za potok se je menila, za mali, globoki potok, onkraj žitnega polja.

Zdej je bila pred njim. Razstrla je vrbje. Pod njo se je svetila voda. Svoj obraz je videla v njem, od skrbi razoran, od dela izmučen. Ustnice so se ji tresle. Sama ni vedela, kdaj je začela moliti. Na molila je, po dolgih letih prvič, in vneto, kakor morda še nikdar.

Pred njo je ležal potok, miren pokoj kakor zmeraj. In molček kakor zmeraj.

Zgrozila se je ob misli, kaj bi bilo, če bi zdaj priplaval po njem majhno trupelce, hladno, negibno.

Ni ga bilo. Počasi je šla ob potoku navzgor, navzgor. Pod vsak grm, v vsako kotanjo je pogledala. Kolikokrat se ji je zazdelo, da vidi vnučka! Ko je prišla bliže, je videla, da se je zmotila in odahnila se je.

Kakšna je bila tista pot domov! Kako dobro se je je še spominjala. Ko je zaprla vrata za seboj, se je zgrudila na prag in vso noč jokala.

Daleč gori je bila prišla. Videla je, da je vse iskanje zaman. Potem je krenila počasi proti domu. Komaj se je držala na nogah. Nekajkrat je morala sedeti v travo, da se ni zrušila.

Dolga je bila ta pot. Od daleč je videla svoj dom, bačo, okoli in okoli ograjeno z lesenim plotom. Dvoje vrat je imel plot. Ena so vodila na cesto, druga k vodnjaku.

K vodnjaku. Nanj je bila pozabila. Kakor blazna je pohitela tja.

In še celo odprti je bil vodnjak. Otroci je bil prišel k njemu in poskušal zajeti vodo iz vedra. Pri tem je omahnil v vodnjak. Trileren otrok! Vsa obupana je prišla za vedro in ga spustila v globino, brodira je z njim po dnu, brodira in iskala. Zazdelo se ji je, da je zajela nekak težkega. Naglo je potegnila navzgor in zbrala vse svoje moči. Tako dolgo se ni hotelo prikazati. Potem ga je potegnila k sebi in pogledala. Sama voda je bila v njem, sama voda. Zgrudila se je čez vedro, da ji je pljusnila voda v obraz. In potem jo je pila, pila...

S pobešeno glavo je šla domov. Obupana je bila. Komaj da je odklenila vrata. Šla je skozi kuhinjo, skozi izbo, v čumnat.

Vzkriknila je. Na svoji mali postelji je ležal malček. Kar oblečen je bil. Smehljaj se je še v sanjah.

Kakor blazna se je vrgla čezenj in ga prišla poljubovati vseppek. Otroci se je zbudil, začudeno pogledal okrog sebe in ni mogel razumeti, kaj se godi z njim.

Ko se je starka zavedela, ga je prišla za roko.

»Kako si prišel v hišo?«

»Skozi okno v kleti sem zlezal.«

Vzela ga je v naročje in stisnila k sebi. Nesla ga je pred hišo in položila v travo.

Potem je vzela iglo in jela pletti.

In pletla je, pletla, zase in zase in za malčka.

Zane Gray

Do zadnjega moža

Roman

»Tega ne moremo dognati,« je odvrnil Meeker. »Jim in Jeff Campbell pravita, da je šel Ted snovi v Greavesovo prodajalno. Greaves je bil nasproti Tedu zmerom prijazen, a Greaves ni bilo doma —«

»Seveda ne,« mu je Isbel z mrkim nasmehom segel v besedo, »in ga tudi nikoli več ne bo.«

Meeker je v počasnem razumevanju pokimal in senca mu je obletela obraz.

»Bodi tako ali tako, Jorthovci so pilni na žive in mrtve in so se s Tedom sporekli — menda je bila kaka stara marnja zastran ovac — in eden ga je ustrelil. Campbell pravi, da so vrgli Teda skozi zadnja vrata; prepričan je, da ni mrtev.«

»Zalostno, žalostno, Abel, da mora vaša rodbina trpeti zaradi te storitve. Upajmo, da Ted ni hudo ranjen... In vi pa Jim vsekakor nikar ne vzklikajte prstov v ta boj.«

»Prav, Isbel. A nekaj vam moram reči. Če bo ta boj dolgo trajal, se bo zapletel vanj ves prekleti Tonto, na tej ali na oni strani.«

»Pametne besede, Abel,« se je oglasil Blaisdell. »Prav zato smo pa tukaj, da hitreje opravimo.«

»Slišim, da jo je Daggs izkupil,« je šepnil Meeker, opreza je na vse strani.

»Točno. Kar naravnost je prikorakel Jeanovi štirinštridesetki na muho.«

»In kje je Guy Isbel?«

»Mrtve in pokopane,« je odvrnil stari. »A zdaj bi vam bil hvaležen, če bi spravili svoje ljudi drugam in nam prepustili hišo in stajo. Ali imate kaj sene za konje?«

»Seveda. Pol skednja. Kar noter.«

»Počakali bomo, da vi odidete.«

Ko je Meeker odšel, so Isbelovi pristaši še nekaj časa sedeli na konjih, se ozirali na vse strani in tiho govorili med seboj. Njihove-

ga priroda je vse že pričakovala in mestec je bilo pripravljeno na to, da je krvavi boj pred durmi. Iz Meekerjeve hiše je bilo slišati nerazločne ženske glasove in šunder naglega odpravljanja.

Na oni strani široke ceste je bilo povsod opaziti radovedne ljudi; nekateri so se skrivali, drugi so hodili sem ter tja in sepešaje postajali v majhnih gruclah. Na ovinku ceste je štrlelo, trdnjavi podobno, Greavesovo kamenito poslopje. Nizko, plosko, osamljeno, s svojimi temnimi okni, ki so nalikovala očem, je bilo kaj grozeče in neznanstvo videti. Jean je opazil, kako se je med vrati pokazalo nekaj postav, ta v črni obleki, oni v samih rokavih, in gledalo po cesti.

»Sodim, da od nas do teh nepridipravov ni več ko pet sto dobrih konjskih korakov,« je rekel Blaisdell.

Nihče ni odgovoril na to šalo. Oči Gastona Isbela so se zožile v tenko razpoko na njegovem zgubancem obrazu; niso se mogle odtrgati od Greavesove prodajalne. Tudi Bluejev obraz je bil mrčen. Vse to — vedenje naselinkov, čučečno gibanje Jorthovih ljudi in mrka, zlovesča čela Isbela in njegovega spremstva so bila Jeanu razločno znamenje grožnje, ki je visela v zraku in se je utegnila vsak trenutek izpremeniti v strašno resničnost.

Na klic Abela Meekerja, ki je stal pri zadnjih vratih svoje hiše, je Gaston Isbel zajahal na dvorišče in ostali so krenili za njim. »Eden naj poskrbi za konje,« je ukazal Isbel, ko je razjahal in vzel puško. »Pustite jih rajši osedlane, vsaj toliko časa, da vidimo, kaj se bo zgodilo.«

Jean in Bill Isbel sta odvedla konje v stajo. Med tem, ko sta jih napajala in krmila, se je Jeanu zdelo, kakor da bi Bill rad govoril z njim, se mu zaupal in si odvalil s srca nekakšno breme. To čudno vedenje je kazal Bill tudi že prej, kadar je bil popolnoma tizen; a nikoli ni bil rekel ali storil česar nenavadnega. To pot bi se bil morda rešil svoje nenavadne razdraženosti ali karkoli mu je že bilo, da ju ni zmotil Colmer.

»Dečki, stari nam kaže, da se s treh strani splazimo h Greavesovi prodajalni in ostanemo izven streljaja, dokler ne najdemo dobrega zaslona, potem se pa približamo in ustrelimo vsakogar iz Jorthove tolpe, kdor se pokaže.«

Bill Isbel je odkloбуštrajal, ne da bi odgovoril Colmerju.

»To se mi ne vidi posebno zapejivo,« je zamišljeno rekel Jean.

»Jorth ima tukaj nič koliko prijateljev. Utegnili bi nas zaskočiti.«

»Upiral sem se, a stari mi je velel, naj držim jezik za zobmi. On ne trpi ugovaranja. Preklete čuden se mi zdi. A kakšen naj bi bil, ko je tako?«

»To bi utegnili sam najbolje vedeti. Ali je raket, kaj bodo storili oni in ostali?«

»Ne. Blue mu je hotel pretipati obisti pa je dobil enak odgovor kakor jaz.«

Videti je, kakor da bi nas hotel zadržati daleč od boja. Morda pa...

Stari ni neumen. Počakajte tukaj, Colmer, dokler vam ne izginem izpred oči. Napravil bom ovinek in se od zadaj splazil kar moči blizu h Greavesovi prodajalni. Vi si vzemite desno stran. In skrivajte se dobro.«

S temi besedami je Jean odšel, krenil proti skednju in po sadnem drevoredu na plano, potlej pa zlezel čez neki plot na severni strani vasi. Kmalu nato je prisel do vrste lop in staj, za katerimi se je skrival, dokler ni prišel na cesto. Ta kraj je bil kake četrt milje od Greavesove prodajalne, tik za ovinkom. Jean ni opazil žive duše. Cesta, polja, kmetije, ozadja hiš, vse je bilo videti popolnoma zapuščen, kakor da je diš kuge ohromil miroljubno marijivost grassvalleyskih naselinkov. Širok ovinek je privedel Jeana na rob pologa, kjer mu je gosto grmovje omogočilo varen dohod do prapravnega skrivališča tik za Greavesovo prodajalno. S tega kraja je videl ozadje kamenite hiše, to pa iz razdalje, ki je bila najbrže prevelika za svinčenko iz puške. Pred njim, do prodajalne in na levo in desno se je širil vaški pašnik. Mimo sprednje strani hiše je šla cesta. Jean s svojega mesta ni mogel pregledati tistega konca ceste, ki je segal do Meekerjeve hiše, in to ga je vznemirjalo. Nezaдовоľen s svojim položajem se je oziral po okolici, nadeja se, da odkrije kaj boljšega. In res je našel česar je iskal. Napravil je velik ovinek na desno, dokler ni bil Greavesov skedenj med njim in oknom prodajalne, in nato z drznimi skoki premeril razdaljo do starega voza, za katerim se je skril. Od tod sicer ni videl ne okna ne vrat Greavesove hiše, za to pa je mogel streljati na vsakogar izmed Jorthovcev, kdorkoli bi se bil pokazal skozi zadnja vrata. Z leve ali desne je sicer utegnili kak neprijatelj streljati tudi nanj, a zato se Jean ni menil.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelček »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako drugo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 3 Din. Vse pristojbine je upoštevati ob enem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

In druge informacije, tičečo se oglasov, se dobijo tudi v podružnici »JUTRA« v

Trbovljah

v hiši g. dr. Baumgartnerja.

Male oglase in inserate naročate v naši podružnici.

Učenko

ne čim 18 let star, s sadno in šolsko izobrazbo iz dobre hiše sprejme trgovina mešane blaga. Naslov v oddelku »Jutra«.

Pismoslikar

potpuno samostojen za pisno na steklu itd. nima se pismeno odn. javi na prvi Karlovski pismoslikarski atelier D. Matkovič, podružnica za preuzemanje svih vrst pisem in soboslikarskih. Karlovac, Utemeljitelj 1890. Telefon 161.

Trg. pomočnik

mlad, zmerno samostojen, vodi malo trgovino v detil. sprejemam Zastavni kavarile in se poslužim, ponudbe je poslati na podružnico »Jutra« v Celju pod »Savinejska dolina«.

Brivskega pomočnika

ki je tudi usposobljen damski frizer, sprejemam v trdnjo kondicijo. Plača in nastop po dorovoru. Snaht, urni in simpatični ponudniki naj se obratujejo na Blaž Zupanc, Laško. 418-1

Kolarja

strojev valnega predelava, event. pomočnika sprejemam takoj. Trenotno in vreden pogori! — Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Savinejska dolina«.

Prodatalko

pridno in posebno sprejemam v delikatno trgovino. Nastop lahko takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Savinejska dolina«.

Kavarn. natakar

dobi službo v kavarni »Savinejska dolina« v Ljubljani. 585-1

G. Th. Rotman:

Osle gospoda Kozamurnika

30. Z šepi polnimi tabie se je odpejal. A glej ga, spakal! Komaj je bil za dve, tri ulice naprej, je osel spel obstal kakor vkopan. »Pazite, gospod Kozamurnik, da ne prekažite najvišje dovoljene brzine! se je porogal pleskar Korle, ki je pravkar šel na svoji lestvi.

Poštno pomočnik

za pošto L. zaseda, brez delovne in telefonske. Sprejme takoj Alojzij Ausp. P. postar, Škofljica, via Krško. 466-1

Hišnika

odmenjenega brez otrok sprejme takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Hišnika«. 465-1

Natakarico

brez otrok, znanost, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Hišnika«. 465-1

Mladega fanta

17-20 let star, zdrava, poštena in znanja, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Savinejska dolina«.

Gospo ali gđ.

je potrebna kot kaptila — Resne, obirne ponudbe poslati na oglasni oddelček »Jutra« pod »Sporazume«. 584-1

Sobarico

pridno in posebno sprejemam takoj dr. Puljo, Boogard, Kralja Milana 13 III. nadst. 583-1

Učenca

poštenih knjižničnih starih, ki je dober in s dobrih uspehom ljudsko sofo, sprejme Josip Tielek, trgovina mešan blaga, Polna pri Celju. 146-1

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dusanjeva c. 36 (Jugy Antoj). Prva obiskat koncesionarna. Prosit: savinjski. Pisite pošti! 251

Strokovno krojno učilišče

Ljubljana, Stari trg št. 19. Pom. prikovanje krojač. učiljajam učiljajam 12. l. m. Gospodinjav. pouk v poljubnih urah. Zelo ugodni plačilni pogoji. Revniškim znižano. Učenci dobijo dodatno laško nastopijo službo v pomočnici sezoni. Kroji po meri. 509-4

Klavirski pouk

temeljito in vreden na Canharjevem nabroju št. 19. vhod in Koroška ul. 5011.

Vajenca

sprejemam v knjižnično in modno trgovino. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 564-1

Gospodično

po možnosti z znanjem italskega ali nemškega jezika ter pisarniških del. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Trg. pomočnika

inaznatična, znanja, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Natakarica

brez otrok, znanost, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Hišnika«. 465-1

Vajenca

sprejemam v knjižnično in modno trgovino. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 564-1

Gospodično

po možnosti z znanjem italskega ali nemškega jezika ter pisarniških del. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Trg. pomočnika

inaznatična, znanja, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Natakarica

brez otrok, znanost, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Hišnika«. 465-1

Gospo ali gđ.

je potrebna kot kaptila — Resne, obirne ponudbe poslati na oglasni oddelček »Jutra« pod »Sporazume«. 584-1

Sobarico

pridno in posebno sprejemam takoj dr. Puljo, Boogard, Kralja Milana 13 III. nadst. 583-1

Učenca

poštenih knjižničnih starih, ki je dober in s dobrih uspehom ljudsko sofo, sprejme Josip Tielek, trgovina mešan blaga, Polna pri Celju. 146-1

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dusanjeva c. 36 (Jugy Antoj). Prva obiskat koncesionarna. Prosit: savinjski. Pisite pošti! 251

Strokovno krojno učilišče

Ljubljana, Stari trg št. 19. Pom. prikovanje krojač. učiljajam učiljajam 12. l. m. Gospodinjav. pouk v poljubnih urah. Zelo ugodni plačilni pogoji. Revniškim znižano. Učenci dobijo dodatno laško nastopijo službo v pomočnici sezoni. Kroji po meri. 509-4

Klavirski pouk

temeljito in vreden na Canharjevem nabroju št. 19. vhod in Koroška ul. 5011.

Vajenca

sprejemam v knjižnično in modno trgovino. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 564-1

Gospodično

po možnosti z znanjem italskega ali nemškega jezika ter pisarniških del. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Trg. pomočnika

inaznatična, znanja, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Natakarica

brez otrok, znanost, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Hišnika«. 465-1

V 3 mesecih

vsakdo govori o tem, ali francoski. Skupaj in posamezni pouk Moderna metoda. Stari trg 3/II deeno. 471-4

Gospodično

po možnosti z znanjem italskega ali nemškega jezika ter pisarniških del. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Trg. pomočnika

inaznatična, znanja, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Natakarica

brez otrok, znanost, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Hišnika«. 465-1

Gospo ali gđ.

je potrebna kot kaptila — Resne, obirne ponudbe poslati na oglasni oddelček »Jutra« pod »Sporazume«. 584-1

Sobarico

pridno in posebno sprejemam takoj dr. Puljo, Boogard, Kralja Milana 13 III. nadst. 583-1

Učenca

poštenih knjižničnih starih, ki je dober in s dobrih uspehom ljudsko sofo, sprejme Josip Tielek, trgovina mešan blaga, Polna pri Celju. 146-1

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dusanjeva c. 36 (Jugy Antoj). Prva obiskat koncesionarna. Prosit: savinjski. Pisite pošti! 251

Strokovno krojno učilišče

Ljubljana, Stari trg št. 19. Pom. prikovanje krojač. učiljajam učiljajam 12. l. m. Gospodinjav. pouk v poljubnih urah. Zelo ugodni plačilni pogoji. Revniškim znižano. Učenci dobijo dodatno laško nastopijo službo v pomočnici sezoni. Kroji po meri. 509-4

Klavirski pouk

temeljito in vreden na Canharjevem nabroju št. 19. vhod in Koroška ul. 5011.

Vajenca

sprejemam v knjižnično in modno trgovino. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 564-1

Gospodično

po možnosti z znanjem italskega ali nemškega jezika ter pisarniških del. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Trg. pomočnika

inaznatična, znanja, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Natakarica

brez otrok, znanost, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Hišnika«. 465-1

Garancije

nučni skoraj milijon — posamezniki in posameznice naobrazbo ter izjem primerno službo. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 540-2

Kuharica

jeva večje kuhinje, ki je se službovala pri večji obitelji. Iste službo — tudi izven mesta. Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 552-2

Sobarica

Slovenka, ki govori nemško in madžarsko, bi bila najraje za sezono v hotelu do decembra. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 558-2

Trgovski pomočnik

ki razpolaga s lastno obrtjo. Iste službo — tudi na delu. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Savinejska dolina«. 560-2

Knjigovodnja in korespondentna

znanost, sprejemam takoj. Ponudbe na oglasni oddelček »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 565-1

Radice

mlad, zmerno samostojen, vodi malo trgovino. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 564-1

Anton Stalcer

Philharmonični radio aparatov, akumulatorev, baterij, antenski material, polnilne galvanizacije. Oseme zmerne, tudi obročna odplačila. 467-9

Anodni akumulator

za radio, 220 volt, kupi Rudolf Dergan, trgovec v Laškem. 560-9

Motorna vesla

za radio, 220 volt, kupi Rudolf Dergan, trgovec v Laškem. 560-9

B. M. W. avto

vožen 2500 km. po nizki ceni prodam. Vprati pri tvrdki A. Gorac, Ljubljana, Palaca Ljubljanske kreditne banke. 416-10

Več »vtobusov

13-šestdesetih, skoraj novih, znamke »Internationale« prodam radi opustitve praga. Naslov pove oglasni oddelček »Jutra«. 520-10

Zaprto avto Essex

ugodno napredaj. Pismeno na Laskov. Peter Štebaj, kavarina »Savinejska dolina«. 508-10

Prodaj

Dira, koleselj, sanli in razna konjska oprema prodajam v Bl. Vidi št. 28 nad Ljubljano. 198-6

Najboljšega sena

več vagonov proda Korde. Mala Brda pri Postojni. 594-6

Železniški

boljši 2 valika kovčka (Mladost) in novo omario za kuhanje, pripravne za uradno, ki sama kuha, prodam v Nuskli št. 1911. 500-6

Dva lestence

iz bronu, krasno izdelane, 30 in 15 kg težke, radi prosišitve napredaj. Interesni naj oddajo svoj naslov v oglasnem oddelku »Jutra« pod šifro »Za takoj«. 514-6

Puhasto perje

1200, dohano kg po 48 um. trga vrata po

Stanovanja

Solčno stanovanje
s velikimi sobami, kopalnico in
priliko, v bližini banke, v
urejenem, v centru mesta od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje 3 sob
s sobo za služkinjo in prilo-
žnost, v bližini banke, v
urejenem, v centru mesta od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba s kuhinjo
za februar 1931 mlad za
krajši čas. Ponudbe na
ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba in kuhinjo
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje 3 sob
s sobo za služkinjo in prilo-
žnost, v bližini banke, v
urejenem, v centru mesta od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Solčno stanovanje
s velikimi sobami, kopalnico in
priliko, v bližini banke, v
urejenem, v centru mesta od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo, shrambo, elek-
trično in vodovodno naplavo
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Stanovanje
s sobo, kuhinjo in verando
s sobo za služkinjo. Ponudbe
na ogled »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba

Soba
v centru mesta od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Sostanovalko
najraje živijo s prijatelji
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Prazno sobo
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba za pisarno
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Prazno in opre-
mljeno sobo
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Več sob
v centru mesta od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba s 2 posteljami
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba s 2 posteljami
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Sostanovalka
najraje živijo s prijatelji
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

3 sobe za pisarno
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Komfortno sobo
s posebnim vzhodom, od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Samskega gospoda
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Opremljeno sobo in
kuhinja
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Veliko prazno sobo
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Onremljeno sobo
s posebnim vzhodom, od
dela. Ponudbe na ogled
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Soba
oddelku »Jutra« pod šifro
»Udobno«. 70-21

Izgubljen

Ročna torbica
je bila izgubljena na polje-
skem plovu. Pošten najdi-
tel naj donar odbrži —
ostalo pa vrže v oglašeno
oddelku »Jutra«. 497-28

Zlata zapestnica
s uro, je bila najdena. —
Naslov v oglašeno odde-
lku »Jutra«. 476-28

Avto veriga
je bila izgubljena 3. jan.
od Vrhnice do Ljubljane.
Pošten najdižel naj jo pro-
si nagradi odda v garati
Stele — za Gostinca. 481-28

Fankovec za 100 Din
včeraj ob 11. uri izgub-
ila sirovača slačinjo od
Urbasa do Trdnice na Sra-
nem tgu. Poštenega najdi-
telja prosim, da ga odda pri
Urbasu. 533-28

Zlata zapestna ura
je bila izgubljena na pod-
liskih do Miklošičeve c.
Najdižel naj jo odda v
oglašeno oddeleku »Jutra«. 535-28

Malda gospodična
inteligentna, prosi dobro-
ročnega gospoda materije-
ne pomoči. Cenj. poruče
na podružnico »Jutra« v
Mariboru pod šifro »Hva-
lečna — diskretnost čista
zadržava. 559-24

S. L. 29
Dvigateljsko — ponedel-
jek takoj odgovor. 553-24

Gospod Tomo
Vse v redu. 500 Din prejela
priročna hvala. 553-24

2000 Din posojila
prosi dama dobroročnega
gospoda. Cenj. ponudbe na
podružnico »Jutra« v Ma-
riboru pod šifro »Najna
pomoč 27«. 557-24

Prof. Izpadanju las
in bolni lasišča je sline-
e d. in o. sredstvo
Londre 38 Din. — V. Sine-
Ljubljana, Marošna ulica
št. 1. 81-24

Katera
dobročna oseba bo
gumno pomagala mlademu
akademiku doštudirati —
naj javi naslov pod šifro
»Boljša bodočnost na ogled
oddelku »Jutra«. 468-24

Da bi se mogla
razločiti
na Trojici prsi želim ve-
sele božične praznike ter
najboljše Novo leto.
Najmen. 164-24

Na sredni morja
Dvigateljsko — ponedel-
jek takoj odgovor. 553-24

Mlad gospod
žel znanja s gospodično
v svrhu posejane kina. —
Ponudbe, če morete s ti-
ko na ogled »Jutra« pod
šifro »Kino«. 504-24

Mladenka
žel znanja s gospodično
inteligentno, starim 23-30
let. Ponudbe na ogled, od-
deleku »Jutra« pod »Rožna
mladenka«. 513-24

Samostolen obrtnik
išče gospodično, 41 dan-
e z nekaj kapitala, v svrhu
skupnega življenja — Po-
nudbe na ogled »Jutra« pod
šifro »Skupnost«. 521-24

Gospa
stara 40 let, žel znanja s
dobro situiranim gospodom
Ponudbe na ogled, oddeleku
»Jutra« pod šifro »Stalno
prijateljstvo«. 549-24

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Klub ljubiteljev

sportnih psov
v Ljubljani, ima nasprodnj
krajne mladice — nemške
ovčarje, 8 tednov stare, z
rodovniki. — Obe in mati
mladicev odlična. Pojasi-
la daje najprijazno na Mi-
klošičevi cesti 20 — pisarna
dr. J. Cepudra. 581-27

Psa dobermana
šestirokurnega, črne barve,
6 mesecev starega prodaja
Rudolf Dergan, Laško. 559-27

Dražbe
Javna dražba
najdenih predmetov se vrši
8. januarja ob 9. uri na
postaji Ljubljana, gl. ko-
ledvor. 429-32

Šivalni stroj
popolnoma nov prodam.
Naslov pove oglašeno odde-
lku »Jutra«. 263-29

Štružnica
avtomatično za kovine in
železo prodam. Vprašati v
St. Vidu 28 nad Ljubljano
199-29

Čevlarski stroji
Vsi večji naprave malo
rabljeni, prodam slede-
če po zelo nizki ceni:
stroj za sekanje podpla-
tov (Stanzmaschine), čiš-
tilni stroj (Auszugs-
maschine), za skoz šiva-
nje (Durchnähschine),
šivalni stroj (Zwickma-
schine), stroj za zbijanje
podplavov (Holznagel-
maschine) ter več dru-
gih v to stroko spadajo-
čih strojev. Ponudbe na
ivan Prešern, tovarna
čevljev, Kranj. 28-1

Šivalni stroj
modern, rabljen, prodaja Bi-
lene, Rožna dolina c. VI/4
548-29

3 šivalni stroji
ženski, krojaški in čevljar-
ski (Flachstap), vsi prav
dobri, po nizki ceni na-
prodaja Naslov pove oglaš-
oddelku »Jutra«. 547-29

Nov pisalni stroj
popolni napredni Tehnična
pisarna Ljubljana. 629-29

Novi pletilni stroji
10/100, 8/80 in krojni za
nogavice popolni napredni
Tehnična pisarna, Ljubljana,
na poštni predal št. 307. 539-29

Obri
Za vsa sodušice, tana
dela barvanje in masiranje
se priporoča frizer za im-
in gospod Engelbert Fran-
chetil Ljubljana Dunajski
cesta 20 — nasprodnj
varne Evropa. 599-30

Ce nužno rabiš silko
za legitimacijo. Je dobiš
10 minutov pri Joku Smur-
industri in ameta fotografu
v Ljubljani Wolfova ul. 12

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Modroce
po 250 Din, otomane po
540-800 Din in vsa tapet-
niška dela najceneje in do-
no izdeluje Sitar Karel,
Wolfova ulica 12. 536-30

Telefon 2050

Premog
suha drva
»ogačnik Boborčeva«

Nikoprost
prosti kajenje stane 76 Din.
Avinal proti pijančevanju
pa 220 Din — Razpošilja
Ljubič, Ljubljana, Komen-
skega 36. 357-6

Štajerska
jabolka

„mošančke“
prodaja Gospodarska zveza
v Ljubljani. 1905

„REGENTOL“
Bez Regentola

„REGENTOL“ je najpopolnejše sredstvo,
ki popolnoma varuje steklo pred dežjem,
snegom, ledom in meglo
Trgovci restavratelj gospodinj, avto-
mobilisti, očistite svoja stekla (izlozbe, so-
ferske šipe, očala itd.) z »REGENTOLOM«.
Tudi za časa najhujšega dežja, snega, le-
da in megle ostane steklo vedno čisto in
prozorno.
1 škatlica »REGENTOLA« 30 Din. Poš-
ljemo po povzetju z navodilom uporabe.
»GASOKSIT« avtozvo in izvozno podjetje,
Beograd, Kralja Milana 46 Tel. 30-6.
400a Zastopnikom-prodajalcem 30 %

„REGENTOL“ je najpopolnejše sredstvo,
ki popolnoma varuje steklo pred dežjem,
snegom, ledom in meglo
Trgovci restavratelj gospodinj, avto-
mobilisti, očistite svoja stekla (izlozbe, so-